N.P. WETTERLUND

UPPSATSER OCH TANKAR

(1902)

GUDS TRÄLAR

(1917)

NU- OCH NOG-NÅDENS LIV

(1917)

SÄNDEBREV TILL VÄNNER

(1928)

N.P. Wetterlunds Skriftkommitté

Texterna i denna volym utgavs för första gången mellan åren 1902 och 1928. Digitaliseringen är utförd på bokutgåvan från 1984, som är den andra upplagan för dessa fyra texter. År för de första utgåvorna av skrifterna anges inom parentes ovan.

Bibelcitaten är hämtade från professor O.F. Myrbergs bibelöversättning från 1890. Det var den bibelöversättningen som Wetterlund använde.

N.P. Wetterlunds Skriftkommitté tar tacksamt emot noteringar om korrekturfel i texten. Se vår hemsida www.npwetterlund.se

PDF-fil uppdaterad 2026-08-02

INNEHÅLL

FÖRORD 1

UPPSATSER OCH TANKAR 3

STRÖDDA UPPSATSER 3

Min broder. 3

Min dag. 4

Livets skeden. 5

Kom! — Bort ! 7

Dödens skugga. 8

De tre rummen. 9

Utan hopp. 9

Dårskapens ”etta”. 11

Se upp! 13

Livets skola. 14

Ditt barn. 15

Ordet. 17

Midsommar. 18

Se Upp! 20

Beviset. 25

STRÖDDA TANKAR 27

GUDS TRÄLAR. 33

ORDET TRÄL. 33

DET KRISTLIGA TRÄLSKAPET. 34

TRÄLEN JOB. 40

NU- OCH NOG-NÅDENS LIV OCH FEM ONDA LIV. 44

I. *Bakom-livet.* 45

II. *Framför-livet.* 45

III. *Styltlivet.* 45

IV. *Lättlivet.* 45

V. *Tunglivet.* 46

SÄNDEBREV TILL VÄNNER 47

GUDS BÖN. 47

SIONS BERG. 49

PINGSTRÖRELSEN. 52

PINGSTLILJAN. 53

LÄXAN. 54

SKYDDSMÄRKET PÅ PANNAN. 55

DE BESEGRADE OCH LIDANDE HELIGA. 57

VÅR SVAGHET OCH KRAFT I KRISTUS. 60

VÅRA DAGAR ÄRO BLOTT TRE. 63

SÖTMA-KÄLLAN. 64

GUDS FRÄLSNING. 65

PÅ FÖRSMAKENS DAG. 66

KRISTI GRUNDSYN PÅ LIVET. 67

MARAN ATA. 69

VETEKORNET. 71

JULÖNSKAN ÅR 1920. 72

JULÖNSKAN ÅR 1922. 73

OLJEVERKET. 75

PÅRINGNING. 75

»JESU SJUKDOM». 76

VÅRA SJUKDOMAR — VÅRA VÄLGÖRARE. 77

»GUDS VAPENRUSTNING». 78

FRÄLSNINGEN VID ÄNDEN. 81

HERRENS GETSEMANE OCH VÅRT. 83

VÅRT GETSEMANE. 85

I LIVETS AFTONTIMMA. 87

VARSEL I AFTONTIMMAN. 88

INFÖR DÖDEN. 89

MITT SISTA ORD TILL VÄNNER. 90

FÖRORD

N.P. Wetterlund föddes i Slättåkra församling i Halland 1852 och avled i sitt hem i Stockholm 1928. Han är tämligen okänd för de flesta kristna i vårt land, men Gud har mycket att ge genom denne originelle och andefyllde präst än i dag.

Gud öppnade mina ögon för N.P. Wetterlund och hans förkunnelse genom att en broder i Kristus sände mig några gamla småskrifter av honom. Framförallt var det en predikan «Guds barn» som tog tag i min ande. Jag började läsa och förundrades över en så klar nådens ordning som inte stannade kvar i en hopplös träldom under lagen. Den träldomen är ju så vanlig i dagens lutherska tradition, när man tappat bort Anden. Här fann jag någon som kunde visa på skillnaden mellan vandra i köttet och att vandra i Anden och som visade på vandringen i Anden som en möjlighet här på jorden.

Som teologie studerande skulle jag hösten 1980 skriva en uppsats om N.P. Wetterlund. Det var då jag först förstod att Gud i dag ville tala genom N.P. Wetterlund. Jag satt på handskriftsavdelningen på universitetsbiblioteket Carolina Rediviva i Uppsala med två kartonger av N.P. Wetterlunds efterlämnade skrifter, brev, betyg m.m. I all hast gick jag för första gången igenom innehållet i kartongerna. Det var som om jag letade efter något, tills jag fann en avskrift av ett brev han skrivit om «De två lagarna» med liknelsen om puppan och fjärilen. Jag läste och greps i min ande. Ett klart och stilla ljus kom över mig och Gud sade till mig: «Någon måste se till att det här budskapet som Wetterlund förmedlat blir känt för fler kristna i dag.»

Några veckor senare, framme i november, var jag och några andra teologie studerande kallade att tala vid en förnyelsehelg i en församling i Ärkestiftet. Det var inte många där, men det var en längtande skara. När jag undervisade om livet i tron på Kristus, använde jag bilden om puppan och fjärilen i N.P. Wetterlunds brev för att beskriva skillnaden av ett liv i köttet under lagen och ett liv i anden, dominerat av Guds Ande. Jag sa, att de flesta kristna inte här i tiden lever i den frihet som Gud har avsett utan i träldom. Men Gud vill att alla kristna skall leva ett liv i frihet - fjärilslivet. Om vi erkänner det har Gud möjlighet att föra oss dit.

Efter mig undervisade en av bröderna om lovsångens funktion och betydelse i den kristna församlingen. Därpå följde en stund av lovsång och tillbedjan i kyrkan. När vi hade slutat att sjunga lovsång och satt i Guds tystnad i kyrkan, kom en nässelfjäril flygande fram i gången mellan oss. Den flög runt ett tag ibland oss, innan den satte sig på skriftsprojektorn som vi hade för att visa våra lovsångstexter i förstoring på den vita kyrkväggen. Där satte den sig över den sista lovsången och gjorde en stor silhuett på väggen:

Det är Gud som all ära skall ha.
Bara Han skall ha äran för sitt verk.
Ingen människa på jord får ta åt sig äran själv.
För det är Gud som all ära skall ha.

Där satt fjärilen och profeterade med sin svarta silhuett: «Det är fjärilslivet som jag har avsett för mina barn här på jorden, det enda livet här på jorden som ger mig den fullkomliga äran och upphöjer mig som Gud.»

När jag sedan fortsatte mitt arbete med N.P. Wetterlund och letade

vidare bland handlingarna, fann jag en tjugo år gammal adress till Dala-Floda. Jag prövade att ringa dit och kom i kontakt med en broder i den senare bildade skriftkommittén, och så ledde Gud mig vidare i det uppdrag han givit mig.

Det som gör det angeläget att i dag på nytt ge ut N.P. Wetterlunds skrifter är att hans förkunnelse går på djupet i den enskilde människan. Visst finns det mycket andlig förnyelse idag i våra kyrkor och samfund, men där finns en uppenbar risk för ytlighet Det är så lätt att andligheten smetas och målas över den gamla människan och det oomvända hjärtat, därför att den sanna insikten om Guds lag saknas. Därför har N.P. Wetterlund något att ge kristenheten som vi verkligen saknar, insikten att Guds lag är oförändrad sedan det gamla förbundet. Samma lag som Gud skrev med sitt finger på tavlor av sten vill Han i dag skriva i människors hjärtan, så att den kristne i Guds Andes kraft förmår att göra Guds vilja.

Fjärilen kan inte födas utan att puppan dör, och det gör ont men är nödvändigt. N.P. Wetterlund använder en bild ur Bibeln för att förklara detta, bilden om den trånga porten. Han menar att porten är Guds vilja som vi har den i Guds Ord, i Tio Guds Bud, sammanfattade i det dubbla kärleksbudet: «Du skall älska Herren, din Gud, med hela ditt hjärta och med hela din själ och med hela ditt förstånd ... Du skall älska din nästa som dig själv.» Trångheten är när en människa beslutar sig för att göra Guds vilja och kommer till korta p.g.a. att synden uppenbaras. Lärjungen känner sig helt förlamad och utbrister: «Jag arma människa! Vem skall frälsa mig från denna dödens kropp?» Det är bara i det tillståndet som det väcks ett verkligt behov av nyfödelse från ovan, den födelse som gör lärjungen verkligt fri i anden att göra Guds vilja – vandra på den smala vägen i Guds rike. Det är alltså bara det nya livet som kan döda det gamla syndalivet – när fjärilen föds dör puppan. Därför angriper N.P. Wetterlund mycket kraftigt den läroförfalskning som var mycket vanlig på hans tid och ännu vanligare i dag och som innebär, att man försöker använda evangeliet och förlåtelsen för att utplåna Guds lag. Han kallar det «slippaevangeliet med den budlösa nåden», där all Guds lag är utplockad så att det blivit ett «rent evangelium». Det sanna evangeliet däremot skriver Guds lag i lärjungens hjärta med en ny ande, som skriften säger, så att lärjungen blir en pingstmänniska, som kan övervinna synden i sitt eget liv och segra med Kristus.

Om Gud skall kunna göra någonting nytt med Sveriges folk i dag – en verklig väckelse som förvandlar människor till pingstmänniskor – då måste det in en undervisning i kristenheten som går på djupet och dödar och omskapar vilddjursnaturen i stället för att tämja den. Om du har den längtan för ditt folk, då har du här fått en skrift som kan vara ett redskap för ett sådant verk, om du läser den i Kristi Ande. Det är inte en ny lära som du skall tro på och lära dig – utan en hjälp till att du skall komma närmare Gud, så att H an kan få fatt på dig och ta krafttag i dig med sina välsignade händer och skära i dig med Ordets kniv. «Det är fruktansvärt att falla i den levande Gudens händer» – men det är underbart härligt och nödvändigt.

I påsktid 1984
Anders Griph
Präst i Svenska Kyrkan

UPPSATSER OCH TANKAR

AV
N.P. WETTERLUND

STRÖDDA UPPSATSER

Min broder.

Icke två ansikten lika, icke samma röst, samma gång, samma sätt. Med all vår likhet äro vi dock olika. I varje människa jag möter på min väg, möter jag min Gud i en ny bild, som aldrig varit förr, och som aldrig återkommer mer. Hon må vara klädd i purpur eller trasor — genom denna sin enastående gudsbild står hon på samma gång *över* alla och *u n d e r* alla. (Fil 2:3). Hon har något att giva åt var och en, som blott hon kan giva; och hon har något att mottaga av var och en, som blott han kan giva. Alla behöva vi varandra. Först i varandras famn blir vår lycka hel. Vi äro bröder. Och följaktligen: i samma mån jag gör min medmänniska lycklig, i samma mån blir jag själv lycklig och tvärtom. Vad gott och vad ont jag gör min nästa, det gör jag alltid åt mig själv.

Fåfänglighetens dårar, huru länge viljen I mäta människovärdet efter rock och maner! Gudsbilden hos vår nästa är den måttstock, med vilken Gud mäter oss. Samma värde *vi* sätta på den, samma värde sätter *Gud* på oss. Så stor som min broder är inför mig, så stor är jag inför Gud. Där *jag* ställer min nästa, där ställer *Gud* mig (Matt 5:*22*—26; 6:14–15). — Med den dom, varmed du dömer, skall du dömas; med det mått, varmed du mäter, skall du mätas.

Du rike, ser du din Lasarus och svalget mellan honom och dig? Stig över medan du lever, efter döden är det oöverstigligt. — Den färg, som penningen sätter på din själ, den är det enda du får med till den andra världen. — Vi *äga* icke det vi äga; vi *äga* blott det vi *gjort.*

Min medmänniska, min nästa, *min broder — detta är lagen och profeterna* (Matt 7:12).

Min dag.

———

Frälsningens verk är ett omätligt ”maskineri”, som omfattar himmel, jord och helvete. Allt arbetar på mitt eviga väl. Själve den Svarte måste som i lackande svett knoga därpå. Redan första slaget av utkorelsens klocka uppbådar allt att räcka mig handen (Rom 8:28). Allt är nu till såsom blott för mig. — Detta kallas *min* dag, *min* tid. Skiner den dagens sol förgäves på mitt liv, då går hon ned för att aldrig gå Upp Det stundar en natt, där nu allt arbetar på mitt fördärv. Utvecklingens lag kräver *mognad* i gott eller i ont (Upp 22:11).

———

Det finns blott en lycka: att hava Gud *med* sig; och blott en olycka: att hava Gud *emot* sig. Är Gud med, då är *allt* med; är Gud emot, då är *allt emot.*

———

Tidsmänniskan klagar över olyckor och motgångar; för evighetsmänniskan finnas sådana icke till; de äro för henne blott slussportarna till högre flöden. — Har du lyckan i ditt bröst, så har du lycka överallt i livet.

———

Betrakta människorna på nära håll! Vilket småsinne! Flertalet av dem sätter långt större värde på en tolvskilling än på evigt liv! De *leka,* men de leka en farlig lek.

———

Livets skeden.

Se på lärjungarne ! Deras liv bildar först tvenne stora avdelningar: portlivet *före* pingst och väglivet *efter* pingst. I den förra gick allt ut på att lära känna Herren Jesus Kristus. I den senare gick allt ut på att lära känna Herren Jesus Kristus. Allt i en lärjunges liv vill föra till kännedom om Gud i hans son.

Deras portliv åter fördelar sig i tvenne skeden: *före* och *efter* förklaringen. I det förra lärde de, *vem* Herren är; i det senare, *hurudan* han är. (Under och efter pingst lärde de känna honom som riksupprättare).

Alltså först, *vem* han är. Detta inhämtade de genom hans läroord. Dessa gingo till hjärtat. Och i hjärtat mottogos de på äkta lärjungavis. Där meddelade de evigt liv. De mättade den medskapade guds- och evighetshungern, människans djupaste behov. På denna *inre* väg, genom mottagande av livets gåva, insågo de snart, att han icke var en blott människa. Så var kursen i första klassen inhämtad. Nu hålles examen: ”Vem sägen I mig vara?” Ja, det är frågan. Svar: ”Du är Kristus, den levande Gudens Son”. Så! Nu visste de *det* (Matt.16:15–17).

Därpå in i den andra klassen! *Hurudan* är han? Ordet börjar nu samla sig i två huvudpunkter, brännpunkter: dö och uppstå (Matt 16:21). *Det* var någonting nytt och fruktansvärt överraskande (v. 22). *Hurudan* är han? Ack, en kors-konung, som skoningslöst dödar och gravlägger allt slags kött och syndsjälv; och det även då de gömma sig under gudelig min och fariseiskt smink; en kors-frälsare, som obarmhärtigt, som det tyckes, över-korsar allt som naturjaget har kärt och kärast (v. 22–23). Såsom sådan fingo de lära känna honom. Han frälste dem genom synd- och naturjagets korsfästelse och död till nådejagets liv, genom långfredag och påskdag. Och nu visste de, hurudan han är.

Dessa tvenne grunddrag skall varje lärjunge spåra i *sitt* portliv. Ty vem och hurudan Herren är, det läser eller tänker sig ingen till. Och vad det lider, skall ingen annan tro Jesus vara Guds son, än den, som lärt det i portskolan. Nasareernas parti skall snart visa sig vara, vad det är: ”du lilla flock”.

Att erfara sig till sin kristuskännedom är så mycket nödvändigare, som varje människa födes med ett falskt messiassinne, och i följd därav gör sig ett falskt messiasbegrepp. Enligt denna sin natur vill icke människan hylla Nasareen, utan *den* Messias, vartill frestaren ville göra Herren i öknen. *Han* är syndsjälvets smorde; *han,* som icke förer *ut* ur köttets begärelse, ögonens lust och levernets högfärd utan *in* i dem. En sådan Messias begär och väntar världen; en sådan skall hon få, då marken blir tillräckligt beredd för honom. Och han heter mot-kristus (antikrist), ty han är i allt Kristi motsats.

Var alltså på vakt för ditt naturliga anlag för den falske Messias. Och märk, huru djupt den syndarten ligger, att du vill draga Herren *in* i ditt syndsjälv såsom dess räddare (på ett eller annat sätt), i stället för att han vill draga dig *ut* ur detsamma och döda det; att du vill draga honom *ned* till dig, i stället för att han måste draga dig *upp* till sig: detta hårdnackade sinne, som i det längsta vill ha himlen plus och icke minus världen. Och farligast blir det, då det slår sig på mursleven och kalkar griften, bekämpar religionen med ”religion”, kristendomen med ”kristendom”. Vår tid är genompyrd av falskt messiassinne i mångfaldiga skiftningar under evangelii täckmantel.

Och lägg i allmänhet märke till, att mästaren indelar ditt liv i vissa skeden. I vart och ett föreligger en given läxa. En bestämd gudsvilja gör sig där gällande. Hon bildar livets och händelsernas medelpunkt. Kring henne samlar sig allt; på henne visar allt.

Hon är den grundval, på vilken livsbyggnaden skall föras upp under *den* delen av ditt liv. Hon står inför dig som ett beständigt krav, ett oeftergivligt villkor, utan vilket allt ramlar.

Hon uppträder icke lagiskt utan evangeliskt. Hon lär och bär, förlåter och upprättar. Hon är fadershand och modersbarm, men också ett heligt majestät, som fordrar absolut underkastelse och lydnad.

Hon är i varje livsskede den enda kanalen mellan Gud och mig. Genom henne strömmar oavlåtligt en flod av nåd och välsignelse in i hjärta och liv. Blott hon får stå öppen. Och hon hålles öppen genom lydnad. Men olydnad sluter henne. Och då torkar och tvinar allt.

Denna gudsvilja är inlagd i ett dagligt stycke kors. Bryter därföre upp ett dagligt stycke egenvilja, som ofta vill slå sig lös och göra sig en bekvämare väg. Hon kräver alltså ett dagligt stycke död från själv- och egenlivet.

Hon ökar korstyngden i stigande grad. Griper därföre allt djupare och djupare in. Och bringar sådant i dagen, som man icke trodde låg i hjärtat.

Hon kommer vissa tider såsom ytterligt törnetaggig och stickande, innerligt förödmjukande och ironisk — jag hade nära på sagt: försmädlig. Hon leder tillbaka till gamla syndapunkter, som ligga åratal och årtionden in i det förflutna, och säger: ”skörda det du sått”.

Men denna gudsvilja är också tålig som ingen. Stundom liksom tiger hon och stiger åt sidan, då ”självvillingen” spottar och sparkar; men kommer straxt tillbaka, med genomborrande blick, och rustad på nytt. Hon är icke släpphänt, ty hon är tvåhänt. Håller alltid stadigt och ömt i slarven med ena handen, då hon basar honom med den andra. Sju gånger söker Adam draga huvudet ur länken; men lika många gånger sitter den kring halsen ändå. Strypas skall han, den gamle uven, kosta nu vad det vill. Här prutas intet, ty det vore ohjälplig undergång, död och fördärv.

Så får människan i olika livsskeden, stycke för stycke, lära in Guds vilja och lära sig av med egenviljan. Och så småningom börjar lärjungen stilla sig, rodna och blygas. Han får se, att denna vilja, mot vilken han ofta varit upprorisk, är en vis och öm fadersvilja, är själva himlen, idel och omätlig nåd. Dess skatter upplåta sig allt mer och mer för själen, skatter av evigt liv, eviga ting. Och människan häpnar, smälter ner och ropar: ”min Herre och min Gud!”

Så blir denna vilja Jesu ljuvliga ok och lätta börda. Och så älska vi allt mer denna väg, korsets och skolans väg, den *gamla* vägen, den *sanna* och *säkra* vägen, och den *enda* vägen, som verkligen frälsar *ut* ur synd och död, värld och nöd, in i evig himmel, evigt liv.

Och i vart och ett av alla livets skeden gäller detta Pauli ”fasta ord”: *hava vi dött med, så skola vi ock leva med; uthärda vi, så skola vi ock regera med* (2 Tim 2:11–12). Ty skriften lägger vikt icke blott vid begynnelsens utan även vid *ändens* frälsning: *den som håller ut intill änden, han skall varda frälst* (Matt 24:13).

Kom! — Bort !

Se på lärjungarne! Först: kommen! Sedan: gå bort, satan! Först det ljuvliga kallandet, sedan det bittra bortstötandet (Matt 16:23—27).

Från Herren utgå nämligen tvenne krafter: den tilldragande och den bortstötande. Den förra vänder sig mot människan såsom gudbesläktad, den senare mot henne såsom satansbesläktad. Mellan dessa släktskaper kräves evig skilsmässa. Därav det ideliga växlandet mellan ett nära och ett fjärran, ljus och mörker, glädje och sorg, i portbarnets liv.

Kom! — Bort! De äro de gudomliga grundorden i en lärjunges liv. I dem samlas allt Guds verk. Och de verkade i den första lärjungakretsen så, att somliga kommo allt närmare, andra gingo bort. Och han frågar de tolv: ”Icke viljen väl även I gå bort?” (Joh 6:66–67). Så alltid. Här pjåskas icke. Kom om du vill; gå bort om du vill!

Kom! — Bort! Kraftiga kungsord! De utgå från Herren i tilltagande styrka. Detta ”kom” förer allt djupare in i nådesjälvet, detta ”bort” allt längre ut i syndsjälvet. Det förra drager upp mot himlen, det senare stöter ned mot avgrunden. Det förra lärer vad Gud, nåd och himmel äro, det senare, vad satan, synd och helvete äro.

Och märk särskilt hemligheten i detta: bort, bort! I samma mån som du ännu hyllar din synd — och detta hyllande ligger djupare än du vet — i samma mån skall du känna syndens boja. Ju mer du ömmar för ditt onda sinne och försvarar ditt arga hjärta, desto djupare skall du doppas i din hjärteavgrund. I den mån som världen är dig kär, skall *din* värld antaga igelkottsdräkt. Och ju mera behag du har till kött, desto långvarigare blir andens svältkur. Och så mycket som du sluter dig i dig själv, skall ditt syndsjälv bliva ett pinohäkte. Allt efter som du trives i död, skall du smaka dödens galla. Så långt som du gått och går bort, så långt skall du stötas bort, att du en gång måste hissna för ditt ”borta”. Petri starka självtillit och svassiga självhöghet grundläde hans ynkliga svaghet och djupa fall.

Kom! — Bort! Majestätiska kraftord! De sträcka sig i regeln över åratal i människans liv, såsom hos de första lärjungarne. Men dessa flera eller färre ”bort” utmynna så småningom i ett avgörande långfredagsbort; och dessa lika många ”kom” i ett lika avgörande påskdagskom. Så ingå de pingstförbundet; sluta sig tillsammans som sidorna i ett blad; bilda Jesu döds och uppståndelses kraft, evangelii dubbelkraft. Nu tager pingstbarnet dem i sin mun och säger i segrande kraft: *”bort,* Satan, värld och allt ont”; och: *”in* i himmel, Gud och allt gott!” Det är kraften att dö från sig själv och att leva för Herren.

Alltså: kom, kom, kom — det är himmelens droppar; bort, bort, bort — det är helvetets gnistor. Men icke alltid droppar, icke alltid gnistor! Dessa ”kom” bli en ström, dessa ”bort” bli en eld. Denna ström och denna eld äro evigt liv och evig död. En gång, o människa, gjutes den sista himmelsdroppen och kastas den sista helvetesgnistan in i ditt liv så kraftigt och så tydligt, att du vet, vad det gäller. Nu står du mellan brädden till livets älv och brädden till dödens sjö. In i endera måste du. Valet lägges i din hand: ”ske dig som du vill!”

Dödens skugga.

Se på lärjungarne! Först det djupa och ljuva förinnerligandet med mästaren genom hans långa avskedstal i förening med fottvagningen och nattvardsfirandet, vilket allt framkallade detta glada: nu tro vi (Joh 16:30). Straxt därpå föras de in i lidandet med honom: genom syndsjälvets död till pingstsjälvets liv. Och detta lidande fördelar sig i två skeden: Getsemane och korset.

Så alltid. Först lugn och solbadd inför det uppstigande molnet; sedan de hemska förebuden: blixtar och mullrande åska i fjärran; därefter ovädret. Varje vindstilla bådar storm, varje ljusglimt ett moln. All fröjd på jorden går med smärtebarnet under sitt hjärta.

Men lägg särskilt märke till sambandet mellan Örtagården och Golgata! På det förra stället somnade lärjungarne av bedrövelse (Luk 22:45), på det senare dödades de under slaget (Rom 6:5–6). Så alltid. Först Getsemane varsel, sedan golgatagestalten. Först svepes själen i dödens *skugga,* sedan tryckes hon i hans *armar.*

Dessa förkänningar av lidandet böra beaktas. De äro den heliga vigningen för detsamma: det nödiga förarbetet, utan vilket korsets välsignelse förminskas eller förloras. Och vilken nåd är ej det, att först få göra bekantskap med skuggan, innan den hemska gestalten står över oss. Trofast och god är Gud, som varskor barnet för hotande faror.

Se här några exempel på en persons erfarenhet härav! År 18 . . kramades hjärtat i aningens smärta under 3 veckors tid av en osynlig jättehand — det var förberedelsen till ett nytt livsskede med femårig dödsskola. — År 18. . var måndagen den .. ovanligt ”solvarm”, stilla, mild, obeskrivligt ljuv. Dagen därpå sjönk ”barometern” till oväderspunkten. På onsdagen utbröt en tre veckors storm, som till sist övergick i ett dygns orkan, där all tro och allt hopp syntes för alltid bortryckta. — Klockan 9 på morgonen den . . signalerades fientligt anfall. Klockan 11 var fienden här. Tre dagars strid. Djupa och svidande sår.

Agabus spänner bältet och profeterar om bindandet (Apg 21:11). Paulus själv går med bandet i anden; och Anden betygar för honom, att bojor och bedrövelse förestå i Jerusalem (Apg 20:22–23).

Herren bad i Getsemane. Och han manade till bön. Ja, för Getsemane bön är Getsemane till. Men här räcker icke bön, utan bönekamp! Bed! ”Jag kan icke”. Bed! ”Det tar emot”. Bed! ”Ack, bröstet sitter som i en skruvbänk, jag kväves”. Det är dödsskuggans svepning. ”Det är så mörkt, så svart överallt”. Det är Getsemane natt. Bed, håll i, håll i! ”O, det är som att bedja till ett berg”. Tyst! Detta berg är Getsemane Gud. Din lidandesväg är av evighet lagd; ändras icke en tum! Din kalk var bestämd, innan du ännu var till; tages icke tillbaka, minskas icke en droppe! Du står inför omätlig nåd. Intet pjåsk! Lägg din vilja för hans fot! Var nöjd med vad som kommer, vore det än korsfästelse, bila eller bål! ”Jag är nöjd; ske din vilje”. Gott! Du har vunnit. ”Jag känner mig så lättad och lugn”. Det är den styrkande ängeln vid din sida. Och nu: framåt!

Men somnar du i dödens skugga, då vändes du upp och ned i hans armar.

Säg mig, hur du kämpar din getsemanekamp — och jag skall säga dig, på vilken sida om pingst du står.

Före pingst ligger man, efter pingst står man; och man varder ”beståndande” även ”i den onda dagen”, uträttande allting väl (Ef 6:13).

De tre rummen.

Se på lärjungarne! Vilket avstånd mellan hyddan, som de ville göra på Tabor och kammaren i Jerusalem inom lyckta dörrar! Denna hydda och denna kammare äro porttrons yttersta höger och yttersta vänster. I dem ligga portjagets sigsagvinklar. De äro portlivets poler, mellan vilka portbarnet kryssar.

Stannom då icke här såsom de flesta göra. Varken glädjens hydda eller sorgens kammare äro det normala, det egentligt kristliga. Det gives ett tredje rum, salen i övre våningen, tempelsalen (Apg 1:13). De förra ligga ännu åtskilda och — på nedra botten. Men i pingstsalen äro de förenade såsom liljan och den svarta mullen kring hennes rot, såsom kvinnans soldräkt och månpall (Upp 12:1), såsom Pauli alltid-glädje och bedrövelse (2 Kor 6:10).

Från salen utgår pingstbamet, som seglar för stadig pingstpassad, solkvinnans ättling, som utan polarsvängningar håller meridianen.

Utan hopp.

Se på Judas! Även han hörde till lärjungaskolan. Samma ord, samme Ande, samme mästare arbetade på alla tolv. Men de elva mognade för andefödelsen ovanefter, den tolfte för andefödelsen nedanefter (Joh 13:27). De förras hjärtan uttömdes på syndsjälvet, så att Herren kunde bestiga pingsttronen därinne; den senares hjärta fylldes alltmer av detta själv; och så restes även där en tron, och — Satan for in i Judas. Fruktansvärda sanning: samma sol, samma strålar bringa både ogräs och vete till mognad. Man kan i Jesu skola bliva en bov.

Denna olikhet mellan de elva och den tolfte berodde på deras olika förhållande till Jesu ord. Detta ord kräver nämligen såsom sin huvudsumma: livets mistande, synd- och natursjälvets död (Matt 10:39; 16:25; Mark 8:35; Luk 9:24; 17:33; Joh 12:24–25). Utan detta villkor gives ingen frälsning. Utan detta allt-säljande äro både skatt och pärla, i tid och evighet, oåtkomliga.

De elva gingo in härpå. De miste detta liv, släppte sig själva steg för steg, ända därhän, att de icke hade något att äga eller hålla uti utom Jesus Kristus, som för dem dog och uppstod, och som därföre kunde giva dem alla dödens och uppståndelsens skatter.

Judas däremot gick icke in på kravet. Han slog dövörat till och blev allt mer och mer döv och till sist stendöv. Han behöll sitt liv, räddade sitt synd-själv steg för steg undan sanningens dom; och så förlorade han sitt liv. Han behöll sig själv och så miste han sig själv. Och så står han vid evighetens port med tårfyllt öga över syndfyllt liv och — utan hopp! Fasansfulla sanning: ur Jesu skola går man antingen in i himmel eller in i helvete. Och detta beror blott på ett enda: förhållandet till Jesu ord. Om de få gälla eller icke — det ger utslaget, icke blott för evighet, utan för evigheters evighet.

Ack, Jesu ord äro evighetsdigra! Men huru kastar man icke boll med dem! En stor del av nutidens kristendom är blott en köttets och självets lek med heliga ting. Ett förmänskligat gottköpsevangelium förblindar och fördärvar själar i tusental och grundlägger en andeförhärdelse sju gånger farligare än den, som binder de grova lasternas trälar.

Judas var girig. Och han, den girige, blev bärare av den gemensamma kassan. Hade det då icke varit bättre, att någon av de andra haft henne om hand? Nej, han, tjuven, skulle ha daglig tillgång till pänningarna. Giv akt, o människa! Sådan är din ställning i livet, att din skötesynd skall få tillfälle. Sådana bliva alla dina lägen, att just din svaga sida skall komma fram, din ömma punkt stöta emot överallt; på samma gång som just dina levnadsförhållanden skola erbjuda de största motvikter och de bästa botemedlen mot *ditt* onda. Judas bar kassan; men han bar henne vid Jesu sida och under Jesu förmaningar och andekraft och i goda kamraters sällskap. Vilken girig på hans tid hade sådana medel till räddning från girighetens synd?

Så handlar Gud. Ty allt som är dolt, skall varda uppenbart. Just hjärtats grundfärg, huvuddrag och härskande egenskap skall fram i dagen. Icke om utanvärken står den avgörande striden utan om själva fästningen, hjärtats central och mitt. Människan har icke blott ett syndsjälv utan ett syndsjälvets själv — på den punkten hänger det. Här framför allt inskrider evangelii grundlag: Mist, o människa, ditt liv — och du finner det; behåll ditt liv — och du förlorar det! Den lagen är vår frälsare (Rom 8:2) ; han är ock vår domare (Joh 12:48). Han dömde de elva till liv och den tolfte till död. Han skall också döma dig och mig.

Dårskapens ”etta”.

Se på Herren! Besinna vad det är att bliva och att vara kristen. *”Sitt först och överlägg”,* säger han, *”om du förmår att med 10,000 möta den, som kommer med 20,000”* (Luk 14:31). Som kristen förfogar du aldrig över 20 mot 20, 2 mot 2; utan blott över 10 mot 20, 1 mot 2. Så föres striden. Du står alltid inför ”övermakten”.

Betrakta Herren på korset! Mot honom stodo det jordkrypande, blytunga världssjälvet, det falska, egenrättfärdiga kyrko- och sektsjälvet, det trolösa och förrädiska lärjungasjälvet, det fräcka pöbel- och hädaresjälvet och som kärnan i allt: det sataniska världsfurstesjälvet. Och mot allt detta hade han blott att sätta den lilla ”enheten”, sitt eget utblottade Taborssjälv, sitt heliga, förnedrade människojag och detta t.o.m. övergivet av Gud. Och huru vann han? Jo, genom ”nederlag”; under fiendens skadeglädje och hånskratt. Man jublade över den slagne. Men *han* vann, då *fienden* vann. Ondskan kunde icke med alla sina triumferande pinomedel göra honom ond eller draga honom inom sin sfär. Segraren vart svag, den besegrade vart hjälte. Den slående dog, den ihjälslagne levde. Så föres kriget.

Besinna nu först vad det är att *bliva* en kristen. Inom varje människohjärta skall golgatastriden upprepas (Rom 6:5–6). Herren stormar synd-självet därinne. Det blir jäsningstider, då det onda pöser upp; eldstider, då slagget stiger ovanpå och flyter ut; översvämningstider, då synden flödar över alla bräddar. Hjärtat blir som en rubbad myrstack, där alla innevånare draga i härnad mot fridstöraren; som ett hotat ormbo, där allt fräser, biter och sprutar etter. Intet syndsjälv går i döden utan kamp, en kamp, hård och långvarig i mån av dess styrka. Innan en människa, *i biblisk* mening, fattar försonarens hand, slår hon först in spiken i densamma. Innan hon tager emot nådens krona, kröner hon sin frälsare med törne. Hon nedlägger intet vapen, förrän hon på något sätt avbrutit det mot hans omätliga tålamod och kärlek. Så förfärande är hjärtats ondska; ett argt och illfundigt ting utöver alla ting. På bottnen ligger en gnista av själva den sataniska avgrundsglöden. Upp i dagen skall hon förr eller senare — till släckning eller till evig vådeld.

Även denna strid — golgatastriden i det enskilda människohjärtat — utförer Herren med ”enheten”. Han drager i kamp mot *ditt* syndsjälv

med det före striden i ditt hjärta genom ordet verkade portsjälvet. Han står även här som den utblottade, svage, ”besegrade”. Det är Herren *i* dig och i egenskap av ett ofött portbarn, som förer kriget. Och efter striden framkommer just detta barn såsom ett uppståndelsebarn, ett segrande pingstsjälv, med tårejubel tryckande sig intill detta evigt underbara frälsarehjärta, i vilket jag förut rivit och slitit som ett vilddjur, men som ännu står lika majestätiskt lugnt, lika varmt, lika ömt — för mig. Efter detta syndöverflödande kommer man in i detta stora nådesöverflödande, som är en himmelsriksvärld av liv, frid, ljus, kärlek, eviga krafter och ting. Och så står Guds nåd där i ett outforskligt vishetsdjup som den lilla dårskaps-ettan, mot vilken syndens alla tvåor krossas.

Besinna så vad det är att *vara* en kristen. Stormningen av syndsjälvet upprepas tid efter annan i tilltagande omfång och djup allt efter behov.

På knä skall syndaren inför Gud, kosta nu vad det vill. Här fjäskas intet. Barmhärtighet mot synd-självet fanns aldrig hos Gud. Men efter varje sådan dödstid med Herren, kommer en ”livstid” med honom, då man skall ockra med pundet, och liksom föra striden på egen hand. De erövrade områdena i hjärtat tagas för varje gång i beslag för heliga riksändamål. Det blir strid *inom* genom att hålla självet korsfäst; och strid *utom* mot alla de arter av syndsjälv, som Herren hade emot sig på korset. Vi skola fortsätta stormningen av synd-självet i världen, fylla vad som fattas i Kristi lidanden (Kol 1:24), golgatadramat lägges i vår hand. Och här får människan — i likhet med Herren — känna sig ganska ”enkel” gent emot ondskans ”dubbla”; erfara, huru fienden alltid vinner — på sitt vis; men också huru vi alltid vinna — på vårt vis. Det gäller att kunna galenskaps-konsten: vara svag i Herren men leva av Guds kraft (2 Kor 13:4), att segra genom honom och icke genom oss själva, att leva icke blott *på* utan *i, under* och *genom* nåden och så tillväxa i nåd.

Men lämnom ordet åt Paulus. Se här hans oförlikneligt sanna och träffande målning av dåre-ettans kamp mot ”vishetens” tvåa. *Men vi hava denna skatt i lerkäril, på det att den översvinneliga kraften må vara Guds och icke av oss. Vi äro på allt sätt trängde, men icke undertryckte, rådville, men icke rådlöse, förföljde, men icke övergivne, nederslagne, men icke förlorade; vi föra alltid omkring Jesu död i vår kropp, på det att ock Jesu liv må i vår kropp varda uppenbart. Ty vi som leva överlämnas alltid åt döden för Jesu skull, på det att ock Jesu liv må uppenbaras i vårt dödliga kött* (2 Kor 4:7–11).

Se upp!

Vad mycket bestyr man har haft med att bädda åt Adam! De ”evangeliska knepen” äro legio. Vad får icke en människa lida, innan hon lärt sig av med dem!

Genom död till liv — det är nådens väg. Tron är självets ”självmord”. Då Abraham satte kniven på Isaks bröst, genomborrade han sitt *eget* hjärta. Detta var meningen. Isaksoffret är själv-offret. Vi hava dödat vårt sanna jag genom synden; vi måste döda vårt falska jag genom nåden. Det är frälsningen.

Alltså, livets grundlag är denna: *De himmelska tingen äro smärtebarn av sina motsatser:* friden födes ur ofrid, fröjden ur bedrövelse, kraften ur svaghet, storheten ur ringhet, äran ur smälek, ljus ur mörker, liv ur död. Långfredag och påskdag äro de båda *oskiljaktiga* sidorna i *ordets* och i *livets* alla blad.

Den ”stora barmhärtigheten” är nyfödelse, uppfostran och luttring i eld (1 Petr 1:3–7). När Gud är förlåtelse, på det att man må frukta honom (Ps 130:4). Därföre måste man *arbeta* med fruktan och bävan på själens frälsning (Fil 2:12). Och emedan *allt* är skänkt, måste man använda *all* flit på de sju heliga trostingen (2 Petr 1:3–7). I annat fall blir man blind och kortsynt och glömmer reningen från de forna synderna (v. 8–9). Och blott genom detta ”vinnläggande” göres kallelsen och utkorelsen fast, så att man icke någonsin faller (v. 10). Och åt ett sådant användande av det *skänkta,* skänker Gud en riklig ingång i det eviga riket (v. 11). Guds nåd är gränslös — det är människan, som sätter gräns för densamma.

Här går en förfärande underström av behållet själv, obrutet sinne och andligt kött, genom hjärtana. Och han döljer sig så väl under fagert och glänsande skum av kluven sanning och lösryckta löften. Lutherdomens fara är den förfalskade Luther. Enligt honom har Kristus blivit Adams betjänt. Bort med det evangeliska pjåsket! Tusentals människor taga skada genom det. Bolagen äro flera och konkurrensen är stor; men livförsäkra icke den gamle Adam.

Livets skola.

Kristendomen är intet drömliv, intet känslofrårsseri, ingen dådlös dvala. Han är karaktärsbildning, organisk livsutveckling, där allt följer växandets lagar (Mark 4:26–29). Evangelium är ett ljuvligt och glatt budskap om att kunna *bliva* och *vara* en verklig människa (2 Tim 3:16–17).

Gå alltså icke och vänta på den ”evangeliska knycken”, såsom om du med ett ”trollspö” skulle förvandlas till ängel. Gå *i skola,* livets skola. Förakta icke dess plikter och otaliga ”småbestyr”. Genom dem formas hjärtat för evigheten. De äro de käril, som den allvise satt utmed din väg. Fyll dem med kärlekens samvete — en osynlig hand samlar in dem i vart och ett nu. De äro skottspolarna till himmelens byssus; rätt inslagna äro de ”helgonens rättfärdighet” (Upp 19:8). Övade som Gudsvilja äro de hjärtats mat (Joh 4:34); hållna som Guds bud växer man av dem (Matt 5:19); åtlydda som fadersråd befästa de släktskapen med honom (Matt 12:49–50); gjorda som fadersvilja öppna de himmelriket (Matt 7:21–22); utförda i anden äro de sådda i anden, och — skörden är evigt liv (Gal 6:7–8).

Förakta icke livets ”vardaglighet”. I jordens prosa födes himlens poesi. Plikten är blott en: *kärlek;* plikterna äro många — de äro hans steg. Livets läroämne är blott ett: *konsten att leva;* göromålen äro många — de äro lektionerna. Icke hand utan hjärta gör gärning inför Gud.

Låt ditt liv samvetsgrannt uttrycka den sanning du *nu* vet; mer kräves icke den gången. Och där du icke kan hålla sanningens görande, håll då dess förlåtande. Ty all sanning på jorden är tvåsidig: bud och blod, i oupplöslig förening (Hebr 9:19–20). Nåden är dubbel: hon förlåter, och hon lärer oss att leva (Tit 2:11–12). Gud är som jaspis och sarder (Upp 4:3).

Lärjungarna stapplade ofta och syndade stundom svårt (Matt 18:1–3) — mästaren säger dock i avskedets stund: ”de hava hållit ditt ord” (Joh 17:6). Ty så ofta de släppte ordets förpliktelsesida/klängde de sig genast fast i dess förlåtelsesida. De höllo alltid *i* ordet; och därför höll ordet alltid *i* dem. Så höllo de ordet; och så höll ordet dem.

Ja, gå i skola! Sak samma om du befaller över millioner eller du sopar andras golv! Fem-pundstrohet och två-pundstrohet och ett-pundstrohet få samma lön: ”gå in i din Herres glädje” (Matt 25:14–23). Havet avspeglar *hela* solen, droppen likaså. Blott trohet på *din* post! För Gud är kvaliteten n:r 1. — Alltså: där du är ställd drag valuta av allt för tillväxt och förädling av din invärtes människa. Tvinga allt att arbeta *på* och *för* dig. Ty blott det arbete, som får arbeta på min förbättring, är *arbete;* allt annat är blott det förfäande slaveriet för kläder och föda eller ett sående i köttet; och — skörden är förgängelse (Gal 6:7–8). Summa: *I allt du har för hand, lägg hand vid dig själv!* — det är livets grundlag, det är evangelii lag.

Ditt barn.

Du fader och moder! Kärnan i all uppfostran är att sätta barnet högt, så högt, som Herren har satt det: såsom himmelriksägare och vår förebild (Matt 18:1–6).

Ännu såg ingen sitt barn för stort. Och alla de barn, som förstördes på vår jord, förstördes blott därför, att man såg dem för små.

Då du trycker den lille i din famn, så vet, att du famnar himlen och därmed din Gud i en bild, som aldrig framkommit förr, och som aldrig framkommer mer än i detta ditt barn.

I barnet gav sig din Gud åt dig, för att du skall kunna giva dig åt honom. Så som du behandlar ditt barn, så behandlar du din Gud; och så kommer Gud att behandla dig (Matt 18:5–6).

Blott två ting kan du göra åt ditt barn: behålla det på dess himmelska höjd eller draga ned det därifrån.

Barnet är en knopp, som sluter i sig allt sant, gott och skönt. Därav ögats himmel, därav pannans renhet och läpparnas sötma; därav den oemotståndliga, heliga makten i dess älskliga joller och glada liv.

Vill du fostra ditt barn, så stig in i dess himmel, såsom mästaren gjorde. *Där* skall fostraren stå; där har du grund under fot; och blott där ser du enkelt och klart, såsom barnet och barnets värld skola ses.

I knoppen ligger allt. Lägg då icke in, utan veckla ut! Häng icke på, utan tag fram!

Arma föräldrar och barn i vår konstlade tid! Hela hästlass av bud och skyhöga stängsel av förbud! Och allt sammans till en stor del onaturlighet och dikt och utan levande samband med barnets levande rot. Så skymmas Guds bud med människobud; så skapar man brott, där brott icke finns, och befläckar späda samveten och oroar fridfulla hjärtan.

Tillbaka till naturen! Hon är enkel och sann. Hennes grundord är *vara* och *växa,* icke fabricera, icke forcera. Vara i sin levande rot och växa efter växandets lagar. Hennes bud och förbud är blott ett: liv! Hennes drivkraft är sol. Hon öppnar knoppen med sol, framlockar doften med sol, bringar mognad med sol. Hon vårdar med sol, hon läker med sol, hennes hälsa är sol.

Föräldrar! Eder knopp har rot i himmelens mark och äger dess liv. Och detta liv har alla livets dagar i sig. Fram med dem! Varje regel

för barnet bör också vara regel från dess eget hjärta. I annat fall reglera vi omkull det. Barnet är sant, är natur; det vill natur, förstår natur och trivs blott i natur. Lag och liv äro för barnet *ett.* Det vill vara och leva *helt.* Klyv det då icke i att veta det rätta och att vara och göra motsatsen! — Men ack! Vår tid är kluven och spräckt överallt. Och hon klyver och spräcker och spräcker och klyver överallt. Och barnlivet strömmar ut ur spräckta hjärtan och släktet tynar och dör; dess liv blir allt mer blott ett så *kallat* liv. Och vad det vill säga, skola vi snart få erfara.

Nej, skaffen sol, skaffen sol, att livet må leva och levas fram, himmelens sol åt knoppen, den heliga kärlekens hem-sol! Hon och blott hon är räddaren.

Men i denna knopp ligger också en mask. Barnet känner det och lider därav. Lid med och var barmhärtig! Barnet bör alltid veta, att det har dig på *sin* sida *emot* sitt onda. Ty man kan lättare än man tror, och ofta utan att man vet det, komma att stå på fiendens sida emot barnet Och det känner barnet straxt. Och då sluter det till omkring sig. Och masken härjar i knoppen. Men har barnets hjärta ett verkligt hjärta att sluta sig till — och det är dess heliga rätt — då stegras självbevarelsens medfödda drift; och lusten och kraften till renhet växa naturligt fram.

Hjälp ditt barn att döda sin dödsfiende! Ty har masken en gång gjort knoppen till bo, då har barnet fallit från sin höjd; och du såg icke mer himmelen uti dess blick; ängeln har flytt, duvan lyft vingen, och blommans doft är dödens stank; och den röst, som glatt dig så ofta, har förlorat sin saliga klang. Och nu träder den gudomlige fostraren förr eller senare fram. Och han kan bli tvingad att krossa din knopp för att döda dess mask. Men därvid krossas icke *ett* utan *tre* hjärtan.

Hjälp ditt barn i striden för livet! Ty vad här försummas i läglig stund, få ej sällan åratals lidanden gälda. Barnkammarens ”givna nu” äro knoppar även de, slutande i sig decenniers och eoners fröjd eller kval. Därav Herrens hot med kvarnstenen.

Hemmet, hemmet — *det* skall görat! Skolan i all ära! Men måtte aldrig den dag gå upp över vårt dyra och kära fosterland, då hon trätt i hemmets ställe. Ty hon må vara än så god och full av värme och ljus — hennes sol blir dock aldrig för knoppen, vad *den* solen är, som tager sig väg genom fadershand och modersbarm.

Fader, moder! Ditt ord är heligt, din makt är stor; din välsignelse och förbannelse äro oöverskådliga flöden. Respekt för det gudomliga majestätet på din panna! Och ve det barn, som trotsar det!

Ordet.

Allt talar. Men *vi* hava förlorat vårt ord (Ordet). Vi äro dövstumma.

Varje årstid har sitt språk: groendets, växandets, blomningens, mognadens, skördens o.s.v.

Alla skapade ting äro förklädda gudsord. De visa upp, på mångfaldigt sätt, till högre verkligheter. Men vad förstå vi? Vad säga tallen och granen, som i magraste jord kunna utveckla majestätisk skönhet, styrka och höjd och bliva skogarnas väldiga fursteslägt? Vad viskar den känsliga alen i dyster dal och undangömd vrå, där hon rodnar så lätt och gråter ”blod” vid minsta sår? Räkna rönnbladets parade flikar och läs om kärlekens parade egenskaper i kärlekens kapitel (i Kor 13) !

Alla händelser i människans, folkets och släktets liv äro mästareord. Men vi sakna lärjungaöra. Här säges: kom! — man kommer icke. Där ropas bort! — man flyr icke. Här ett giv akt! — man giver icke akt. Där en signal — man lyder icke. Här bjudes fröjd — man fröjdas icke. Där kräves sorg — man gråter icke.

Hjärtat är tomt och älskar tomhetens ord. Världen är full av bullrande tal. Och dess bedövande larm gör människan sanslös.

Fladdrande tunga för in i sken. Och nyfiket öra begär prat. Och så löddras fram med fåfängliga ord en fåfänglighetens ordvärld, ihåliga själars naturliga element. Där ätes yta och drickes lögn. Där drömmes och spelas ”stor”. Och man går drucken på ett gungfly.

Ja, o människa, — nu talar du *ditt* ord! Men Ordet rycket dig allt närmare. Dess sätt är detta: Först viskar det, sedan talar det, därefter ropar det, till sist kommenderar det. Lika visst som du själv är ett gudsord, lever och rör dig i skapareordet — och det så helt och hållet, att du icke kan lyfta ett finger det förutan — lika visst skall Ordet följa dig överallt och till sist förfölja dig i allt. Ordet avstår icke så lätt från sitt ord. Stanna måste du för dess: ”halt”! Böjas skall du av dess makt: till frivilligt liv eller frivillig död. På knä skola alla och allt. Himmel och jord månde tystna och lyssna, när Ordet tager ordet och talar.

Och ve oss, om Ordet en gång måste återtaga sitt ord. Då bliva vi blott den absoluta tomhetens ord. Och vad redan *det* är, kan ej uttryckas i ord.

Men väl oss, om Ordet får låta oss vara *sitt* ord och återgiva oss vårt förlorade ord, så att vi bliva Ordets ord i kärlekens fullhet! Ty endast såsom infödda i Ordet och utfödda till Ord-ord äro vi medborgare i Ordets värld och mäktiga det eviga Ordets språk.

Midsommar.

———

Lägg örat till tidens bröst! Du hör ett ångestrop: realitet! Men förr fylldes havet med plockade sandkorn, än ett hjärta mättades med blott jordens goda.

———

Många pärlor strödde skaparen ut på vår jord, men då vi vänt ryggen mot solen, se och söka vi blott vår *egen* bild i dem.

———

Jordens goda ligger splittrat i otaliga stycken; människans liv är ett försök att sätta ihop dem. Fåfängt! Så länge hon är självisk, varda de blott o-ihop-passliga fragment.

———

Vår olycka består däri, att vi förlorat förmågan att glädjas: världen är rik på glädjeämnen; men skilda från Gud i vår självisk livsrot skilja vi allt ifrån honom; och så varder glädjen blott sinande droppar i livets sand och ett listigt lockbete på sorgernas krok.

———

Det är midsommar. — I de skapade tingen ligga de eviga urtingen: sol i solen, luft i luften, doft i doften o.s.v. Överallt ligger paradiset, men överallt äro vi ”utdrivna”, ty vi valde skalet i stället för kärnan. Vi leva i alltings skal. Och våra medskapade kärn-sinnen för kärn-världen äro domnade eller döda. — Vår skola måste följaktligen bliva tvåklassig: skalklass och kärn-klass. Gud låter oss förr eller senare få en bitter erfarenhet av vårt ytliv, vårt ”utanföre”; låter oss stå i skalet och ropa, visande oss kärnan då och då, varigenom skal-livet blir allt mer och mer odrägligt; ända därhän, att vi icke uthärda längre: *antingen kärna eller förtvivlan!* Nu äro vi mogna för ”pingst”, för vårt förlorade ”innanför”; vi flyttas upp i kärn-klassen. Nu förstå vi de orden för altaret: ”hela jorden är full av hans härlighet”. Så blir jorden åter ett paradis: jag känner *solen* i sol, andas *luften* i luft, njuter *doften* i doft, äter *frukten* i frukt o.s.v., men ett paradis ännu blott förstlingsvis och i tron. Ännu ett ”utanföre” eller rättare: ett ”framföre” (Fil 3:13–14); ännu icke ”fattat” såsom jag blivit fattad. Alltså: ännu skolgång, där jag får lära mig att ropa efter ”fullheten”, helheten! Så äntligen in i hel-kärnans, den eviga kärn-mittens värld, där Gud är allt i alla, där urtinget genomträngt och förevigat skapelsetinget, där alltså midsommar blivit evig mitt-sommar.

———

Det är midsommar. — Tre gånger född — och du är barnet under ny himmel och på en ny jord (lekamligen född, andligen född, uppståndelse-född, Luk 20:36; Rom 8:23).

———

Det är midsommar. — Skapelsen är klädd i sin skrud. Hennes hjärta är fullt. Hennes tusen tungor äro lösta. Allt säger: o människa var glad!

Lägg örat till naturens bröst! Du hör ett omätligt jubel; men här och där genombrutet av — vad? …. Varje synd är en fläck på hennes dräkt, ett kval i hennes själ och en suck ur hennes hjärta. Därav suckbruten sång.

Överallt omgivas vi av glada, men *vemodigt* glada blickar och toner. Ty allt äkta jubel på jorden har sin rot i vemod och sin krona i hopp. Skapelsens skrud är sann och är därförc till hälften profetens säckmantel. Allt som visar rätt, visar även framåt och uppåt.

Midsommarens djupaste ton sjunger om ett efterlängtat möte mellan människa och natur i evig harmoni.

Tillfoga icke växter eller djur något onödigt lidande. Och där de måste lida, lid med dem! De äro våra ”syskon”, världssmärtans barn även de. Våra öden äro länkade samman fastare än mången tror. Utan dem ingen midsommar här, utan dem ingen mittsommar där. Delom då ljuvt och lett. Blott självviskhetens råe barbar tager endast det förra. — Blicka in i deras öga! Du ser en tår. Lyssna! Du hör en viskning över darrande läppar: ”skona oss, hjälp oss!”

Så låtom oss älska och hjälpa dessa våra kära syskon; och vi skola få erfara redan nu, huru *de* kunna älska tillbaka. Låtom oss lindra deras nöd, öka deras fröjd och stärka deras hopp! Och läsom Pauli tankar i saken: Rom 8:18–55.

Se Upp!

Det är icke bristen på modernt kyrkospråk och modernt predikosätt eller modern dogmatik, som ”drivit världen ifrån kyrkan”. Det är bristen på ande och på den gestaltning och form, i vilka han under varje tid vill giva nytt och gammalt (Matt 13:52). Och skola världsmänniskorna dragas tillbaka till kyrkan, så skall det ske med Andens och kraftens bevisning (1 Kor 2:4). Och vad som icke drages med den, det skola vi icke söka draga med moderniteter. Ty då bliva *vi* icke de dragande utan de dragna; och båda parterna bliva de bedragna. Också hava vi f.n. icke löfte om en värld utan om de få, som icke äro av världen.

Här reser sig en hundrahövdad hydra i kristenheten. Hennes kropp är ormens, hennes huvud lammets, och hennes tal är drakens (Upp 13:11–18). Ännu är hon sysselsatt med förarbeten: att slå bryggor mellan värld och kristendom. Evangelium skall omgestaltas efter världsandens smak och göras ”njutbart för kulturmänniskan”.

Men vet man vad man gör, och vars ärende man går? Vetenskap, konst, bildning, kultur i all ära! De äro av Gud likaväl som evangelium. Men de besittas, *i stort sett,* av det sjuhövdade havsdjuret, syndsjälvets folk-ande, i 42 månader (Upp 13:1, 5). De bäras upp av Roms och Greklands hednaande i stigande grad fram genom horn djurets läketid, i vilken vi leva, och in i det sjunde världsrikets oerhörda, allt förbländande, allt förvillande kulturhärlighet, makt och glans (v. 2, 16–17), ända till dess denna gudlösa och gudsfientliga världsande krossas mot Sions berg i tingens nya födelse vid Kristi andra ankomst (Upp 19:19–21). Då tagas kulturens alla skatter i tjänst av riksanden från ovan för heliga ändamål ”i 1000 år”. Ända till dess är världskulturen himmelens eld, som stals, togs självskt, av Adam-Prometeus. Till straff vart han länkad vid kvalens klippa. Det känner du ock, du arma värld, som alltid på nytt måste lämna din lever i gamens klor.

Himmelens rike på jorden skall dela sin Herres lott i förnedring och upphöjelse. Såsom varje dess medlem har sin trångportstid, då Satan är lös och råder över honom, och därefter sin smalvägstid, då Satan är störtad från hjärtetronen och bunden under människans fötter, så att *hon* råder över *honom:* så har ock riket sin trångportstid (under 1260 dagar = 42 mån. = 3½ år; Upp 12:6; 11:1–3), då Satan är lös på jorden (Upp 12:9, 12) och sitter på världstronen (i flertalets hjärtan) och råder över världen såsom hennes furste och Gud, och därefter sin smalvägstid (under 1000 år, Upp 20 kap.), då Satan är störtad från tronen och bunden i avgrunden, och Kristus intager världstronen i hans ställe, och hans församling (övervinnarne, Upp 15:2; 20:4) regerar med honom över världen, och då alltså gudsriket blir ett världsrike i sann mening. I denna evigt fastslagna riksordning skall Kristi församling foga sig, och genomleva riksportens förödmjukelse, fostran och nöd (Upp 11:2; 12:13, 17), innan hon i världsförlossningen får tillträda världshärligheten och världsmakten och vandra tusenårsvägen som medkonung över världen. *Så länge* kloriket sitter på drak-tronen och talar de stora och hädande orden (Upp 13:2, 5), *så länge* skall lamm-

riket vittna i säck (Upp 11:3)*. Detta är Guds fastställda råd. Men detta råd är Guds dårskap och har därföre alltid varit och kommer alltid att bliva de kristnas probersten och hårdknäckta nöt. Ty det kräver världssjälvets död in i hjärtats djup och river upp och sliter sönder även den finaste jordtråd och ömmaste köttnerv. Och därföre söker människan i det längsta en utväg till räddning härifrån. Och även den uppriktige lärjungen sträcker klo och visar tand, så länge han går med katt-björn† i hjärtat (Upp 13:2; Matt 16:22–23). Samma lyte, som vidlådde de första lärjungarne, att vilja tilltvinga sig en härskande Messias i st.f. en lidande sådan, att vilja tillrycka sig rikets upphöjelse utan dess föregående förnedring, att vilja draga in kristendomen i världen och världen in i kristendomen, anden in i köttet och köttet in i anden — samma lyte vidlåder lärjungaskaran alltjämt. Alltid envisas vi att vilja *göra* oss ett gudsrike i st.f. att i tålig förbidan och flitig beredelse *invänta* dess ankomst. Det är detta, som den stora skökan i Rom har gjort, vilken sammansmält värld och kristendom; och som alltid vill härska över världen, innan världshärskaren giver rätten och makten därtill. Och samma art, att förena värld och evangelium, kött och nåd, genomgår mer eller mindre alla hennes kyrko-, församlings- och sektdöttrar. Det rotande romerska trynet har vanställt oss alla.

Skökoväsendets köttfeber har en förfärande utbredning. Den har besmittat oss alla. Skökan sitter i vårt bröst. Men ”gån ut ifrån henne, I mitt folk, för att icke deltaga i hennes synder och få del i hennes plågor” (Upp 18:4). Det vill alltså först och sist och framför allt säga: *ut* ur skökoväsendet, som sitter i hjärtat (Jes 57: 3 f.; Hos 2:2–4; Jak 4:4), och *in* i det himmelska väsendet i Kristus Jesus (Rom 7:6; Ef 2:6)!

Det är: *ut* ur syndsjälvet, som är skökan, och *in* i pingstsjälvet, som är bruden! Det är: *ut* ur köttet, som är skökan, och *in* i Anden, som är brudgummen (2 Kor 3:17) ! Det är: *ut* ur egenkärleken och världskärleken, som är skökokärlek, och *in* i gudskärleken, som är jungfrukärlek (Matt 25:4) ! Det är: *ut* från trältjänsten hos Hagar och *in* i barntjänsten hos den himmelska pingstmodren (Gal 4:21–31) ! Det är: *ut* från dårskapens kvinna, som är visheten nedanefter, och som förplägar sina gäster i dödens dalar (Ords 9:13–18; Jak 3:14–16), och *till* visheten ovanefter, som är alltings moder (Jak 3:17; Ords 8:1–36; 9:1–12) ! Det är: *ut* ur världen, som vi bära i hjärtat, och som är det trehövdade begäret (1 Joh 2:16), och *till* Fadren (v. 16) och *till* gudsviljans görande (v. 17) och *till* den himmelska världen i den levande Gudens stad (Hebr 12:22–24) ! — Eller, för att tala med skriftens bildspråk: *ut* från katt-björnen och lamm-ormen (Upp 13:2, 11) ; *ut* från får-ulven och profet-paddan (Matt 7:15; Upp 16:13) ; *ut* från horn-buffeln och eld-draken (Ps 22:21; Upp 12:3, 11–12, 17) ; *ut* från hingsten och åsnan (Hes 23:20; Ords 26:3); *ut* från räven och klyvare-hunden (Luk 13:32 ; Fil 3 :2) ; *ut* från geten och flugan (Matt 25:32; Pred 10:1) !

All denna tolv-faldiga fänad och sjuttio slag därtill ha vi i bröstet — *ut* från dem och *till* den kors-tecknade lilla skaran, som står kring Lammet på Sions berg (Upp 7:3–4; 14:1) ! Det är: *ut* från allt slags

---

* Man märke på det förra stället 42 mån. och på det senare 1260 dagar.
† Vilddjuret (syndsjälvet) är sammansatt av leopard, lejon och björn.

djurnatur både grov och fin, vild och tam, svart och vit, röd och grå, vilket allt är skökan, och *in* i gudsnaturen, som är jungfrun (2 Petr 1:4; Upp 14:4–5) ! Det är: *ut* från skökofärden på vilddjurs ryggen (Upp 17:3) och *till* åsnefärden med Herren (Matt 21:1–11) ! Med ett ord: *ut ur världsriket och in i gudsriket! Och förbliv inom den heliga rågången dem emellan!* — Ja, rågången! Låtom oss göra en liten antydning om den !

Världsriket äger jorden nu; gudsriket äger henne i hoppet (Matt 5:5). Adamiternas värld är det vida och fagra fältet; nasareernas värld är den stora bedrövelsens trängsel (Upp 7:14). Världsbarnet är hemma; gudsbarnet är borta (2 Kor 5: 6). Världsmänniskan är bosatt; gudsmänniskan är gäst och främling (Hebr 11:13). Den förra ler i rikedom och mättnad (Luk 6:23) ; den senare gråter i fattigdom och hunger (v. 20–21). Den förra har jordens goda; den senare har jordens onda (Luk 16:25). Den förra köper och säljer och brukar världen med liv och lust; den senare köper, såsom behölle hon det icke, och brukar världen, såsom brukade hon den icke (1 Kor 7:30–31). Den förra lever för världen, och världen lever för henne; den senare är korsfäst för världen, och världen är korsfäst för henne (Gal 6:14). Den förra rörer sig fritt och efter behag; den senare är Guds dödsfånge (1 Kor 4:9). Den förra är jordens ädling; den senare är jordens usling (1 Kor 15:19).

Kulturmänniskan strålar i ära och makt; trosmänniskan är ett skådespel för världen, för både änglar och människor (1 Kor 4 9) ; hon är världens avskum och allas avskräde (v. 13). Världsvisheten yves i sitt förnuft, i kunskap och förstånd, hon förstår, vill förstå och måste förstå — och det är naturligt på hennes område — men en kristen är dåren för Kristi skull (1 Kor 4:10) och skall till natursjälvet dagligen krossas mot förargelsens klippa (1 Petr 2:8; Matt 11:6) och enfaldigt knäböja i dårskapens ogenomträngliga mörker inför honom, som heter Under (Jes 9:6), samt i stigande grad lära sig att ingenting ”förstå” och att taga sig fram blott genom trons lydnad. På det förra området växer man till ”stor” — det är naturligt —, på det senare blir man allt mer och mer barn — det är ock naturligt. För de förra är världen som vattnet för fisken; för de senare är hon som vattnet för fågeln. För de förra är syndsjälvet himmel; för de senare är syndsjälvet helvete. Den förra har behag till naturens styrka, stordåd och makt, till sorgfritt liv på rosornas väg och till glättigt glamm; den senare har sitt ”välbehag i svagheter, i misshandlingar, i vedermödor, i förföljelser och trångmål för Kristi skull”, ty i dem frodas det eviga livets kraft (2 Kor 12:10).

Adamiterna dona och bona sig inne så väl och sträva mot mitten; nasareerna trängas och trängas allt längre ut på kanten, så att deras dagliga räddning undan förargelsens avgrund blir det dagliga galenskapssprånget i tron ut ur en värld, som dagligen skuddar dem ut, och in i en värld, som är osynlig för köttet men synlig för anden, en det levande livets värld, vars mäktiga tillvaro och frälsande kraft man erfar i vart och ett nu, en värld, med vilken vi stå i beständig beröring och kännbar släktskap; där tusende händer räckas och tusende hjärtan klappa solbränt syskon och tårögd pilgrim tillmötes (Upp 7:16–17), där alla ropa: härda ut! där alla visa på kronan, och hela vittnenas sky sjunger: evigt välkommen i övervinnarnes krets!

Men dessa gränslinjer mellan gudsrike och världsrike skola nu plånas ut; de evigt stadgade råmärkena flyttas och flyttas och till sist borttagas. Därpå arbetas det på otaliga punkter och sätt utefter hela linjen. Eller vad är världskyrklighetens strävan att sammanblanda Guds rike med råämnet till detsamma? Vad äro de andliga kotteriernas fester och ”roliga aftnar omkring Guds ord”, ”möten”, ”grötmöten” och dylikt gyckel för att ”dra folk”? Vad äro vissa behagsjuka sektskökors skamliga avprutningar på sanningens krav för att kunna behålla de sina, få hopar av ”får” i partifållan och dra så många som möjligt från de andra? Vad äro dessa massfrälsningar och bokförda ”nyfödelser” kväll efter kväll, framdrivna med smilande eller gallskrikande föredrag och bevisade med framprompta de ”vittnesbörd”, pösiga tacksägelser och frasfulla böner? Vad all denna se-genom-finger-nåd, vilken står som ett kvalmigt moln över hela vårt land med ett ideligt, osunt skvättande av ”evangeliskt” slisk; och som lämnar hjärtats begär- och lustvärld obruten, där girighet, jordesinne, högfärd, fåfänglighet, partisinne och orättfärdighet i handel och vandel frodas, allt under det att ytan rappas och kalkas med stadgar, former och manér på fariséernas vis, och samvetet mutas med periodiska gåvor och arbeten för Guds rike? Och vad är denna hedniska vetenskap i kristendomens namn med ”epokgörande upptäckter och avgörande resultat”; och det tvärsäkra skränet av alla dessa fullvisa snyltgäster vid vetenskapens bord, vilka utan Gud ”forska” i Guds ord, ända till dess man icke finner något Guds ord i bibeln?*

Ja, vad är detta och otaligt annat av liknande art? Jo, det är ett andligt fattigdomsbevis, en förfärande brist på den dragande och frälsande gudskraften, som man vill ersätta med världsliga vägar och medel och genom ”tidsenliga” fogningar och eftergifter för världsandens smak. Det är ett köttsligt fikande efter ögonblicklig frukt, synlig vinst och påtaglig framgång i konkurrensen; ett farligt förbigående av den gudomliga frälsningsordningen i trångport och smalväg; ett ödesdigert förakt för Guds rikes växtlagar, enligt vilka nåden följer utvecklingens stilla och säkra gång i jordeberedning, sående, groende, brodd, strå, ax och fullbordat vete i axet (Mark 4:26–29) ; ett lättjefullt slå-sig-till-ro på evangelii känslobegynnelser utan att fortskrida till dess nyskapelse av hjärta och liv. Det är en äcklig och ohygglig kurtis med världsanden; ett ormartat ringlande kring det gamla evangeliet för att få bort dess köttdräpande förargelse och världsmördande dårskap och därmed kristendomen själv.

Men sen I då icke, att I blivit beskedliga och tjänstaktiga lakejer på världsfurstens gala-vagn; och att I i grund och botten åken åt ett helt annat håll, än I i eder orena välmening trodden? Så snart I tummen och rubben på den gudomliga dårskapen, genomdallras eder själ av en underbar tjusning (Gal 3:1); och denna tjusning tagen I för Guds välbehag! Men det är blott det ”vita” köttets läckerhet I smaken. På knä liggen I inför vilddjurets bild (Upp 13:8). Och dess hemliga tillbedjan fyller hjärtat med ”salig” andekraft, hänförelse och nit. Och vad det

---

* Vi säga den ”hedniska” vetenskapen; och mena alltså icke den bibelforskning och bibelkritik, som i ödmjuk bön söker sanningen. Till denna kristliga vetenskap se vi upp. Och genom henne vänta och mottaga vi dyrbara gåvor från Gud.

lider, så skall en demonisk inspiration framträda — förebuden till densamma hava vi —; och stora tecken göras, så att de, som på jorden bo, skola förvillas för de tecknens skull (Upp 13:14).

Ty det ondas verkliga gestalt är en hemlighet (2 Tess 2:7) — det tror man först, då det är för sent —, en hemlighet, som rör sig i hjärtanas värld med djup fördoldhet och satanisk klokhet, en hemlighet, som de flesta aldrig se, ty de vilja icke se, och de kunna icke se, ty dårskapens, den äkta korskristendomens salva saknas. Men ondskan mognar så småningom under den förföriska ytan. Och så kommer hon fram, säger Paulus, med sitt förfärande fyrspann: lögnens kraft, lögnens tecken, lögnens under och lögnens bedrägeri (2 Tess 2:9–10). Och i den väldiga världsomnibus som de eldiga springare draga, sitta alla de förtappelsens barn, som icke mottagit kärlek till den verkliga frälsningens sanning (v. 10). — Men, tyst! Vad höra vi? O, fasa! Från höjden ljuder ett: ”kör!” Från himlen ropas ett: ”fort!” Till Satans kraft lägger Gud sin kraft. Till en tid stiger villfarelsen *upp* ifrån nedan; men så kommer en tid, då hon stiger *ned* ifrån ovan, då *Gud* sänder villfarelsen, inlagd i himmelens kraft (v. 11–12). Och då låsas alla vagnens dörrar, och mot avgrunden bär det med ohejdelig fart. — Ja, så går det den, som ej i tid vill se upp.

Människa, ser du någonting, *ser* du någonting? Ser du huru upp och ned det går ibland oss, huru förvänt det går, huru hemskt det går, huru fort det går? — och hör du någonting? Hör du grodornas sövande göl-sång, den treenige padd-anden i träsket (Upp 16:13)? Hör du hydrans rop: ”ingen fara”; hör du drakens tal: ”allt väl”? — Och känner du något? Känner du aftonens kylande dunster ur kärret, bådande nattens härjande frost? Känner du rysningen och tryckningen över bröstet och hjärtats beklämning och de många extrastötarna av gudshanden för att kunna hållas vaken? — Och märkte du, huru tvärsäkra människorna äro? Huru fria de gå från vishetens fruktan? Huru avslutad och viss deras salighet står? Huru rädda de äro för behövlig och hälsosam oro? Huru ivrigt de söka med styckad sanning försvara sin ställning? De hava druckit ur dvalans kalk, dvaladryck vilja de ha, dvaladryck måste de då få.

Aldrig har ännu en dag randats över vår jord med så många faror som *vår* dag. Och aldrig har jorden haft så många fallgropar eller varit så tusenflätad av ormar som nu. Och räkne, den där kan, alla de garn som nu äro spunna i varje vrå av vår värld av både svarta och ”vita” trådar. Ja, *vita!* Här spinnes vitt, spinnes vitt!

Därföre, o människa, så sant din själ är dig dyr och din evighet värd någonting — så se upp ! Var lärjunge hos mästaren och bliv i hans ord på gammalt, enfaldigt vis! Bliv i hans ord så, att de få bliva i dig. Så enkelt är det. De orden ledde de första lärjungarne säkert förbi både Roms och Jerusalems svarta och vita världsande. De skola ock leda dig *utur* och *förbi* både sjuhuvud-djurets och lamm-huvud-ormens drakandar — om dessa ord få bliva ett dagligt och stundligen övat, levande ljus i din själ. Ske alltså! Amen.

Beviset.

Det finns blott ett bevis för kristendomens sanning. Och det har två sidor: en *inre* (inför mig själv), en *yttre* (inför världen). Den förra är detta : *”Jag i dem”;* den senare är detta: *”vara ett”* (att världen må tro) (Joh 17:20–23).

Ja, vara ett! Därpå lade Herren den största vikt. Sex gånger gå de orden över hans läppar i den sista nattens oförlikneliga bön (Joh 17).

Varen ett, att världen må tro! *Det* är beviset. Men vart har det tagit vägen? De orden äro utstrukna. Och av vad? Av andligt kött. Och var sitter det? Hos oss alla.

Vara ett, sade han. Men, o ve! — 365 dagar i året, och — 365 slags kristna församlingar !* Överallt har man bosatt sig i sin ”kyrkliga” eller okyrkliga sektkammare och hängt en läroskylt över dörren. Så tager man på sig en viktig min och tackar Gud, att man icke är som ”de andra”. Skjuter skulden till söndringen på varandra, under det att vi *alla* hava del däruti.

Och så förslöad har man mångenstädes blivit under allt detta, att man icke mer lider härav eller ens *anar* sanningens bittra martyrlidande härunder. Man lider mest av varandras framgång och därav, att man icke kan utrota varandra.

Men se vi då icke, att vi på detta sätt berövat kristenheten hennes pingst, att biblisk församlings-ande blivit en helig naturomöjlighet i följd av andligt kött (1 Kor 3:1–3), att vi kommit in i skökodöttrarnas tidevarv (Upp 17:5), där solkvinnan är försvunnen och numera finnes till blott i de ”kvarblivna av hennes ätt” (Upp 12:17), vilka äro spridda överallt som lidande fångar i tio-hornhuvud-djurets och lamm-huvud-ormens Babel (Upp 13:1, 7–8, 11, 15 ;17:12–14; 18:24).

Vara ett, att världen må tro, sade Herren. Men finns det på vår jord ett spektakel eländigare än det, som vi kristna föra upp inför världen med vårt lumpna och ynkliga partirammel? Vad äro världens synder mot de kristnas synder? Vilka följder, följder! Millioner människor kunde vinnas för kristendomen. Men nu kunna de icke vinnas; ty beviset inför världen saknas.

Men svart-fursten stryker belåtet sitt skägg; ty han vet, att han blott med tillsatsen av ljus kan uppnå sitt mål. Och han har sitt gamla, förträffliga ordspråk från begynnelsen. Det litar han sig till. Och det lyder så: ”divide et impera!” d.v.s. ”kan jag blott söndra dem, då har jag dem i min makt”.

Vara ett, att världen må tro, bad mästaren. Men, o lärjunge, ser du då ingenting därborta? Det hemska ”spöket”, det svarta molnet vid horisonten! Det sjunde världsrikets annalkande oväder, då varje själv vill blott sig själv, då jorden står i vapen mot himlen! Huru möta dessa

* Så många funnos i London på 1880-talet enl. uppgift i en religiös tidskrift.

gudsförnekelsens och upplösningens eniga makter så splittrade och så svaga som vi äro! Vi bana ju väg för dem. Vad mäktar den världsliga armen mot dem? De utrotas icke med kanoner och bajonetter. De vika blott för sin starkare motsats: en kristen tro, som *är* liv och kärlek. Men huru föra det heliga kriget, då vi uttömma våra krafter i inbördeskrig?

Nu just behövde land och rike en kompakt och enig församling med andefödd, personlig kristendom — den enda räddning som finnes. Vart komma vi med andligt skum och ihåligt frasmakeri, med sönderslagen sanning och kristnad självviskhet? Och vad uträtta vi med andliga marknadsnöjen, parader och tillställningar, det andliga köttets fester?

Men ännu finnes — som vi tro — i varje kyrka, församling och sekt en liten kärnfrisk trupp, som suckar och lider i förskingringen. Tillsammans och till vapen, du lilla flock! Fienden är här! Den stora striden, den avgörande världsstriden mellan tro och otro har begynt. Och nu: ”Frukta icke, du lilla (klena) hjord” — riket blir ditt! (Luk 12:32). Men dessförinnan skall jorden dricka vittnenas blod; och ännu många martyrkronor utdelas (Upp 13:15).

STRÖDDA TANKAR

1.

Fröjdens *svan* är flyttfågel; var nöjd, när han kommer; var nöjd, när han far. Fröjdens *duva* är stannfågel; men hon skall vårdas väl i vintertid ; och hon är alltid duvan.

2.

Glädjen är helig; dess gräns är hårfin; en linje därutom, och duvan lyfter vingen.

3.

Det gavs aldrig en sorg, vid vars sida det icke stod en glädje; och aldrig en glädje, vid vars sida det icke stod en sorg.

4.

Håll i handen och följ med; och du slipper sju sjundedelar av bekymren (Matt 6:31, 34; Fil 4:6).

5.

Är du glad i Gud, då är du glad i allt.

6.

Då du kan le genom tårar, då är du mogen för den värld, där ingen gråter mer.

7.

Tidsmänniskan rör sig i den vågräta linjen: hon lever i saknad eller i begär (i det förflutna eller i det tillkommande), aldrig *väsentligen* i det närvarande. Evighetsmänniskan rör sig i den lodräta linjen : hon lever *väsentligen* i nuet (I *är en* komna till Sions berg . . .). Dessa livsriktningar kallade de gamle den horisontala och den vertikala tiden. — Då vi lärt oss att *stå* även till själ och ande och att inlägga evigt liv i varje nu, då upplöses och försvinner tiden; på detta ögonblick väntar vår Gud.

8.

Blott en timma på Tabor och en timma i Satans såll — och du kan mer teologi, än alla världens böcker förmå lära dig. Du vet då vad himmel och vad helvete äro; och båda delarna måste du veta *före* ”pingst”.

9.

Om det högsta goda är evig kärlek, då måste jag hava makt att säga ett evigt ja eller ett evigt nej till densamma. Denna makt gör mig till människa; och i denna makt ligger möjligheten till evigt fördärv.

10.

Det gives tvenne central-viljor, den överjordiska och den underjordiska. Där de möta varandra med koncentrerad kraftmitt, där ligger tillvarons djupaste djup. Ned i det djupet föres förr eller senare varje människa vid den gudomlige uppfostrarens visa och varliga hand; där löses personlighetens gåta, där avgöres ödet för evigheten.

11.

Vad är svårt, svårare, svårast? Att hänga över avgrunden som i en tråd — det är svårt; då människorna söka avslita den tråden — det är svårare; då Gud klipper den — det är svårast. Men han gör det för att gripa oss i fallet. ”Över måttan betungad” — ”utöver förmågan” — genom ”misströstan” — ned i ”död” — det var Pauli väg till liv (2 Kor 1:8–9). Och så dödas döden i allan tid. — Du Adam, dö, ditt kräk, att jag må leva!

12.

Genom frälsaren *E l d* och *Såpa* går vägen till frälsaren *Liv* och *frid (Han är* som en guldsmeds eld och en valkares såpa. Mal 3:2).

13.

”Jag vill ha äkta guld och ren dräkt”. Jaha! — då in i eld och lut!

14.

Herren är lamm, lejon och smed (Mal 3:2–3). Innan *vi* bliva lamm, få vi känna på både klo och tång.

15.

Ett lamm har intet ljud för smärta. Då vi bliva lamm, bliva våra lidanden lammkval, som aldrig kunna uttryckas på jordiskt språk. Men tårekvävd suck är tordön inför Gud.

16.

Klo-djuret skriker, lammet tiger under smärtan.

17.

Ju sannare kristendom, desto mera lidande; ju mera lidande, desto mera fröjd.

18.

Alla världar hava tårars form; gråt ut *din* andel i världssmärtan *nu* — i Hades griper hon dig med våld!

19.

Dö döden, innan du dör, så dör du icke i döden.

20.

När vår fosfor förbrunnit, och vårt papper utväxlats mot guldet, då äro vi mogna för högre världar.

21.

Korset är syndsjälvets död. Så mycket som du älskar ditt kors, så mycket hatar du din synd.

22.

Din Isak, din Isak! Om tre dagar på Moria berg! Han bär veden, du bär elden!

23.

I Jesu kärlek, *utom* dig själv och *emot* dig själv — där går vägen.

24.

Heliga plikt, du är det käril, i vilket jag insamlar det eviga; saliga plikt, du är ett himmelskt manna.

25.

Du klagar: ”Gud har övergivit mig!” Dårskap! Då Herren ”far utrikes” (Luk 19:12), drager han sig blott in i den del av hjärtat, dit känslan icke når. Även i trons *helvete* bor Herren i den troendes bröst. ”Se, jag är när Eder *alla* dagar!”

26.

”Jag är så kall, så död, livet har flytt”. Vad? Se där markens planta! Över henne låg vinter med 40 graders köld; dock — hon lever! Även hjärtats planta har sin vinter. Det kommer vår; och — hon lever!

27.

”Så trångt, så trångt, och allt trängre och trängre, jag kväves”. Lyckliga barn, var är du? Ryck ej så vilt i dessa stängsel — de äro Guds armar! Slit ej så ursinnigt i detta motstånd — det är fadrens bröst! Även nya lungor, min vän! Vi måste kvävas på jorden för att kunna andas i himlen, trängas ut här nere för att ingå däruppe. Saliga barn, var ligger du ? ... Ju *hårdare* du kväves, desto *närmare* du tryckes intill hans hjärta. Stilla, stilla! Han vill blott lära dig dö *ut* och leva *in;* att flytta *hem.*

28.

Man har kallat Gud den store dröjaren; men tilläggom: som aldrig kom för sent. Man har sagt: Herrans kvarnar mala långsamt men fruktansvärt fint. Sägom ock: dock aldrig för fint.

29.

Livet börjar med ett frö; hela växten ligger redan i fröet; allt följer växandets lagar; allt är lagbundet.

30.

Redan den andliga livsbegynnelsen i ett människohjärta har ett omätligt värde. Den andligen fattige, bedrövade och hungrande äger himmelriket och är (märk: är) salig, säger Herren, (Matt 5:3–6). Den minsta gnista av (även ett lidande) liv är en evighet mer än intet liv. Men läs Herrens ord om växandets lagar (Mark 4:26–29).

31.

När Mose lag blivit Jesu bud, när all Guds vilja och varje din plikt blivit ett evangelium, då är du en evangelisk kristen.

32.

”Det finns så mycken kristendom i vår tid”. Javäl! Men om vår ”kristendom” åtminstone vore Cornelii hedendom (Apg 10) eller Natanaels judendom (Joh 1:47) ! — Fruktansvärda förblindelse! Tusentals människor tro sig vara kristna; och de ha icke ens en aning om vad kristendom är. Låtom oss — även de bättre ibland oss! — erkänna, att vi *icke* äro kristna i Bergspredikans d.v.s. i Jesu mening! — Andlig överskattning är kristendomens farligaste fiende. Det var den, som korsfäste Herren.

33.

Intet djur river så som klo-fåret, ty det har ”invärtes” klor och sargar invärtes (Matt 7:15). Det var det djuret, som rev ihjäl Lammet på korset; det har också rivit ihjäl de flesta martyrer. Det största onda sker i Guds namn.

34.

Judafolket drunknade, då de klyvde *sin* räddningsplanka: skilde löftet från lagen. Kristenheten skall drunkna, om hon klyver *sin:* skiljer förlåtelsen från nyfödelsen.

35.

Kristenheten bygger på ”spräckt” grund; och därföre spricker det överallt. Ve oss då det stora raset kommer!

36.

Vi hava andliga rörelser i vårt land — gott! Men om dessa rörelser endast bliva ”rörelser” (Hes 37:7–8), då blir det hela en röra till sist. Många äro ”väckta” men ligga ännu; vi måste också stiga upp, stå och gå i själva anden. — Den andliga smaken har blivit mycket förskämd genom ett ideligt, ofta ytligt och ensidigt predikande, som har så mycket av ord men så litet av Ordet. — Här finns tal-lust, hör-lust och rör-lust, men för liten läs-lust, tänk-lust och gör-lust. — Slit ej så ensidigt din religiösa *känsla* — du sliter ut henne! Och sen blir du som ett vattdrucket kol.

37.

Gott: genom bibelkritiken tvingas tron tillbaka till sitt naturliga element (sitt specifika gebiet): *den som tror på Guds Son, han har vittnesbördet inom sig* (1 Joh 5:10). Fras-, fack- och skylttrons tider skynda mot sitt slut. — Blott två slags folk på jorden: Vilddjuret och dess tecknade, Lammet och dess tecknade! — Den närvarande utvecklingen skall sluta med klo och klöv.

38.

Det andliga köttet (partisinnet, 1 Kor 3:1–5) har fått en större utbredning och makt, än man vanligen tror. Och detta till omätligt fördärv. Och i synnerhet äro vissa kretsar alldeles genompyrda av kött. Den lösryckta älsklingssanningen har man inbäddat i kött, satt stängsel av kött och håller vakt med kött. Till varje mål serverar man ett stycke kött. När man så pepprar med kött och sockrar med kött, så har man kött-affären i gång. Och detta nit kallar man Guds ande. — Hos de flesta fanns ett begynnande liv, men det överväxes och kväves av kött. Och snart inträder en ny slags förruttnelse, en stenhård förhärdelse, som i grunden upplöser samvete, rättsbegrepp och naturlig heder, och som föraktar och trotsar lagar, samhällsordning och allt, som lägger band på självsvåldet. Från dessa förpestande kötthärdar framgå gemenligen i kommande led samhällets besvärligaste okynnen och fräckaste bovar. — Fly, fly dessa andliga köttbodar! Och var hellre en mänsklig världsmänniska än ett partisinnat ”helgon !”

39.

Det finnes inga ”sanningar”. Sanningen är blott *en:* ”Jag är sanningen” (Joh 14:6). Då vi mäkta inse och tillämpa detta i tillräckligt andedjup, då är det slut med ”skiljelärorna”, och varje kristen avbildar sanningen från en ny sida, som blott han och ingen annan kan bära fram; och då stöter ingen bort den andre, ty alla *behöva* varandra.

40.

Bred icke ut dig över mångahanda! Du tappar bort dig själv! Den som är överallt är ingenstädes. Stilla dig, sovra, ät, smält och samla dig i det, som blivit ditt. Arbeta efter de eviga rikslagarna, varom icke, så faller ditt verk under förgängelsen.

41.

A såsom A och B såsom B ! I Ordets värld får den ingen plats, som ej bevarade sin givna typ.

42.

Lär dig att i livet stå ensam med din Gud; du skall dock i döden stå ensam med honom.

43.

I vår ”bildade” tid skall du finna få bildade människor, ty bildning är inbildande av gudsbilden i hjärta och liv.

44.

En samvetsgrann världsmänniska blir aldrig fritänkare; hon blir förr eller senare en levande kristen (Joh 7:17).

45.

Varje förvillelse i lära är en dotter av förvillelse i liv. Kättaren satt alltid i hjärtat.

46.

Barn, lev så, att din ängel kan leva hos dig!

47.

”Vadan dessa brännande gnistor och denna molande eld?” Du vidrörde heliga och höga ting med ohelig hand; och du fick svedda fingrar.

48.

Bliven i mig, sade mästaren, upprepade gånger (Joh 15:1–17). Ja, därpå beror det. — Herre, Herre! det har släppt, det har släppt. Jag såg på mig själv; och min bild bet sig fast i min själ; jag gled ned och det sved. Nu en krokväg, svaghet, mörker och dom, förr’n jag åter får fäste i dig; det har släppt, det har släppt. Jag svävade ut — nu en ny gryta lut.

49.

”Och böcker upplätos, och en annan bok vart upplåten, som är livets”. Böckerna äro människorna; boken är Gud. I boken står *kärlek;* i böckerna skall stå *kärlek',* då äro de skrivna i livets bok.

50.

Såsom frälsningens verk utföres genom människor, så skall ock domens verk utföras genom dem. Nu väljas ”nämndemännen” (Upp 3:21–22; 20:4).

GUDS TRÄLAR.

Vi taga tre synpunkter: ordet träl, det kristliga trälskapet och trälen Job.

I.

ORDET TRÄL.

I voren syndens trälar... men l haven blivit gjorda till trälar åt rättfärdigheten .. . och till trälar åt Gud (Rom 6:17–18, 22).

Här står ordet trälar på tre ställen. Och på alla tre är det i grundtexten *samma* ord, nämligen ordet dulos, som betyder träl eller livegen.

Men vår kyrkobibel följer här icke grundtexten, utan sätter på alla ställen ”tjänare” i st.f. ”trälar”.

Icke så professor Myrberg, icke heller professor Godet. Båda sätta på dessa ställen ”livegna” (se deras Romarebrev).

Och den katolska kyrkobibeln översätter dulos både här och nästan överallt med det latinska ordet servus, som betyder slav, träl.

Och lektor Waldenström översätter alltid dulos med träl, och han varnar med rätta för att försvaga översättningen genom att i st.f. ”träl” sätta ”tjänare” (se hans Nya Testam. Rom 6:22).

Den som vill bliva stor bland eder, han skall vara eder tjänare, och den som vill bliva främst bland eder, han skall vara eder träl (Matt 20:26–27).

Här ha vi de två orden tjänare och träl. I grundtexten heter tjänare diakonos (v. 26), därav diakon och diakonissa, och träl heter dulos (v. 27). — Vår kyrkobibel har här ”dräng” i st. för ”träl”. Men då dräng är ungefär detsamma som tjänare, så föreligger även här en försvagad översättning.

Här se vi, att Kristus inlägger *mer* i ordet träl än i ordet tjänare. En tjänare kan bli ”stor”, men en träl kan bli ”främst”, d.ä. störst bland de stora*).

Ordet träl (dulos) förekommer på många ställen. Se här ytterligare några:

Paulus kallar sig och Timoteus för Kristi trälar (Rom 1:1, Fil 1:1). Petrus, Jakob, Judas och Johannes likaså (2 Petr 1:1, Jak 1:1, Jud 1, Upp 1:1). Profeterna kallas Guds trälar (Upp 10:7, 11:18). Uppenbarelseboken gavs åt Guds trälar (1:1, 22: 6). Änglar teckna Guds trälar på deras pannor (7:3). Gud utkräver sina trälars blod ur skökans hand (19:2). Guds trälar lova Gud (v. 5). En konung höll räkenskap med sina trälar (Matt 18:23). En man av ädel börd hade 10 trälar och gav vardera ett pund (Luk 19:12–13). Maria kallar sig Herrens trälinna (Luk 1:38). Den gamle Simeon sade: Herre, nu låter du din träl fara hädan i

* Ordet i grt (v. 26) betyder stor, icke störst. Ribelkommissionens normalupplaga av 1903 följer här grt. Så ock H. M. Melin, Waldenström och den katolska bibeln m. fl.

frid (Luk 2:29). Vi äro onyttiga trälar (Luk 17:10). Guds trälar skola dyrka honom i det nya Jerusalem (Upp 22:3). Ja, märk: *”Kristus antog en träls skepnad”,* icke en tjänares, (Fil 2:7).

På alla dessa ställen (och på ännu flera) står ordet dulos, icke diakonos. Och på alla dessa ställen ha vi, i likhet med många andra, översatt detta ord med ”träl”, icke med tjänare, såsom vår statskyrka gör.

Någon har sagt: *”Att vara träl åt Gud är ett uttryck, som det nya testamentet älskar”.* Ja, just så. Och därför skola ock vi älska det. Ty det gömmer i sig en väldig sanningsskatt, som bör noga beaktas, särskilt i tid, som nu är och stundar. Utan denna skatt kunna vi icke leva.

Uttrycket Guds träl är en hög titel. Profeterna och apostlarna bära den, men även varje annan medlem i Guds församling. Det se vi av det föregående. Uppenbarelseboken, som ju är given åt Guds församling, säges vara given åt Guds trälar. Trälar är alltså en benämning på ”de troende”. Men såsom det finns sanna och falska troende, så finns det ock sanna och falska trälar. Det se vi av en liknelse. En man hade tre trälar (icke tjänare). Åt den ene gav han fem, åt den andre två och åt den tredje ett pund. De två första vunno lika många pund, som de fått. Dem kallar han goda och trogna trälar. Den tredje vann ingenting. Honom kallar han en ”ond och lat träl” (Matt 25:14 f.). — Alltså finns det både goda och onda trälar. De förra ha bevarat, de senare förlorat trälskapets höga kallelse.

Gud kallar alltid till trälskap. Ty då han omvänder människor till sig, omvänder han dem alltid till trälar åt sig. Det se vi av detta ord: *I omvänden eder till Gud från avgudarna för att vara trälar åt den levande och sanne Guden* (dulos, 1 Tess 1:9). Alltså är varje sann omvändelse till Gud en omvändelse till evangeliskt trälskap åt Gud. Men många gå ej in under trälskapets krav, och så förlora de det.

När Gud kallar en människa till det eviga livet, då kallar han henne till frihet och trälskap i Kristus. Det säger oss detta ord: *Den som blivit kallad i Herren såsom träl* (nämligen såsom lekamlig träl), *han är Herrens frigivne, och den som blivit kallad såsom fri* (nämligen såsom lekamligen fri), *han är Kristi träl* (dulos, 1 Kor 7:22). — Alltså är Guds kallelse i Kristus en kallelse att vara ”Kristi frigivne” och ”Kristi träl”. Denna frihet och detta trälskap äro oskiljaktiga. De äro de två livssidorna i barnaskapet. Men trälskapet är grundsidan. Det säger oss detta ord: *I ären fria, men — såsom Guds trälar* (dulos, 1 Petr 2:16). Där jag icke längre är Guds träl, där är jag icke längre fri, icke längre barn. En sådan vikt läger Skriften på det ordet träl. Och vad det innebär, skola vi nu se.

II

DET KRISTLIGA TRÄLSKAPET.

Då nu det nya testamentet med förkärlek använder ordet träl om profeter, apostlar och alla andra gudsmänniskor, då måste det ligga någonting i det ordet, som icke ligger i sådana ord som lärjunge, tjänare,

barn m. fl. Och vad är det? Eller vad ligger i det kristliga trälskapet? Jo, bland annat dessa fyra saker: Träldöden, trällivet, trälelden och trällidandet.

1.

Träldöden.

Skillnaden mellan tjänare och träl var av gammalt denna: Hos tjänaren ägde husbonden blott arbetet, icke personen; hos trälen ägde han både arbetet och personen. En träl ägde icke sig själv, icke sitt liv, icke ens en tråd på sin kropp eller en sekund av sin livstid. Han köptes och såldes som en dragoxe. Ingen utsikt till något bättre; fullkomlig avskurenhet från allt eget, total uttagning och utstötning ur världen. Korteligen: Han var på det naturliga området *död* från sig själv och från världen och blott ett viljelöst redskap i trälägarens hand. Detta är ”träldöden”.

Överför denna bild. Gud kallar till träl eller till livegen åt sig. Därmed kallar han till den andliga träldöden. Den består i att giva Gud absolut äganderätt till person och liv, gåvor och arbete, ägodelar och livstid. Det skär djupt. Ty det är hjärtats omskärelse, allsidiga kringskärelse och utskärelse ur syndsjälvet och världsanden (Rom 2:28–29), det är uttagningen ur mörkrets välde (Kol 1:13), friköpningen från jorden och från människorna (Upp 14:3–4). Korteligen: Det är att sälja allt för att nå den förstabudsfullkomlighet, som Herren kräver och som är trälkännetecknet, det evigt oeftergivliga (Matt 9:21, Luk 14:33). — Detta är träldöden från det självviska självet och från den självviska världen (de två vilddjuren, Upp 13:1, 11). Så blir man ett viljelöst (osjälviskt) redskap i Guds hand. Ja, blott så blir man Guds träl.

Träldöden är porten till det kristliga trälskapet. Den återkommer ofta livet igenom som en allt djupare död till allt renare förstabudsfullkomlighet och allt renare trälskap.

Här se vi alltså en fruktansvärd allvarsudd i det ordet träl, som intet annat ord kan uttrycka. Den är träldödens omutliga udd. Inför denna mördande udd rygga många tillbaka. Längre än till porten komma de icke (Matt 5:13–14).

2.

Trällivet.

Guds rike är rättfärdighet, frid och fröjd i den helige Ande. Den som i detta är träl åt Kristus, han är välbehaglig för Gud och håller provet inför människor (Rom 14:17–18).

Här ha vi det kristliga trällivet. Det består i att vara träl (dulos) åt Kristus i rättfärdighet, frid och fröjd.

Se på bilden. En träl var ”död från sig själv och från världen”. Och allt hopp var dött utom hoppet om husbondens nåd. Och just i kraft av denna död och detta hopp kunde trälen, då han fick en god husbonde, giva sig så helt och osjälviskt åt honom, som i regel ingen tjänare gjorde. Han greps av en sådan kärlek till sin nådige herre, att han levde

och arbetade för honom i en rättfärdighet, frid och fröjd, som sällan stod att finna hos en tjänare.

Överför denna bild. I den kristna träldöden dör allt hopp utom hoppet om Guds nåd. Denna nåd griper in och uppväcker den döde. Det är träluppståndelsen i och till Guds rike. Den döde står upp till träl åt Kristus i Andens rättfärdighet, frid och fröjd.

Intet bittrare än träldöden, intet ljuvare än träluppståndelsen. Förut sorgeträl i synd, nu glädjeträl i rättfärdighet. Förut fridlös träl under bokstavslag, nu fridfull träl under Andens lag (Rom 8:2).

Intet hjärta så helt för Gud som den kristlige trälens, ingen trohet så stark som hans. . Trältvånget är detta: *Kristi kärlek tvingar.* Träloket är oket det ljuva, trälbördan är bördan den lätta.

Ingen lidelse så stark som hans heliga ”lidelse” för Guds bud, ingen passion så mäktig som hans rena ”passion” för livsrättfärdighet.

Trälens pärlor — Jesu bud, trälens guld — de tu budens kärlek.

Trälens liv och hälsa — budhållning i Jesus, trälens mat och dryck — budhållning i Jesus, trälens dräkt och stav — budhållning i Jesus!

Ingen frid så djup som den evangeliska lagträlens, ingen fröjd så hög som hans. Ty hans träldomslag är *”frihetens fullkomliga lag”.*

Platsen därnere, bakom alla andra, är trälens himmelsplats på jorden. Han trivs blott där. Ingen annan himmel han önskar än att få skåda alla andra i himmelen, ingen annan sällhet än den att få se alla andra evigt sälla.

Ja, sådana allvarsdrag ligga blott i ordet träl, förstabudsfullkomlighetens djupa ord. Fram med detta urkristna men bortlagda ord!

Evangelisk lagträldom är apostolisk kristendom. Trällivet åt Kristus — det himmelsljuva — är det uräkta evangeliska livet.

Vilken skada, att den ”evangeliska kyrkan” rasat så hejdlöst mot trälskapet hos Moses, att hon rasat bort trälskapet hos Kristus.

3.

Trälelden.

Varen sjudande i anden, varen trälar åt Herren (dulos, Rom 12:11).

Om jag täcktes människor, så vore jag icke Kristi träl (dulos, Gal 1:10).

Se på bilden. En träl ägde blott ett och sökte blott ett: sin gode herres nåd. Den var honom nog. Och den kunde tända hos honom en sådan kärlekens eld, att han slet ut sig intill döds i sin herres tjänst, ja, att han i farans stund gick i döden för honom och hans sak.

Överför bilden. En Guds och Kristi träl äger blott ett och söker blott ett: Guds nåd. Den är honom nog, ty *i* den ligger allt, men *utanför* den ingenting. När Guds nåd äges och sökes såsom det ena och enda nödvändiga, då giver den sig, icke droppvis som åt tjänare, utan flodvis som åt trälar. Eller, den kastar ej längre gnistor, utan tänder trälelden i trälhjärtat. Denna eld gör icke ljum, icke varm, icke brinnande, utan

kokande, ja, *sjudande*).* Trälens ande är trälgrytan, som jämt kokar över och kastar än dödligt brännande, än saligt livgivande flöden.

Ingen eld så mild som trälens, ingen så skarp som hans. Den brinner likt Herrens 8-faldiga salig och 8-faldiga ve (Matt 5:3–10, 23:13–29).

Människofruktan och människobehag förtäras i trälelden. — Död från världen, har trälen intet, som där håller kvar; intet att där förlora. — Rik som Sakkeus är han dock död från guldet som han. — Lös från jorden står han på berget, bor han i staden, går han bland änglar och helgon (Hebr 12:22–23). Sådant verkar Guds nåd. Elden, modet, kraften — nåd, nåd, nåd!

4.

Trällidandet.

Se på bilden. Livets skuggsida var trälens. Ofta trängd ut på kanten till förtvivlans avgrund. Arbeta och lida var hans lott. Ej sällan brist på det nödvändiga. Förakt och misshandling hörde till hans stånd. Även en god husbonde lät sådant passera. Aldrig tal om rättigheter, inga pretentioner! Sådana hade tjänaren, aldrig trälen.

Överför bilden. — Liknande drag finnas hos alla Kristi trälar. Omkring 100 slag av sin trälnöd angiver Paulus i breven. Därav 3 slag i ett enda kapitel (2 Kor 11:23–33). Till dem hörde hunger och törst, köld och nakenhet, alltså brist på det nödvändiga (v. 27).

Varje Kristi träl har *sin "hundratalsnöd".* Den är hundra dörrar till hundrafaldig livsnåd eller till hundrasidigt liv i Kristus.

Varje dag giver nöd såsom ingång till nåd (Luk 9:23). Nedunder, nedunder Guds mäktiga hand! Så stiger du in. Passa på! Ty gången dag kommer aldrig åter.

När hundrahövdad hydra krossar, river och biter — tyst, tyst! Inga krav på rättigheter. Det ligger icke i ordet träl. Även om du får frysa och svälta som Paulus — inga pretentioner! *"Onyttiga trälar vi äro",* även om vi fullgjort allt (Luk 17:10). — När Paulus krävde bortvisning av Satans ängel, svarade Gud blott så: *Min nåd är dig nog* (2 Kor 12:7–9).

När lidandeshydran vältrar sig över dig, sänker sig *"härlighetens Ande"* ned till dig (1 Petr 4:14). Varje plåga vill plåga ut dig ur ditt självviska själv och in i Anden, varje nöd vill nödga dig in i Gud. Detta är förnyad träldöd till förnyat trälskap.

Alla sina lidanden kallar Paulus *"svagheter",* ty hans mänskliga svaghet och vanmakt blev uppenbar i dem. Men han har behag i dessa svagheter, ty *"Kristi kraft",* som alltid vilar över den lidande trälen, sänker sig ned och fullkomnas i svaghet (2 Kor 12:9). Han säger: *Jag finner behag i svagheter — i att skymfas, i att lida nöd, i att utstå förföljelser och yttersta betryck för Kristi skull; ty när jag är svag, då är jag stark* (v. 10). †)

Alltså, du Kristi träl, dina hundraslags lidanden äro hundraslags svagheter eller svaghetsspeglar, i vilka du ser din hundrafaldiga

---

* Så översätter Myrberg m.fl.

† Översättningen av prof. Myrberg.

vanmakt, i vilken Kristi hundrafaldiga kraft stiger ned och gör dig stark. Det känner du tydligen. Kraften räcker dig handen så tyst och milt där du ligger i svaghetens dya. Tager du den, då inströmmar kraft i dig — om det nämligen är slut med din egen. Och så blir du ett milt och stilla stycke kraft ut i fingrar och tår. — Så lär du dig även här nådaläran, alla kristliga trälars grundlära, som är denna: *Varken i ve eller väl kan trälen bestå utan Gud.*

Apostlaträlarna stodo på livets skuggsida. Gud lät dem föraktas och misshandlas förskräckligt utan att komma dem till hjälp. Han gjorde dem till *”de ringaste av alla”,* egentligen: till ”de yttersta”, de ut på kanten trängda, som han tycktes minst bry sig om (1 Kor 4:9).

Alltså, förakt och misshandling utan hjälp från Gud, trängd ut på kanten till en avgrund utan att Gud tycks hålla i dig — se där äkta lidandesuddar, som blott ordet träl avslöjar. I detta lilla förhatliga ord ligga förfärande plågodjup, plågoträlen till omätlig tröst. I detta ord får han förklaring på lidandesmysterier, som annars skulle störta honom utför kanten.

Om ditt hundrafaldiga lidandesve skulle pressa ur dig hundra rop av klagan och hundra rop av knot och knorr, så dömer Gud dig milt, så länge det är mänskliga rop. Men släpper du in Satan till att ropa med i dina rop, då står du inför stora faror.

Vräk inte ur dig inför människor utan inför Gud i det fördolda. Han tål det bäst och förstår dig bäst. Och du skall få känna, huru mild han är mot den bittre, förtvivlade trälen. När den lidandes klagoknoppar svälla, är hugsvalelsens sommar nära.

Till träleländet hör syndeländet. Vid ny och okänd nöd — ny och okänd synd, men ock ny och okänd nåd! Vid djupare lidande — djupare orenhet, men ock djupare rening! Ju hetare eld ju mera slagg och ju renare guld!

Väl dig, du Kristi träl, om Gud lyckas få dig igenom det hårda och hundrasidiga förargelseskalet till den hundrasidiga salighetskärnan. *”Salig är den som icke förargas i mig* (Matt 11:6). — Då har det bittra grälet på Gud för ”orättfärdig styrelse” och för ”odräglig nöd och olevligt liv” äntligen tystnat; det ilskna spjärnet mot träldödens uddar har upphört, det sataniska hotet om att ”gå bort” har försvunnit. Detta är trälmognaden.

Lycklige, vad har hänt dig? Detsamma som hände Paulus. Du har blivit acklimatiserad på livets skuggsida, trälsidan, och på den stormiga ytterkanten, trälkanten. Ditt lidandeskap har blivit ditt nådaskap, som är dig dyrt och behagligt. Ty att få lida är nåd (Fil 1:29). Nu klinga dina suckar av harpoljud, nu stråla dina tårar av solars Sol.

Se åter på bilden. Bittert var trälskapets oavlåtliga elände. Dag ut och dag in samma lott. Men bittrare var det, när det blev fattigt på husbondens nåd. Bittrast dock då denna nåd övergav trälen på lidandets svåraste dag.

Så i det andliga. Till trälskapet hör efterföljelsens varje-dags-kors och delaktighet i bedrövelsen (Luk 9:23, Upp 1:9). Så i stort sett livet

igenom.

Men på detta dagliga lidandesbröd lägges ofta den andliga fattigdomens påbröd. Det blir fattigt på Guds kännbara nåd. Men akta dig nu för att slöa till och låta flyta. Lägg manken till som dragoxen. Låt piskan ha sin gång och sin tid. Ytterst är det dock Gud, som håller i skaftet och väger slagen. Ett visst antal kommer på *din* lott. När det sista fallit, är ditt jordleve ändat. Eja, eja! Blott en handvändning och du är där.

Men på trälens långfredagar — just då alla andra lidanden nå sin höjd — kommer det värsta av allt: övergivenheten av Gud. Förut kunde den mognade trälen vara fridfull och glad även i bedrövelsen (2 Kor 6:10). Nu slut med all frid och fröjd, liksom för Kristus på korset. Det är träldödens skarpaste skarpudd, dyrbarast bland uddarna alla. Här sväller trälens klago-varföre och bådar en påskdag, vars like han aldrig förut har skådat.

Nedunder, nedunder Guds mäktiga hand — enda vägen till det himmelska uppåt!

På trälskapets ytterkant står trälkorgen. Se här. I Damaskus ville man döda Paulus. Vakt sattes vid alla portar. Här stod han på kanten invid dödsdjupet. Men vad gjorde han? Bad han Gud om ett underverk? Alldeles icke. Han tänkte på naturliga räddningsmedel. Så fick han se en korg. I den kröp han in och lät hissa ned sig genom ett hål på muren — och var räddad. Allt gick så naturligt och enkelt (2 Kor 11:31–32).

Ingen är så liten som den gode trälen, ingen så ödmjuk och ringa som han. Platsen nedanför alla andra är honom kärast. Så ock i förhållande till Gud. Han skäms för att besvära om underverk, där naturliga medel räcka till. Sådana pretentioner på Gud äro för honom en skriande synd. Men att *undret tager vid, där naturen icke räcker till,* det vet han av mången härlig erfarenhet.

Paulus i korgen är ett äkta och älskligt träldrag. Men för många troende är det för simpelt. Ty de äro stora och pösiga som påfåglar med utspända stjärtar. Korgen är för liten för dem.

Dyrbar är lidandets tid. Plågodagen på korset gav evig fullkomning åt Herren (Hebr 5:9, 7:28). Utan lidande ingen fulkomning. ”Jag är vägen”. ”Min kalk skolen I dricka.”

Dyrbara äro kvalens timmar. I dem knoppas den härlighet och fröjd, som evigt blommar (Rom 8:17, 1 Petr 1:7–9).

Dyrbar är smärtornas ugn. Ur den uppstår guldmänniskan, som är rättfärdighetsoffret åt Gud och som får riklig ingång i riket (Mal 3:3, 2 Petr 1:11).

Dyrbar är den långa bedrövelsen. Huru lång den än är, så är den blott *”ögonblicket”,* det digra, som bereder en härlighet, den *”evigt varar”* (2 Kor 4:17).

Dyrbar är den tunga bedrövelsen. Huru tung den än är, så *”väger den föga”* mot härligheten, den ”översvinneligt tunga” (samma vers).

Dyrbar är ”den stora bedrövelsen”. Den förer upp inför Guds tron och in i Guds tempel och fram till livets vattenkällor, där Gud avtorkar alla tårar (Upp 7:14–17).

Dyrbart är särskilt det lidande som är ”övermåttan tungt” och som går ”utöver förmågan” (2 Kor 1:8). Ty i det fulldödas det gamla och fullväckes det nya självet (v. 9). Här brista tidslivets knoppar för att

övergå i blommor, som aldrig vissna. En försmak av deras himmelska doft får den lidande känna på de Tabor, som stå vid hans smärteväg och som nå högt över världen, tingen och tiden. Se där den evangeliske trälens dyrbara fasor och dyrbara fröjder! Intet bittrare liv än trälens, intet ljuvare liv än hans.

Ja, dyrbara äro alla våra lidanden. Ty utan lidande blir det ingenting av oss (Rom 8:17). Lidandet är ofrånkomlig livsprincip, dagligt födslokval (Luk 9:23). Till paradiset blott en enda väg: ”via dolorosa”!

I Gud är det som vi leva och röra oss och äro till (Apg 17:28). Alltså är det ock i Gud vi lida. Därmed lider ock Gud i oss, nämligen i och genom Kristus. Denna hemlighet, lidandets djupaste mysterium, antydde Kristus i liknelsen om den yttersta domen (Matt 25:35–40). Där uppräknar han flera slags lidanden, som han lider i sina bröder ända intill domens dag. Till dem hör ock sjukdom: Jag var sjuk och I besökten mig.

Alltså, I lidande trälar, Kristus lider i eder för att lida sig igenom till helig och salig människogestalt i eder. Vilket sällskap I haven i lidandet! Men gören icke hans lidande onödigt tungt: *bedröven icke Guds helige Ande* (Ef 4:30, Jes 63:10, 2 Kor 1:22, 5:5).

Och, I sjuka trälar, Kristus är sjuk i eder för att vinna himmelsk hälsa i eder. Vilket sällskap I haven på plågans bädd! — Sjukdomstid är ofta dyrare än hälsotid.

III

TRÄLEN JOB.

Har du givit akt på min trät Job? Så sade Gud till Åklagaren (Job 1: 8)*)

Job var alltså Guds träl. Han var träl i kärlek till Gud och till nästan. Ty hans like i ostrafflighet, redlighet och gudsfruktan fanns icke på jorden (v. 8). Trälarna gå på djupet och till bottnen i allt.

Job hade alltså givit Gud absolut äganderätt till ande, själ och kropp och till allt vad han ägde och gjorde. Så blev han träl. Och blott så blir man träl.

Detta storslagna offer av äganderätten eller denna sublima, överjordiska *helhjärtenhet* inför Gud till och med in i bittraste död är människolivets djupaste finhet och finaste djuphet, det himmelska adelskapet på jorden med den paradisiska fläkten i vår ökenvärld.

Detta allt ligger blott i ordet träl. Därför, då det säges om Kristus, att han antog en träls (icke tjänares) skepnad, då är det djupaste, finaste och ädlaste sagt, som kan utsägas om honom som människa.

En så väldig sanningsskatt ligger i detta ord. Trälarnas släkte är den renodlade människorasen på vår jord.

---

* I den hebreiska grundtexten står ett ord med samma betydelse som det grekiska ordet dulos och som den katolska bibeln översätter med ordet servus, träl, icke med ordet minister, som betyder tjänare.

Job var *kärleksträl* åt Gud och åt nästan, d.ä. *han var djupgångare i kärlek.*

Tjänare i kärlek äro många, trälar i kärlek äro få. Massor giva Gud ett arbete, men hjärtat giva de honom icke.

Skaror av diakoner, diakonissor, sjuksköterskor och mångslags ”systrar”! Gud får av dem ett gott arbete för sjuka och fattiga, vilket han ock lönar. Men av *många* bland dem får han aldrig hjärtat. På ädel hänförelse och på livets utslitning i Guds tjänst är det ingen brist. Men på kärlek till Gud av *allt* hjärta, *all* själ, *all* kraft och *allt* förstånd (Luk 10:25–28) är det stor brist. På detta *allt* hänger det. *Inom* detta *allt* ligger det eviga livet, *aldrig, aldrig* utanför det. *Inom* detta *allt* stå trälarna, *utom* detta *allt* stå massor av tjänare. Längre än till porten komma de icke.

Job var *lidandesträl,* d.ä. *djupgångare i lidande och ståndaktighet.*

Det var, som om både himmel, jord och avgrund hade sammansvurit sig till hans ofärd. Se här:

Rövare togo hans oxar och åsnor och dödade folket (Job 1:14–15). Åskan slog ned bland fåren och folket och förtärde dem (v. 16). Andra rövare togo kamelerna och ihjälslogo folket (v. 17). En orkan vräkte omkull huset, där alla hans barn, 7 söner och 3 döttrar, voro samlade, och dödade dem alla (v. 18–19).

”Men i allt detta syndade Job icke och talade intet lasteligt inför Gud”, utan sade: ”Herren gav och Herren tog. Lovat vare Herrens namn” (v. 20–22).

Se där två häpnadsväckande träldrag, två äkta bottendrag: förskräckliga lidandesdjup och en ståndaktighet eller ett tålamod, som fått världsrykte (Jak 5:11).

Var låg hemligheten? Jo, i *allt*-hjärteståndet inför Gud. I detta förstabudsstånd stod Gud i Job och Job i Gud. Där ha vi det.

Detta nådastånd uttryckte Stamträlen Kristus så: Bliven i mig, ty mig förutan kunnen I intet göra. (Joh 15:5). — Nåd, nåd. Utan Guds nådakraft är trälen 7,000 gånger svagare än det svagaste halmstrå. Blott på trälväg lärer man sig, vad nåd är.

Job var en mäkta rik man (1:3). Men allt försvann totalt. Han hade många barn, men alla rycktes bort på en minut. Intet enda fick han sluta i sin famn till avsked. Men vid allt sade han blott: ”Herren gav och Herren tog. Lovat vare Herrens namn.” Värre tog han det icke. Vårföre? På grund av offrad äganderätt, genomgången träldöd. — Är då rikedom förenlig med trälskap? Aldrig. Men i träldöd *offrad* rikedom står väl tillsammans med t.o.m. prima trälskap. Det se vi tydligen här.

Till Jobs lidande hörde sjukdom. Han var *sjukträl,* d.ä. *djupgångare i plågor och ståndaktighet.* Hans sjukdom var den värsta av alla: den svarta spetälskan (se H. M. Melin till Job 2:7).

Och denna sjukdom var från Gud, men förmedlad av Satan (v. 6). Sådan trälsjukdom av många slag finns i alla tider. Här hjälper varken doktor eller ”helbrägdagörare”.

Också finns det människor, som äro födda till sjukträlar, obotligt

sjuka i hela sitt liv. Deras träluppgift är en av de högsta på jorden. Besök dessa ”minsta” av Jesu bröder och systrar och du besöker Jesus själv såsom sjuk.

Job var *hemträl,* d.ä. *djupgångare i hemlidande och ståndaktighet.* Han hade en svår hustru. Hon lade sten på börda och hånade hans gudsfruktan (v. 9–10).

Hon hörde tydligen till dessa ytliga och giftiga fladderhustrur, som äro den ondes manplågare. (Såsom det å andra sidan finnes ytliga och giftiga män, som äro den ondes hustruplågare).

Men varken spetälskan eller fru Plåga kunde slå omkull Job ”1 allt detta syndade han icke” (v. 10). Orubblig han stod som eken i storm. Men han stod där icke såsom eken Job, utan såsom eken Job-i-Gud. Nåd, nåd. Utan Guds nådakraft är trälen som duntapp i storm. Blott trälar få lära, vad nåd är.

Och trälen har ett slags förtjänst inför Gud, nämligen den att han *mottager* och *använder* Guds nåd. Den förtjänsten sakna de många, som aldrig gå in genom träldödens port (Luk 13:24–25).

Men nu kommo vännerna (2:11). Och de förstodo varken Job eller hans lidanden.

Dessa ytliga och förnumstiga vänner blevo en ny och farlig plåga för Job. Så alltid. Trälarnas största faror äro deras s.k. vänner. Det visade sig även här. I deras giftiga sällskap under 7 dygns tystnad (enligt österländskt bruk)) började Job förtunnas i sin ande och glida ut ur Gud.

Nu blevo hans lidanden för tunga och han förbannade sin födelsedag (3:1 f.). Det var *illa, illa.* Men för sina trälar, dessa i grunden storslaget *helhjärtade,* har Gud en storslagen nåd och barmhärtighet i deras stora lidanden och stora synder. Det fick trälen Job erfara (Jak 5:11, Job 42:10).

Inför sina vänner blev Job *sanningsträl,* d.ä. *djupgångare i sanningen och i ståndaktigt lidande för densamma.*

Bland virriga åsikter och blandningar av sanning och lögn höll han fast vid sanningen, ända tills Gud trädde fram och gav honom rätt (42:1–9).

Sådana sanningsträlar behöver vår tid. Ty hela världen är i den ondes våld (1 Joh 5:19). Det se vi tydligt i världskrigets fasansfulla djävulselände. Även *vårt* folk är i stort sett i den ondes våld. Vår stat och kyrka, överhet och undersåtar, föräldrar och barn, lärare och lärjungar, politik och kultur — *allt ligger, i stort sett, i den ondes våld.*

Vill du nu vara sanningsträl, så måste du dö träldöden ut ur allt detta folkelände, ut ur den ondes våld. Och sedan måste du gå emot hela denna hemska folkandeström och icke flyta med på någon enda punkt.

Tager du detta steg, så får du i och med detsamma den *apostoliska* kristendomen, som sätter dig i stånd att stå orubblig sanningsträl, ända tills Gud träder fram och ger dig rätt. Men då får du ock det *apostoliska* lidandet, som är trälskapets lidandeskap ”i de yttersta dagarnas svåra tider”. Det blir varjedagskors så det känns.

Alltså, förakta icke trälskapet, blygs ej för ordet träl. Den höge ängel som visade Johannes domen över den stora skökan, sade i avskedets stund till honom: *Jag är din medträl och dina bröders* (syndulos, Upp 19:10).

Och den höge ängel, som visade Johannes det nya Jerusalem, sade i avskedets stund till honom: *Jag är din medträl och dina bröders, profeternas, och deras som taga vara på denna boks ord* (syndulos, 22:9).

Dessa himlafurstar kalla sig trälar. Men mången troende jordkrabba är för stor och för god att bära den titeln. Skäms!

Nej, fram med trälskapet! Fram med det ord som uttrycker den sublimaste självuppgivelsen och det renaste, finaste och djupaste gudsförhållandet i himmel och på jord — trälarna skola dyrka Gud i all evighet (Upp 22:3). Fram med det ord som änglarna älska och som Herrens heliga alltid älskat, liksom de älskat ordet barn. Ty i det ordet träl ha de bäst känt igen det omutliga förstabudskravet, som avkräver allt för skatten och pärlan; bäst känt igen denna pärla och skatt i Guds nåd, nåd, nåd; bäst känt igen det dagliga korsets husbondeord: *nedunder, nedunder Guds mäktiga hand — enda vägen till det himmelska uppåt!*

NU- OCH NOG-NÅDENS LIV OCH FEM ONDA LIV.

”Nu är frälsningens dag” (2 Kor 6:2). Det är *nu*-nåden.
”Min nåd är dig nog” (2 Kor 12:9). Det är *nog*-nåden.

Nu- och nognådens liv är ”det eviga livet i Kristus Jesus, vår Herre” (Rom 6:23). Ingen har frambragt det, icke ens Gud. Det eviga livet frambringas aldrig, skapas aldrig. Det fanns av evighet i Fadren, och han *gav* det åt Sonen (Joh 5:26), och han *giver* det åt oss i Sonen. Det är Guds största gåva. Ty det är gåvan av hans eget oskapade liv, som ”allena har odödlighet i sig” (1 Tim 6:16). — Kristus hade blott att inleva (inkarnera) det eviga livet i människogestalt ända intill sin egen fullkomning i döden (Hebr 5:9). Och vi ha blott att inleva hans liv i oss, såsom han säger: ”Den som äter mitt kött och dricker mitt blod, han har evigt liv” (Joh 6:54).

Gåvan av det eviga, det *oskapade* livet är det enda i himmel och på jord, som lyfter oss upp över det *skapade* och ställer oss med Lammet på Sions berg (Upp 14:1–5). Där stodo de heliga Hebréer. De ”*hade kommit till Sions berg och den levande Gudens stad, det himmelska Jerusalem, och till änglar i mångtusental och till en högtidsskara och församling av förstfödda, som äro uppskrivna i himmelen, och till Gud ... och till medlaren Jesus*”, som är Lammet på Sions berg (Hebr 12:22–24).

På denna höga himmelshöjd står evighetsmänniskan i sin ande redan i tiden. Märk det! Och kom ihåg det! I ditt väsens kärna lever du högt över jorden, världen och tiden, lever i den himmelska staden hos Gud bland otaliga änglar och helgon. Det känner du ofta, särskilt i de digra evighetsstunder, då du är inbjuden att fira högtid med ”högtidsskaran” däruppe. Då får du jubla ditt evighetsjubel tillsammans med helgonen i höjden; och det får du trots synd och brist, som du, likt Johannes, ”har” och aldrig blir kvitt i tiden (1 Joh 1:8).

Jubla upp dig oavlåtligt i den himmelska staden! Älska in dig i Gud och Lammet på Sions berg! Då brista så lätt trossarna alla, som hindrande binda vid skapelsevärlden härnere, och din farkost stävar stadigt ut i stormigt hav mot landet det sälla i fjärran blå.

Fröjda upp dig oavlåtligt i detta himmelskt höga, i detta som är *ditt,* livsgåvan den oändliga och eviga, i vilken ditt ”nedanefter” löses upp som dimmor i solen, och du sjunker tillbedjande ned i barnasinnets saliga intet!

Däruppe i den evigt friska bergsregionen hos Gud och Lammet trivs icke synden. Där torkar den ut och dör bort, mera på 10 minuter än i 10 års stretkamp härnere.

Alltså, lev nu- och nognådens eviga liv med Lammet på Sions berg! Och vad är detta eviga liv? Naturligtvis det, vari Guds eviga rike består, nämligen: ”rättfärdighet och frid och glädje i den helige Ande” (Rom 14:17). Eller, det eviga livet är *de två budens kärlek* (Luk 10:27), det största av allt i himmel och på jord. Lev det, och fly alla onda liv! Se här fem *onda liv:*

I. *Bakom-livet.*

Ingen ängslig oro för den synd du begått, det misstag du gjort, det tillfälle du försummat! Ty nognåden *”minns”* ingen synd (Hebr 10:17). Lev i den, och allt där bakom är avklippt och glömt!

Lev ej i det goda du gjort, ty då lever du dig ut ur nåden! Tillräkna dig icke sådana verk, ty då inräknas du icke i nådens rike!
Nognåden är nog och tar ingen fyllnad av människoverk. Den är fullkomlig och tål intet tillägg av mänsklig förtjänst. Kompletteras kan aldrig det eviga livet. ”Riket *är* tillrett från världens begynnelse”, och tillredes aldrig av människohand (Matt 25:34). Släpp fariseen i grund. Ingen och intet skadar som han.

II. *Framför-livet.*

Ingen oro för dag, som ej kommit och som kanske aldrig kommer! Kommer den, så har nognåden nog för densamma.

Bygg ej in din själ i luftslott! Jordbind den icke i framtidsväsen! Fängsla den icke i lycksökeri! Fly fantasispektaklet!

Du behöver icke sådant. Ty din tro är *nognådstron,* som är den *födda* tron (1 Joh 5:4). Genom den äro Gud, himmel och evighet födda i dig. Så har du nog. Denna tro förer med sig ”allt vad till liv och gudaktighet hörer” (2 Petr 1:3). Där har du nog. Ja, den förer med sig hela din framtid just sådan *i ve* och sådan *i väl,* som Gud dig av evighet berett. Låt det vara nog!

III. *Styltlivet*.

Intet uppstyltat och självgjort väsen! Intet högspänt liv på diktade höjder! Ingen pösig och prålig fromhet! Sådant är såpbubbleliv.

Stå fattig i anden, då Gud gör dig sådan, och *spela* icke rik! Var hellre svag med förödmjukelse än ”stark” med förhävelse!

Låt nognåden vara dig nog, även då dess kraft blott ”vilar över dig” (2 Kor 12:9) och nedgjuter blott en liten droppe uti dig! (Då vill den pånyttfödda själen återgå till ofödd och ha en hjälphand med. Akta dig för den!) Men då den lilla droppen är dig nog, så att du är stilla och nöjd med densamma mitt i lidandets och svaghetens ”brännande hetta, hunger och törst” (jfr Upp 7:16), då är du mogen för den värld, som ej vattnas med droppar, utan med livets flod från Guds och Lammets tron (22:1).

IV. *Lättlivet*.

Fly det andliga lättlivet, det ”kristliga” fladdret, den fördärvliga leken på sanningens yta, det ihåliga talet *om,* men icke *ur* Kristus, det välmenande mångahanda och myckna, som snuddar vid allt och har ingen livsbehållning av något! Hellre litet och väl än mycket och illa! — Fly ock den förgiftade läran om nåden, som ormlikt slingrar utanpå och aldrig förer in i nådens frälsande lagväsen — andelagsväsendet (Rom 8:2) — till seger över synd och död.

Hur mången härlig morgonnåd slarvas ej bort före frukost! Och så blir dagen ett fladderliv, som sår i köttet till förgängelsens skörd.

Sänk in dig oavlåtligt i nunådens digra evighetsnu! Blott i detta *nu, nu,* finns nykterhet mot allt slags själarus. Blott i detta evigt levande *livsnu* inne i Gud och Lammet sättes damm mot natursjälens alla fladderflöden. Sådana utströmma jämt ur massor av *”kallade”* och

hindra dem från att bliva *”utvalda”* d.ä. *uttagna* ur mörkväldet och *insatta* i Son-riket (Kol 1:13). Av *hundra* kallade blir kanske icke mer än *en* utvald d.ä. *en* som gjort sin *”kallelse fast”* genom liv i de 7 heliga tros-tingen. Dessa ting äro dygd, förståndighet, återhållsamhet, tålamod, gudaktighet, brödrakärlek och allmännelig kärlek (2 Petr 1:5–11). — På nunådens nu hänger liv och död, tid och evighet.

V. *Tunglivet*.

I vår natursjäl ligger någonting svart och tungt. Kallom det ”den svarta klumpen”. Den är det syndiga tungsinnet och svårmodet. Får det råda, då tynger det ned oss i svarta och farliga djup, där vi bli så svarta och förvända, att vi se allting svart och förvänt. Och så tynga vi ned våra medmänniskor, särskilt de våra, och bli en plåga för dem.

För alla tungsinta (och särskilt för dem, vilkas ”svarta klump” är till en stor del ett arv från tungsinta förfäder) har nognåden en ”hiss”. Den sänker sig ned till dem och lyfter dem upp på berget i den levande Gudens stad. Men de sjunka kanske åter ned och återigen ned. Och då går ”hissen” åter och åter ned och lyfter dem upp, tills klumpen försvunnit för evigt.

Men aktom oss! Där bor ock i vår natursjäl ett sataniskt motstånd och ett djävulskt okynne, som ofta icke vill släppa sin ”klump”, utan nästan älskar och ruvar densamma som fågeln sin unge. Då kan ”klumpen” genom synd mot Anden bliva *oborttaglig.* Och då går ”hissen” aldrig mer ned. — Fly, fly tunglivet i tid, medan hissen går!

Alltså: Säll den människa som så släppt upp sig för nu- och nognådens eviga liv och så släppt till sig åt detta liv, att hon i varje nu inandas den Evige, i varje nu går eller står, sitter eller ligger i den Evige, i varje nu talar eller tiger, gör eller låter i den Evige, i varje nu lever den Eviges liv! Och detta både får och kan hon göra trots all den synd och brist, som hon ”har” i varje nu. Ty i varje nu renar nunåden bort all synd och brist, och det långt utöver vår bön och tanke. Amen.

SÄNDEBREV

TILL VÄNNER

(UNDER ÅREN 1917—1927)

AV

N.*P. WETTERLUND*

F D. KYRKOHERDE

I.

GUDS BÖN.

Gud har skapat människan till sin boning. Hans bön är denna: *»Låt mig få bo i min* boning*».*

Här är icke Gud allsmäktig. Här är människan »allsmäktig». Hon kan stänga dörren för Gud, så att han aldrig kommer in. Och om hon släppt honom in, så kan hon driva honom ut, så att han aldrig söker komma in. Mot denna hennes makt mäktar Gud ingenting. Därför *beder* han: »Låt mig få bo i min boning».

Den bönen ljuder alltjämt i vår ande. Lärom oss att *höra* Guds bön och att *bönhöra* Gud. Därpå hänger vårt eviga liv.

Har Gud fått komma in i sin boning, så söker han med hela sin makt att bo kvar. Ja, även då han på vår »onda dag» (Ef 6:13) sänker ned oss i tuktohelvetet, så bor han kvar. Han följer med oss dit ned. Och ingen avgrundsmakt kan driva honom ut ur vår hjärtegrund, där han sitter på sin tron mitt i vår eld, vårt kval och vår vånda.

Och i dödslikheten med Herren, då vi ropa: »Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?» så sträcker sig »Guds fjärran» blott till vår känsla; och i den far den onde då in och håller ett fasligt pino- och frestelseväsen. Men till vår hjärtegrund sträcker sig icke »Guds fjärran». Där sitter Gud på sin tron (visserligen djupt fördold, men ock djupt anad) och förer vår frälsning till härlig seger i djupaste nåd.

Ingen och intet i himmel, på jord och i avgrund kan utdriva Gud ur min väsensgrund; ja, ingen och intet mer än jag själv; *jag kan det,* nämligen genom fasthållet syndsjälv (Matt 16:22–23) eller genom fasthållet natursjälv (vetekornssjälvet, Joh 12:24–25), vilka båda

»själv» avkrävas mig som villkor för evigt liv.

———

Även i vårt knorr- och knot-elände på motgångens dag bor Gud kvar i vår väsensgrund; dock under varning och bestraffning i stigande grad. Hjälper ej det, lämnar han sin boning, och Satan flyttar in.

Även vid hotande utglidning ur Gud på medgångens dag sitter han kvar på sin tron i vår grund, ända tills vi, trots upprepad varning, glidit ut. Då lämnar han sin tron, och djävulen intager den.

———

Med sådant tålmodigt kvarvara i vår väsensgrund vill Gud växa sig allt djupare fast därnere för att kunna växa sig allt högre upp, ända till fullkomlig gudsmänniska (d.ä. övervinnaremänniska).

Ty Guds människoblivande i oss är frälsningens väsen, väg och mål genom Jesus Kristus, vår Frälsare och vår Väg.

Gud vill och måste få bliva ***Allt,*** både *för* oss och *i* oss. Förr är verket ej färdigt.

———

Vad visa oss våra flydda år? Jo, Guds trofasthet, ett aldrig kallnat fadershjärta, en aldrig svikande fadershand! Som en väldig flod strömmar Guds nåd och barmhärtighet genom hela vårt liv. Omätlig, som havets vatten, är Guds godhet mot oss (även i ondaste dag och mörkaste natt), blott vi låta Gud vara Gud och höra hans bön och låta honom bo i sin boning.

II.

SIONS BERG.

»I heliga bröder, som haven blivit delaktiga av en himmelsk kallelse ... I haven kommit till Sions berg och den levande Gudens stad, det himmelska Jerusalem» (Hebr 3:1, 12:22). *Var* är Sions berg? Det se vi av dessa ord. Det är i den levande Gudens stad, det himmelska Jerusalem. Men det är även på jorden. Det se vi av samma ord. Ty i dem säges om de »heliga hebréer», som ju levde på jorden, att de *hade* kommit till Sions berg. Detta berg ligger alltså både i himmelen och på jorden och är följaktligen ett andligt berg eller rättare: ett andelekamligt berg. Ty våra jordiska berg ha sin kosmiska motsvarighet i himmelska berg.

Men *vad* är Sions berg till sitt livsväsen? Det lärer oss skriften och erfarenheten. Sions berg är den himmelska granitklippan i *Guds kärlek,* frälsningens fasta borg i *Fadersnåden,* det eviga livets fäste i *Herren-Anden* (2 Kor 3:17) och alla pilgrimers trygga *ande-hem* i vår hemlösa värld.

Sions berg är evigt orubbligt. Här brytas alla stormar. Här krossas vreda vågor. Och blodhavets dödande svall når ej upp till den heliga höjden (Upp 14:1; 16:3).

Natt finnes icke på Sions berg. På toppen, där Lammet står, går solen aldrig ned. Ty *han* och *»*Herren *Gud»* är solen (Upp 21:23; 22:5). Väl skymmes hon ofta av moln, men blott för att träda fram i ännu härligare glans och kraft. Och snart kommer molnet, det sista, därpå den evigt molnfria dag som aldrig har någon afton.

Vad som göres och lides på Sions berg (d.ä. i Herren Sebaots Ande), förer in i Gud och har evig »granit» uti sig.

På Sions berg intet fladder och fläng! Här bör allt stå i Lammets stilla kraft (med pinsamt begränsad makt) och ha sanningens bergnatur med glädje och frid under dagligt kors.

[Lammets och de heligas makt är »pinsamt begränsad» under tiden mellan hans första och andra ankomst. Ty då är »hela världen i den ondes våld» (1 Joh 5:19) och ligger under vilddjurets (världsandens) makt (Upp 13:7) och är av *-»Gud given till pris åt ohörsamhet-»* (Rom 11:32). Därav Jesu tårar och kvalfulla suck: »Nu råder mörkrets makt» (Luk 19:41; 22:53).]

Sions berg är »mysterium magnum» eller »gudaktighetens stora hemlighet» (1 Tim 3:16). På detta berg står människan i de otaliga mysteriernas mitt. Och de upplåtas för henne, i den mån hon äter, lider och lever bergets mysteriebok (Upp 10:10), som är »Andens lag» (Rom 8:2), de två budens kärlek (Matt 22:37–40).

Sions berg är Pingst-Tabor, där alla heliga fått var sin hydda, var sin tuva och teg med evig grönska och paradisblommor.

»I hyddan på berget, i boningen där,
på paradistuvan, den egna,
det grönskar och blommar och doftar så ljuvt;
vår hemortsrätt är på den tegen».

Blott på Sions berg växer pingst-eternellen, »den första kärlekens» pingstlilja. Vårda henne väl på din tuva och teg! Hon har 16 vita kronblad. Läs dem i din hydda morgon och afton! Lev dem sekundligt! De äro dessa:

Tålig.
Mild.
Avundas icke.
Förhäver sig icke.
Uppblåses icke.
Skickar sig icke ohöviskt.
Söker icke sitt.
Förtörnas icke.
Hyser icke agg för en oförrätts skull.
Gläder sig icke över orättfärdigheten.
Har sin glädje i sanningen.
Fördrager allting.
Tror allting.
Hoppas allting.
Uthärdar allting.
Förgår aldrig. (1 Kor 13:4–8).

Denna 16-bladiga pingstlilja i hjärta och liv är pingstlivets, »den första kärlekens», livsväsen, utan vilket allting är ingenting. (Läs de förfärande verserna 1 Kor 13:1–3.) Hon är den sanna »pingströrelsen».

På Sions berg finns »den stora bedrövelsen» (Upp 7:14). Alla Guds heliga ha sin andel i den. Och den måste genomlidas av var och en som vill stå med palm i hand inför Guds tron.

»Den stora bedrövelsen» har sina sorgedjup, förargelsegropar och anfäktelsesnår, andliga fattigdomsdjup med svaghetsdy och djupa vemodsdalar av gudsövergivenhet i dödslikhet med Herren. Men ned i dessa lidandesdjup, som någon gång gå ända ned i »misströstan» (2 Kor 1:8), sänker sig i rätt tid bergets räddningshiss, som är »Andens lag» i Kristus (Rom 8:2), och lyfter oss upp på högre terasser av berget eller upp på nya höjder av liv, ljus, glädje och kraft.

Sions berg är *Nådens berg.* I dess höga och levande luft dödas

jordeträskets bakterier. Och all synd och brist, som man sekundligen »har» (1 Joh 1:7–8), bortrenas sekundligen på Nådens berg. Bergets Gud har *berg*-barmhärtighet. Den tål mycket, innan den brister. Men den *kan* brista och förkastelsens vrede träda i kraft.

Alltså, på Sions härliga berg i det himmelska Jerusalem få alla tiders heliga, likasom de heliga hebréer, leva, verka, fröjdas, lida och dö. En sådan omätlig nåd ligger i den »himmelska kallelsen» redan i tiden.

III.

PINGSTRÖRELSEN.

Den sanna pingströrelsen är beskriven i 1 Kor 13:e kap. Den består i den äkta »guld-kärleken» (Upp 3:18), som har 16 sidor. De äro dessa:

Tålig, Mild, Avundas icke, Förhäver sig icke, Uppblåses icke, Skickar sig icke ohöviskt, Söker icke sitt, Förtärnas icke, Hyser icke agg för en oförrätts skull, Gläder sig icke över orättfärdigheten, Har sin glädje i sanningen, Fördrager allting, Tror allting, Hoppas allting, Uthärdar allting, Förgår aldrig (v. 4–8).

Där denna 16-sidiga kärlek finns i hjärta och liv, där är den sanna pingströrelsen. Där den icke finns, där är antingen ingen pingströrelse eller en falsk sådan; ja, falsk, även om man *»talade både människors och änglars tungomål»* (v. 1); falsk, även om man *»hade profetians gåva och visste alla hemligheter och ägde all kunskap och hade all tro, så att man kunde förflytta berg* (v. 2); ja, falsk, även om man *gåve bort allt, vad man ägde, till bröd åt de fattiga och offrade sin kropp till att brännas upp»* (v. 3).

Ja, utan den 16-sidiga kärleken är jag som ett livlöst ting, lik en ljudande malm eller en klingande cymbal, även om jag talade alla jordens och himmelens tungomål. — Utan denna kärlek *är* jag *»intet»,* huru stor jag än är (v. 2). Utan denna kärlek *gagnar* det mig *»intet»,* huru mycket gott jag än gör (v. 3). — Så allvarlig är den sanna pingströrelsen.

Denna 16-sidiga kärlek är själva kärlekens Gud i människogestalt. Den är *gudsmänniskan.*

Denna kärlek är Pingst-Anden, Kristi Ande, utan vilken ingen hör Kristus till (Rom 8:9).

Denna kärlek är den *»övermåttan härliga vägen»* (1 Kor 12:31).

O, du enkla, visa och stilla väg, just den som Jesus gick!

Få äro de, som dig finna (Matt 7:14); färre de, som dig vandra till slutet!

Så fördold och förglömd, som du är, du enda väg, som leder oss rätt! Så förfuskad och bortbullrad du är!

Gud, låt oss aldrig glömma, att på den 16sidiga kärleken i hjärta och liv hänger vårt himmelska väl!

Utan denna kärlek är allt fåfängt, allt förlorat (v. 1–3).

Måtte vi vakna och vaka!

IV.

PINGSTLILJAN.

Jag har en sådan på mitt bord. Hon står nu på sitt jordelivs middagshöjd. Hennes glädje är stor, och en större hon anar.

I sitt kerubiska väsen bär hon den Eviges namn, namnet ***"Jag är"*** (2 Mos 3:13–15). I detta namn är hon till, så länge som Gud är till. Det är detta hon känner. Därav hennes anade fröjd (Rom 8:19–21).

Snart sjunker hennes sol. Och hon böjer sig ned i suckar under förgängelsens lag (v. 21–22). Döden nalkas. Stilla och milt är hennes kval. Sakta hon skrider sin smärteväg fram. Paradiset öppnas av liljornas ängel. Ömt tager han den fina och luttrade liljesjälen i sin hand. Och han bär den till dess rum i *»skapelsebeståndet i Kristus»* och planterar den bland *»livsträden»* vid *»livets älv»* (Kol 1:16–17; Upp 22:1–2).

Där står hon som himmelsk härlighetslilja och frodas i högsta liljefröjd, så länge som Gud heter ***"Jag är".***

Där talar hon liljespråket (som under förgängligheten blott stammades fram) och »säger med allt skapat»: ***"Honom, som sitter på tronen, och Lammet tillhör lovet och äran och härligheten och väldet i evigheternas evigheter"*** (Upp 5:13).

Men en pingstlilja det finns av oändligt högre rang: *pingst-Andens, »den första kärlekens»* 16-bladiga lilja. (Läs 1 Kor 13:4–8.)

Har jag den, då har mitt liv sin *»liljefröjd»* mitt i *»den stora bedrövelsen»* (Upp 7:14); och då blir min död en *»liliedöd»,* som förer mig in bland myriader *»liljeandar»* (Jfr. Hebr 12:23) i blomsterängden vid »livets älv».

Får jag den döden som gåva av Gud i hans stora barmhärtighet, då får jag återse dig, du Guds sköna lilja, som nu står på mitt bord, och som redan i tidens morgontimma skapades ***"i och till Kristus"*** (Kol 1:16). Och där får jag skåda din härlighet och andas din himmelska doft och höra ditt lov i »evigheternas evigheter». Till dess farväl; och tack för de liljestunder du skänkt mig!

Om den förtrampade och lidande blomman på vägkanten skriver Viktor Rydberg (enl. uppgift av prof. Rudin) följande:

»Blomman vid landsvägen är död — hör jag. Nåväl, frid över den lilla rena blomstersjälen! Hon höll sig bra intill slutet, och nog öppnas blommornas himmel för henne. Tänk, vilka vällukter och sånger det måste vara i den himmelen! Den som bleve trädgårdsdräng där!»

V.

LÄXAN.

Gud vill grundligt lära oss den dyrbara läxan att, som Paulus, *»finna behag»* i lidandet och att lida med *gudgiven* glädje, som är den *sanna* glädjen.

Men det är ingen småSak Ty det innebär en ihärdig skolgång hos Anden, ja, en skolgång även *i död,* nämligen att lära sig både en *utdöd* ur syndsjälvet och en *förvandlingsdöd* för natursjälvet (vetekornssjälvet) (Joh 12:24–25), i vilken död hela den medfödda naturmänniskan *förvandlas* till en »fullkomlig» gudsmänniska, som har detta kännetecken: *En ny skapelse. Det gamla är förgånget; se, något nytt har kommit* (2 Kor 5:17). (Se ock sändebrevet »Vetekornet»!)

Denna förvandlingsdöd och nyskapelse griper djupt och vitt och är en ofta svårlärd läxa under hela livet ända intill den »fullkomlighet», som *kan* och *måste* uppnås i tiden (Fil 3:15; Hebr 5:14), och som är det oeftergivliga *'»övervinnandet»,* utan vilket *»arvedelen»* är förlorad (Upp 21:7–8).

Sin skönhet fick fjärilen lida sig till i puppskalets fängsel. Så ingen gudsmänniska på jorden utan fängsel, trängsel och våndatider (»pupptider»). Utan lidande *här* ingen härlighet *där* (Rom 8:17). Lyckan står högst, där lidandet med Kristus är störst. Den Eviges lidandesgåvor giva eviga härlighetsgåvor. Blott genom *»den stora bedrövelsen»* och *»den stora glädjen»* går vägen till segerståndet inför Guds tron (Upp 7:14–15; Luk 2:10).

Alltså icke endast svårt. Nej, det är även *skönt* att leva, *gott* att lida och *ljuvt* att dö, då ju Gud *blott* vill oss *väl* i *allt* och vill oss det *bästa* just i vårt *värsta.*

Och skulle vi ej kunna lida med glädje, då den allsmäktiga handen däruppe alltid oss hjälper just så, som det hjälpas bör, och alltid oss bär över avgrundsdjupen, och då mångtusen heligas händer i alla land och i vittnenas »stora sky» oss räckas i förbönens kärlek till hjälp (Hebr 12:1; Ef 6:18) ?

Jo, förvisso! Vi både kunna och måste i Andens skola lära oss läxan, den *glömda* men *evighetsdigra,* nämligen att, som Paulus, »finna behag i svaghet, i misshandling, i nöd, i förföljelse och i ångest för Kristi skull», och »att vara bedrövade, men dock alltid glada»* (2 Kor 12:10; 2 Kor 6:10).

* Se sändebrevet »Vår svaghet och kraft i Kristus».

VI.

SKYDDSMÄRKET PÅ PANNAN.

Jehova sade: Gå mitt igenom staden och teckna ett märke i pannan på de människor, som sucka och klaga över alla de styggelser, som bedrivas därinne. Och han sade: Slån ihjäl, skonen icke! Men den, som har tecknet på sig, kommen icke vid! (Hes 9:4–6, översättning av professor Myrberg.)

Denna suckan och klagan över styggelserna är det heliga lidandesmärket, kors-märket. Det är ock »skyddsmärket» eller *»Guds insegel»* på pannan (Upp 7:3; 9:4).

Vi se, att *»hela världen är i den ondes våld»* (1 Joh 5:19). Detta med undantag av *»de få»,* som funnit vägen (Matt 7:14).

Men om vi se denna hemska världsstyggelse utan att av hjärtat sucka och klaga däröver, då äro ock vi i den ondes våld och hemfallna åt Guds dom över den ondes värld.

Vi se, att vilddjuret (världsanden) har fått *»makt över alla folk»* (Upp 13:7) och därmed även över vårt folk, vars namnkristna »höger» och okristna »vänster» stå i världsandens tjänst till folkets fördärv. Men om vi se denna vilda folkstyggelse utan en sådan suckan och klagan, som sätter lidandesmärket på vår panna, då äro ock vi under vilddjurets makt och måste få del i Guds dom över vilddjursfolken.

Vi se, att Gud har måst *»giva alla»* — både judar och hedningar — *»till pris åt ohörsamhet»* (Rom 11:32). Och vi se, att ohörsamhetens fasansfulla malström suger alla folk och även vårt folk ned i slutkatastrofen, som är *»Guds grymma vredes vinpress»* (Upp 19:15 gamla övers.).

Men om vi se detta förskräckliga världsöde utan en hjärtinnerlig suckan och klagan, då äro ock vi givna till pris åt ohörsamhet och följa med strömmen ned i Guds dom.

Vi se, att »lammhornsormen», »den falske profeten» (Upp 13:11; 19:20), *»förvillar jordens innebyggare»* genom att låta dem gälla som frälsta utan att vara *»övervinnare»,* vilket han, som sitter på tronen, icke godkänner; ty han giver *»arvedelen»* blott åt *övervinnaren* (Upp 21:5, *7,* 8).

Men om vi se denna kristna världsskandal, som bibeln kallar »den stora skökan» och hennes döttrar (Upp 17:1–6), utan en sådan suckan och klagan, som kläder oss i nytestamentlig »säck» (Upp 11:3), då äro ock vi förvillade av hornormen till förstabudslöshet eller förstabudshalvhet och få vår del i Guds dom över ormfolken.

Det är alltså farligt att gå och stå och se och höra i vår onda värld, ty

man kan se och höra ihjäl sin själ.

Givetvis måste vår suckan och klagan taga sig ett uttryck i att göra allt, vad vi förmå, *emot* styggelsen. Men hejda folkfördärvets stora ström står icke i människomakt.

Men här se vi ett världsomstrålande ljus i en härlig tid, som stundar framom slutkatastrofen. Ty »Guds grymma press» är en *tuktopress,* som pressar ut vilddjuret ur folken, så att Lammet kan gå in i dem på ***folk****frälsningens* stora dag, då *»alla folk skola komma och tillbedja inför folkens konung»* (Upp 15:4).

Och på evigheternas ändlösa dag skola folken vandra i det nya Jerusalems ljus (Upp 21:24). Där skall ock vårt svenska folk, det urgamla folket i högan nord, vandra i outsäglig frid och fröjd i alla evigheter.

Så härliga ting gör Gud genom sin »grymma vrede». (Så ock i vårt enskilda liv. Huru god Gud är, förstå vi bäst, då han varit »grym», som vi tyckt. Sin finaste sötma giver Gud åt den, som druckit hans bittraste galla).

Gud gav visserligen *»alla till pris åt ohörsamheten»,* men märk: *»för att sedan förbarma sig över dem alla».* (Läs än en gång Rom 11:32, *nya* övers.)

Ja, Gud skall förbarma sig över dem alla till frälsning, nämligen över *alla,* som mottaga hans barmhärtighet till *verklig* frälsning. De andra göra sig ofrälsbara och »förgås» (Jfr. Joh 3:16).

VII.

DE BESEGRADE OCH LIDANDE HELIGA.

1.

De besegrade heliga.

Tungt vilar himmelens ve över jorden och havet och blir allt tyngre (Upp 12:10, 12; 2 Tim 3:1).

Detta ve syftar på den ondes vrede och rike, som omfattar *»hela världen»* (1 Joh 5:19); eller detta ve syftar på vilddjurets (världsandens) makt och välde, som omfattar *»alla folk»* (Upp 13:7).

Detta djävulens och vilddjurets världsrike kalla vi *veväldet.*

Detta hemska vevälde omfattar även *»Herrens heliga»,* ända intill hans andra ankomst. Denna förfärande sanning uttryckes så: *»Vilddjuret fick makt att strida mot de heliga och besegra dem»* (Upp 13:7).

Och bittert få de erfara, att de äro besegrade. Knappast ett steg, ett ögonkast, ett andetag, utan att de känna sig besegrade!

Överallt äro de det lilla fåtalet mot den stora världs- och vilddjurshopen. Överallt sätter världsanden (den svarta eller den vitmenade) *huvudprägeln* på folken och på alla samhällsklasser och stånd, på alla politiska partier och på alla statskyrkor, frikyrkor och småkyrkor, ja, på hela kristenheten.

Överallt få de besegrade med smärta stå och se på, huru denna världens ande rycker med sig nästan »alla, både små och stora», utan att kunna förhindra det (Upp 13:16).

Ja, överallt äro de *besegrade,* trots alla sina försök i tusentals år att med sanningens lära och liv rycka folken ur vilddjurets klor och därmed störta veväldet. I den striden, nämligen i striden om *folkens* frälsning, har vilddjuret alltid *»besegrat de heliga»* och kommer att besegra dem, ända tills det gripes och kastas i eldsjön strax före tusenårsriket (Upp 19:20). En flod av tårar har denna seger, allt ifrån Abels dagar, kostat de heliga.

Folken rusa hejdlöst mot den stora världskatastrofen i »Guds grymma vredes vinpress» (Upp 19:15 gamla övers.). Men denna grymma *tuktopress* pressar vilddjuret ur dem, så att Lammet kan gå in i dem på ***folk****frälsningens* stora dag, då *»alla folk skola komma och tillbedja inför folkens konung»* (Upp 15:4).

Ja, de heliga äro besegrade, likasom Jesus blev intill tårar besegrad av judafolket, som *var* och *förblev* och *är* än i dag det *»horiska* (d.ä. förstabudslösa) *släktet».*

2.

De lidande heliga.

Vad vållar detta vevälde de besegrade? Det vållar dem lidande. Och det lidandet kallas »den stora bedrövelsen». Ty så säges det om de oräkneliga, som stå med palm i hand inför Guds tron: *»De komma ur den stora bedrövelsen»* (Upp 7:14). Alltså går vägen till segerståndet inför Guds tron *icke utanför* »den stora bedrövelsen», utan *igenom* och *utur densamma.* Märk det, och minns det!

»Den stora bedrövelsen» är det stora lidandet, som det världsbehärskande veväldet tillfogar de besegrade. Och det lidandet tillfogas dem dels såsom martyrlidande av otaliga slag i fiendskap, förföljelse och utrotningskrig mot dem och dels genom de förfärande domar, som veväldet drager över sig och över hela världen. En sådan dom var världskriget, varav de heliga i alla länder fingo sin dryga andel.

Till »den stora bedrövelsen» hör ock lidandet av det »vevälde», som de heliga bära inom sig i den synd som de »hava» (1 Joh 1:8), så ock lidandet av alla de eldar, i vilka Gud luttrar dem till veväldets utrotning ur dem.

Ordet »bedrövelse» är i grundtexten ett innehållsrikt ord. Det betyder trängsel, tryck och betryck, nöd och vånda. Av denna mångsidiga »bedrövelse» har varje Jesu efterföljare sin av evighet bestämda del. Den delen är *hans* »stora bedrövelse», som *han måste* genomgå för att kunna stå med palm i hand inför Guds tron. Hans liv är en vislig växling av goda och onda dagar eller tider. Men de flesta dagarna i hans liv äro trängseldagar eller tryck- och betryckdagar eller nöd- och våndedagar eller dagar av allt detta tillsammans. Och detta i stigande grad, ju trognare han följer Mästaren. Ty ju närmare Kristus, desto större lidande och desto större glädje.

Du besegrade, vad ser du? Du ser, att »din stora bedrövelse» är ditt livs *»stora svarta»,* men att i detta svarta står ditt livs *»stora vita»,* nämligen vittvagningen i Lammets blod.

Ja, just i »den stora bedrövelsen» har blodtvagningen sin främsta plats. Och därför har skriften satt dem tillsammans i samma vers (Upp 7:14).

Ja, satt dem tillsammans. Naturligtvis; ty på din trängseldag tränger den synd fram, som du ännu har inom dig, och orenar dig. Så behöver och får du rening i Lammets blod (1 Joh 1:7–9).

På tryck- och betryckdagen tryckes ditt fördolda onda ut som i en press och smutsar ned dig, kanske med ord och gärning. Så behöver du förlåtelse och rening i Lammets blod.

På nödens och våndans dag uppstår kanske på nytt det medfödda vilddjuret, »vredesbarnet av naturen», (Ef 2:3) och förbittras och rasar, kanske även mot Gud. Så får din själadräkt fläck vid fläck och blir

kanske någon gång — då nöden går »över förmågan» (2 Kor 1:8) — så smutsig och svart, att där syns ej ett vitt så stort som en prick. Då får du två dina kläder och göra dem vita i Lammets blod. Så ser du, varför »den stora bedrövelsen» och vittvagningen i Lammets blod stå i samma vers.

Så sitter ditt »stora svarta» ihop med ditt »stora vita». Det är synd- och nådmysteriet, det djupa och dyra, i vilket vi skolas *små,* ja, skolas *ned* till det lilla barn som är stort *i* och *inför* Gud, och som Gud ger segerkraft på lidandets dag, ja, även kraft till Stefanus-ståndet in i blodig död (Apg 7:59–60).

Men den »starka rösten i himmelen» uttalade icke blott ett ve utan även en glädje: »Glädjens, I himlar och I, som bon i dem» (Upp 12:10, 12).

Den glädjen gäller även de besegrade heliga. Ty även de bo i himlarna, nämligen i »det himmelska Jerusalem», vartill de ha kommit redan i tron, likasom de heliga hebréer, fastän de levde på jorden (Hebr 12:22). Himlarna kunna glädjas. Och deras sälla livsväsen är genom den *födda* tron (1 Joh 5:4) infött i de heliga och de infödda i det. Detta känner du tydligt, särskilt på försmakens dag, du besegrade.

Du känner ock, att på din lidandesdag tränges du mer och mer ut ur världen, jorden och tiden och tränges upp i himlarna, där du milt tages emot och får andas ut och vila ut hos Fadern däruppe, då det blir för trångt och för svårt härnere.

VIII.

VÅR SVAGHET OCH KRAFT I KRISTUS.

Om han än blev korsfäst i följd, av svaghet, så lever han dock av Guds kraft. ***Också vi äro ju svaga i honom,*** *men av Guds kraft skola vi leva med honom* (2 Kor 13:4).

Ofta äro vi svaga. Och det av flera skäl, t.ex. av gudgiven fattigdom i anden (Matt 5:3) eller av kamp mot »ondskans andemakter» (Ef 6:12), som ofta måste föras under »starkt rop och tårar», eller av upprepad »varsel» om ett förestående lidande (Apg 20:22–23) eller av hårt arbete i gudgiven syssla eller av sjukdom, som Gud tillstått eller sänt till vår fostran och kanske till en törnetagg i köttet mot förhävelse (2 Kor 12:7–9).

Någon gång blir vår svaghet så stor, att vi liksom förlamas till både kropp och själ och äro oförmögna till allt. Den svagheten är mycket dyrbar och bör användas rätt. Och det sker genom att göra den enda gärning som då är möjlig att göra, nämligen: *Suckarnas och bönens dyrbara gärning.* Den kan göras. Ty här »kommer Anden vår svaghet till hjälp» (Rom 8:26). Med »outsägliga suckar» i vår ande drager han oss in i sin suckan, för att vi må kunna sucka in oss och bedja in oss i Kristus, så att *»vi äro svaga i honom».* (Märk textens ord!) Ja, *»svaga i honom».* Där ha vi det. Ty därmed står vår svaghet *inne i* Kristi svaghet, så att den är *ett* med hans svaghet. Och därmed är vår svaghet *innerst* en *helig* svaghet, som i Kristus renar vårt hjärta från svaghetens synder och brister, vilka särskilt på vår onda dag äro stora och svåra (Jfr. 1 Joh 1:7–8).

Och alltså är vår svaghet i Kristus ett lika berättigat och lika nödvändigt själstillstånd som kraften i Kristus. Ty vägen till Kristi kraft går genom Kristi svaghet. Ja, så står där: *»När jag är svag, då är jag stark»,* och *»kraften fullkomnas i svaghet»* (2 Kor 12:9–10). — Blott den, som lärt sig att stå svag i Kristus, kan stå stark i Kristus. Blott hjältar i hans svaghet få bli hjältar i hans kraft.

Kristus var ofta svag. Inför judafolkets obotfärdighet stod han alltid vanmäktig. Det folket *var* och *förblev* och *är* än i dag det *»horiska»* (d.ä. förstabudslösa) *»släktet».* Och han grät över detsamma (Luk 19:41–44). Och till sist kände han sig så maktlös inför folkets djävulska ondska, att han måste uttala de förfärande orden: *»Nu råder mörkrets makt»* (Luk 22: 53). Och så *»blev han korsfäst i följd av svaghet».* (Märk textens ord!)

Och i anden var han på sin »onda dag» så fattig och svag, att han måste under starkt rop och tårar åkalla *»den, som kunde frälsa honom*

från döden» och framför allt från svaghetens andedöd, som alltid är svaghetens fara och avgrund, där mången tycks försvinna för alltid.*

Kristi svaghet var djup och mångsidig och fortgår delvis ännu. Hans makt är mycket inskränkt, nämligen så länge som *»hela världen är i den ondes våld»* (1 Joh 5:19), och så länge som vilddjuret (världsanden) har *»makt över alla folk»* (Upp 13:7), och så länge som *»Gud har givit alla till pris åt ohörsamhet»* (Rom 11:32).

Först sedan vilddjursfolken rasat ut och fyllt ohörsamhetens syndamått och i slutkatastrofen blivit så pressade i »Guds grymma vredes vinpress» (Upp 19:15 gamla övers.), att vilddjuret pressats ur dem, så att Lammet kan gå in i dem på ***folk****frälsningens* härliga dag, då *»alla folk skola komma och tillbedja inför folkens konung»* (Upp 15:4) — först då är det slut med Kristi svaghet. Och då har detta ord sin fulla tillämpning: »Mig är given all makt i himmelen och på jorden» (Matt 28:18).

Och nu måste vi, efter vårt mått, väsentligen ingå i all Kristi svaghet, ja, ända in i hans döds »likhet» i svaghet och gudsövergivenhet (Rom 6:5; Fil 3:10),† *— för att få ut vårt mått i hans krafts och makts fullhet.* Till exempel: Lika vanmäktig, som Kristus stod inför sitt folks obotfärdighet, lika vanmäktiga måste hans lärjungar stå inför sina folks obotfärdighet. Och de skola stå där gråtande som han. Och de skola, som han, med den verkliga sanningens ljus belysa och bestraffa folkfördärvet och taga lidandet härför. Och de skola göra allt, vad de förmå, för att vårda och rädda *»de få»,* som funnit vägen (Matt 7: 14), och särskilt dem, som *vilja* finna den, Och de skola trycka »skyddsmärket» hårt på egen och på deras pannor.‡

Vår svaghet i Kristus är dyrbar. I den fann Paulus *»behag»* (2 Kor 12:9–10).

I den få vi svaghetens *»glädje»,* som ock Paulus fick (v. 9), och som med sin säregna ljuvhet giver en försmak av »namnet, som ingen känner utom den, som får det» (Upp 2:17).

I den få vi ock den säregna friden, det milda och djupa evighetslugnet, som är så himmelsvitt skilt från allt slags jordelugn.

I den — nämligen i svagheten i Kristus — vissnar syndsjälvet bort i sin grund och förvandlas natursjälvet till »fjärilssjälvet» i rena rymder på försmakens dag.

---

* Om Kristi frälsning från döden se sändebreven: »I livets aftontimma» och »Våra dagar äro blott tre».

† Därav vår »onda dag», vår Jesus-dag, vår korsfästelsedag, med dess svåra anfäktelser.

‡ Se sändebrevet ”Skyddsmärket på pannan”.

Ja, vår svaghet i Kristus är dyrbar. I den måste vi, som Paulus, *»finna behag»*, ja, *»finna behag i misshandling, i nöd, i förföljelse och i ångest för Kristi skull».* Ty just i denna »värnlösa» svaghet uttagas vi grundligt ur allt slags *stort, självduktigt* och *högt,* som är styggelse för Gud, och ingrundas vi grundligt i den *barnlitenhet,* (Matt 18:3–4) som är det käraste, Gud ser på vår jord.

Denna gudgjorda, fina och sälla *»litenhet»* är vår himmelska klenod. Den skall bevakas och skyddas som ögat. Ty svälla vi upp i själv-vara, eller sväva vi ut i själv-göra, eller bäva och baxna vi inför ett, till synes, »olidligt svårt», som Gud sänder, då mister vår andes livskälla i Gud sin springkällekraft och börjar »rinna och tira». Och snart rinner klenoden bort, och vi glida ut ur Kristi svaghet och ned i vår klenodlösa natursvaghet, som är ruggig, taggig och jämmerfull.

O, vad Andens »skoldisciplin», särskilt i livets afton, är djup och sträng och gränslinjen fin och farlig. Med ena foten steg Jesus över densamma i sin Getsemane-svaghet. »Gånge denna kalken ifrån mig!» I de orden låg själv-vara. Det kände han strax och ryckte foten tillbaka.

Ja, nedunder den hårda men allgoda handen! Det är — både i svaghet och kraft — vägen, den enda, den raka och rätta, just den som Jesus gick.

IX.

VÅRA DAGAR ÄRO BLOTT TRE.

Och de äro dagen i *»Förgården'»,* dagen i *»Det heliga»* och dagen i *»Det allraheligaste».*

Dessa tre rum i judarnas tempel beteckna vår andes tre tillstånd i Gud. I dem uppfostras vi till evigt liv i den himmelska världen.

Dagen i Förgården är den oundvikliga *»onda dagen»* (Ef 6:13). Den står i andens fattigdom och har del i det »starka ropets och tårarnas» Jesus-dag, som kräver detta: Ned under den hårda men allgoda handen! Den är dagen i kamp mot »ondskans andemakter i himlarymderna» (Ef 6:12) och särskilt i kamp mot deras påförda och dödligt kvävande andedöd. Här åkallade Jesus »den, som kunde frälsa honom från döden» och framför allt från denna andedöd. Och han blev frälst från densamma, ty »han blev bönhörd och tagen ur sin ångest» (Hebr 5:7). Och den bönhörelsen gällde icke den lekamliga döden, ty från den blev han icke frälst.

Så även vi efter vårt mått. Vi måste i Kristi *svaghet* (2 Kor 13:4) och i Guds *kraft* ropa och kämpa, tills bönhörelse vunnits och frälsning från andedöden givits och uttagning ur ångesten skett.

I våra gamla och goda andaktsböcker (t.ex. Arndts Sanna kristendom) talas ofta om vår mångsidiga »onda dag» under namn av anfäktelsernas svåra dag.

Dagen i »Det heliga» är arbetets och mödornas andliga *»söckendag».* Då göras pliktens och kallelsens »goda gärningar», som äro mat för göraren (Joh 4:34), och som -*»följa honom»,* då han dör i Herren (Upp 14:13). De följa *med* honom, ty han bär dem inom sig i den goda ande- och själsnatur, som de givit honom; och de följa honom *efter* i sina verkningar genom alla tider.

Särskilt välsignad är gärningen mot Jesu vänner. Även blott en »bägare vatten» får sin lön (Mark 9:41).

Mest välsignad är gärningen mot den hungrige, nakne och sjuke Jesus i hans små bröder. Den lönas med ett oändligt rike och med evigt liv i detsamma (Matt 25:34 f., 46).

Dagen i »Det allraheligaste» är den andliga »högtidsdagen», försmakens ve-fria dag, då människans hela varelse liksom flyter ut ur tiden och in i evigheten, in i det outsägligt sälla, rena och höga.

Även om denna dag talas ofta i våra gamla andaktsböcker, som nu äro »för gamla» och föraktade.

Ja, alla våra dagar äro till deras andliga grundväsen blott tre: Den onda dagen, söckendagen och högtidsdagen. Och vi böra dagligen se och veta vår dags betydelse och frälsningsuppgift och tillgodogöra oss dess gudgivna gåva.

Utan förgårdsdag ingen helig söckendag, ingen ve-fri högtidsdag. Ty blott ur vår onda dag födes vår goda dag.

Och blott *den* är en verklig guds- och evighetsmänniska, som i den »stora bedrövelsen» (Upp 7:14) och i »den stora glädjen» (Luk 2:10) blivit det fostrade och tränade förgårdsbarnet och söckendagsbarnet, det gudfödda smärte- och fröjdebarnet i tidens ve och vånda.

X

SÖTMA-KÄLLAN.

Välsignad vare du i Gud, vår Fader, och i de himmelska tingen; så ock alla dina vänner, som vandra i Kvaldalens *»stora bedrövelse»* och i *»den stora glädjen»,* och som alltså äro »bedrövade, men dock alltid glada» (Upp 7:14, Luk 2:10, 2 Kor 6:10).

Vår andes sötma-källa i den Gode flödar till livs och lindrar vårt ve; dränker det ock någon gång, särskilt på förbönsdag och i försmakstid.

Kvaldalens folk är Solkvinnans (den apostoliska församlingens) *»kvarblivna ätt»,* de strödda, som låta bönens »oljeverk», centralverket i Anden, fortgå beständigt(Upp 12:17, 1 Petr 1:1, Ef 6:18).

Detta pilgrimsfolk i främlingsland samlas en gång i eviga hyddor vid livets älv i »de levandes land» (Dav. Ps 116:9).

XI.

GUDS FRÄLSNING.

Den föres av Anden ned på djupet. Ty han vill vår helgelses fullbordan ända intill den fullkomlighet som kan och bör uppnås på jorden (Fil 3:15, Hebr 5:14). Och han koncentrerar allt i detta: *Underkastelse under Guds vilja!* Ja, ovillkorlig underdånighet och lydnad, även om Gud förer oss på en väg, som tycks vara både Gud och människor ovärdig, en väg i förfärande hård behandling och hänsynslös motgång, i ett, som det synes, hjärtlöst segpinande i åratal, i ett, till synes, småaktigt och förbittrande skådespelsgyckel »för världen, både för änglar och människor», ja, på en väg, där till råga på allt, vi synas »grymt» övergivna av Gud, just då vi som bäst behövde honom (Matt 27:46, Rom 6:5, Fil 3:10).

Väsentligen sådan var Jesu »frälsningsväg» till fullkomlighet (Hebr 5:7–9, *nya* övers.). Han hade icke synd, men måste dock *»fullkomnas genom lidande».* Och han är nu icke blott vår *»Frälsare»,* utan ock vår ofrånkomliga *»Väg».* — Det är vårt (och hans) oeftergivliga »puppstadium» i vår naturmänniskas förvandling till gudsmänniska. (En from vetenskapsman har sagt: »Att lära känna en puppas förvandling till fjäril är en grundlig lektion i att tro».)

Men denna vår naturförvandling på lidandets väg är i vida kretsar (både i statskyrkan och i småkyrkorna) förbigången och glömd. Den frälsningen är icke Guds. Men om vi, som Kristus, gå *emot* strömmen i stat, kyrka, sekt och »vänkrets», då kommer lidandet och därmed Guds frälsning.

Kristendomen har blivit en ensidig och osund känslosak och ett fördärvligt folknöje kring en diktad och förfalskad Kristus.

XII.

PÅ FÖRSMAKENS DAG.

O, denna höga och härliga himlarymd över Sions berg!

Vad sluter ej den i sig åt lidandets barn för all evighet!

Väldiga flöden av frid och fröjd redan nu! Hjärtat vill brista av jubel!

O, Guds vänner, I strödda! En gång I bestigen den himmelshöjdy I nu frövis bären i kvalda bröst.

Förvandlade bliva då lidandets timmar till evigheter av fröjd utan namn på jorden, den nya.

Glömda då äro dagarna onda och nätterna hemska, i vilka vi kämpat, lidit och »dött» för vårt eviga liv!

Gud, vi dig tacka, prisa och lova för nåden, den stora, och vården, den goda!

XIII.

KRISTI GRUNDSYN PÅ LIVET.

Tydligen en annan än den allmänt gängse. Ty läs: Matt 10:39, 16:25; Mark 8:35; Luk 9:24; 17:33; Joh 12:25.

Mista vi vårt liv, så finna vi vårt liv;
behålla vi vårt liv, så förlora vi vårt liv.

Vårt liv är oss givet för att givas åt Givaren. Behållet liv är självisk liv; och självisk liv är förlorat liv.

Vårt liv är skapat för att offras åt Skaparen. Offrat i de »två budens» kärlek, lever det evigt; ooffrat dör det evigt.

Till kropp och själ är människan ett djur. Men i själens mitt bor anden (förnuftet), som höjer henne över djuret.

I alla sex bibelcitaten här ovan står i grundtexten: *»mista sin själ».* Och somliga skriftlärde översätta just så: *»mista sin själ»,* icke så: *»mista sitt liv».* — Så lektor Waldenström. Se hans »Nya testamente» under citaten!

Att »mista sin själ» säger mycket mer än att »mista sitt liv». Ty det är att mista sin jordiska natursjäl, som är en djursjäl, och därmed mista *hela* dess liv, som är ett djurliv. Det griper djupt och vitt. Här ligger vårt livs djupaste mysterium. Och här ligger frälsningens *grundväsen,* som är utfrälsningen ur djurväsendet. Beakta vi detta, då löser sig mången gåta i erfarenheten.

Trångt det är och allt trängre det blir i »den stora bedrövelsens» trängsel (Upp 7:14). Ja, så trångt till sist, att vi *klämmas ihjäl.* Naturligtvis. Ty djuret, som är vår jordiska natursjäl, måste *»mistas», dödas,* ja, alldeles *dö,* för att vår ande skall kunna leva i andarnas Fader. Ja, vårt djur, som är vår djursjäl, måste dö, men märk: *»dö»* som knoppen *»dör»,* då den övergår i blomma; eller rättare: *»dö»* som puppan *»dör»,* då hon förvandlas till fjäril.

I Jesu nödrop: »Min Gud, min Gud, varför har du övergivit mig?» ligger *hans »ihjälklämning».* Där utandas han, som själisk naturvarelse, sin sista suck och befaller sin ande i Faderns händer. Och han är icke blott vår *»Frälsare»,* utan ock vår evigt ofrånkomliga *»Väg».* Detta är glömt och gömt. Och så har frälsningsskojet blivit ett allmänt folk- och världsöde, blivit den kristna världsskandalen, den stora skökan och hennes döttrar (Upp 17:1–7)- Få äro de, som se skandalen; färre de, som

undvika den.

Alltså skall vårt »liv» (d.ä. vår djursjäl med *hela* dess liv) mistas, givas, offras, dödas, dö och förvandlas. Vilket allt i grunden är samma Sak Saken är djurmänniskans övergång till gudsmänniska på *nyskapelsens väg.* Han, som satt på tronen, sade: ***"Se Jag gör allting nytt".*** (Upp 21:5). Det är han, som gör vår djur- och jordesjäl ny genom att göra den till en evig och härlig himmelssjäl.

Men icke alltid trångt. På klämningstider följa lösningstider; efter pupp-tider komma fjärils-tider. Då får anden andas ut och andas in i överjordisk rymd och sträcka vingar i den »första evighetens försmakssfärer». Så få vi se, vad oss väntar. Och med sådana högtidsdagar i livets söckentid eller med sådan kraftbeklädning från höjden blir döds- och livsvägen genom »den stora bedrövelsen» just den frälsningsväg som leder upp till segerståndet, med palm i hand inför Guds tron. Den är vår *sanna* och *enda* frälsningsväg. Alla de oräkneliga inför tronen ha gått den vägen (Upp 7:9–10,13–15).

XIV.

MARAN ATA.

Text: i Kor 16: 22.

Läs: Marán atá (tonvikt på slutstavelsen).

Dessa ord betyda: »Herren kommer». Denna gamla översättning hålla vi fast. Den finns redan i den äldsta och bästa bibelöversättningen, som gjordes i det tredje århundradet, »Versio Vulgata». Den är en översättning på det latinska språket. I den stå de orden: »Venit dominus», som betyda: »Herren kommer».

Marán atá, Herren kommer. För de första kristna voro dessa ord det ljuva hälsningsordet dem emellan. De voro ock det heliga lösenordet i brödrakretsen. Där de två orden uttalades i apostolisk ande, där öppnades dörr och hjärta överallt.

Marán atá, Herren kommer. I de orden kom livets älv från Guds och Lammets tron med alltid nya flöden. I de orden kom helig eld från eldens Gud på tronen. Ja, så var det då.

Marán atá, Herren kommer. De orden voro för dessa kristna ett högt och heligt bekännelseord. Ty för dem låg i dessa ord själva evangelii ***livskärna,*** nämligen: den korsfäste och uppståndne, stadd i ett oavbrutet kommande eller i en oavlåtlig ankomst.

Marán atá, Herren kommer. Ja, han kommer beständigt. Han kommer i dagens flit och möda, i nattens sömn och vaka, i livets stora verk och i livets småbestyr. Han kommer i *allt* för att av oss mottagas i *allt.* Vilket allvar och ansvar! Måtte vi vakna och vaka!

Marán atá, Herren kommer. Ja, han kommer i nåd och nöd, i förlåtelsens sötma och i guldsmedens eld, i hälsa och sjukdom, i glädje och sorg, i väl och i ve, i liv och i död. Han kommer *alltid* och i *allt* för att kunna *ätas, drickas* och *levas* i *allt.* — O, du sälla, höga och heliga krav! Men så förglömt och fördolt som du är!

Marán atá, Herren kommer. De första kristna sågo i dessa ord innerst *honom,* den Allsmäktige och Evige, »som *är,* och som *var,* och som ***kommer»*** (Upp 1:8), och som just i livets oändliga mångfald och växling kommer oss inpå livet, räckande åt oss sitt eviga liv. Människa, grip det, ja, grip det sekundligen! Snart det dig räckes för sista gången.

De första kristna levde *i* och *av* Guds och Kristi oavlåtliga ankomst. De mottogo den kommande varje stund och väntade honom till ny ankomst i nästa stund. Varje *nu* var för dem ett *Marán atá,*-nu, ett Guds och Kristi ankomst-*nu*.

Så blev för dem varje *nu* ett *andligt* förvandlings-*nu,* ett bortrycknings-*nu*, ett anteciperat mötes-*nu* med Herren »på skyar». Och blott så är man en kristlig »adventist», grundligt och nyktert beredd för Herrens ankomst till oss i döden, så att den blir en »död i Herren» (Upp 14:13), eller beredd för hans ankomst till vår förvandling och bortryckning »på skyar» (1 Kor 15:51–52; 1 Tess 4:15–17).

De första kristnas Marán atá-nu är Smyrna- och Filadelfia-*nuet** det prima *nuet,* det enda, som Mönstraren på Patmos godkänner. Och han godkänner detta övervinnare-*nu* trots den synd och brist som vidlåder även det bästa människo-*nu,* ja, som vidlåder även Johannes-*nuet* (1 Joh 1:8).

---

* Om Smyrna och Filadelfia, de enda församlingar, som Herren godkände bland alla de sju, se »Andens Lag» sid 710–727 och sid 859–903.

XV.

VETEKORNET.

Sannerligen, sannerligen säger jag eder: Om icke vetekornet faller i jorden och dör, så förbliver det ett ensamt korn; men om det dör, så bär det mycken frukt. Den som älskar sitt liv, han mister det; men den som hatar sitt liv i denna världen, han skall behålla det och skall hava evigt liv (Joh 12:24–25).

Här säger oss Herren, vad både *hans* och *vårt* liv är. Livet är *»vetekornet»,* som måste dö och försvinna som korn och därmed växa upp till ett fruktbärande »vetestånd».

Alla födas vi som »kornmänniskor». Alla ligga vi av naturen i kornboden. Där *bliva* de flesta liggande. Det myllrar och vimlar överallt av »magasinerade» kornmän och kornkvinnor, de osådda och ogrodda mångmillionernas skara.

Men livets gåta är just vetekornsgåtan. Och den löses blott praktiskt. Och det *sker* så:

Älska *sanningen* — och du »faller i jorden»!

Älska full och hel frälsningssanning — och du blir sådd, sådd i Gud och i hans *nåd*!

Gör sanningen — och du »gror». Du gror in dig i Gud och i hans frälsande *livsnåd*, som är nyskapelsens nåd och verk (Ef 2:8–10).

Älska *Gud* av *allt* ditt hjärta och av *all* din själ, och älska din nästa som dig själv! Då växer du i Gud och bär frukt i hans nåd!

Hata i Gud ditt världsbegärande korn (och ditt ytliga korn och ditt kristliga *fladderkorn**) — annars »mister» du ditt korn för evigt! Lid i Gud din korndöd; lid den just på *ditt* korn-kors och på *din* korn-väg! Då »bär» du just *din* »myckna frukt», som är *ditt* övervinnare-liv i och genom Guds nåd!

Ja, lev och lid ditt korn i Guds livsnåd, som är frälsningsgåvan i Kristus Jesus, vår *Herre* (Rom 6:23)! Då bliver du i nådens sol, regn och storm just *»fullt mogen till skörd»* (Upp 14:15).

Sådan är *livets* gåta och läxa, *den oeftergivliga.* Blott med segerliv i Guds livsnåd döda vi vårt korn och rädda dess liv och få det eviga livet!

Vetekornssaken var för Kristus så oändligt viktig och dyrbar, att han fastslog densamma med denna höga och heliga ed:

"Sannerligen, sannerligen säger jag eder: Om icke vetekornet faller i jorden och dör, så *förbliver* det ett ensamt korn; men om det dör, så bär det mycken frukt».

---

* Vårt gemensamma kornfördärv.

XVI.

JULÖNSKAN ÅR 1920.

Vi önska icke en »god» jul. Det är för litet. Vi önska den bästa julen, som. ock är jul varje dag. Och den är julen med Jesus i stallet, utanför Nasaret, utanför Jerusalem, utanför Betlehem, utanför härbärget.

Detta starka »utanför» betyder en jul i Anden utanför all världslig och all andlig värld; utanför både det gamla och det nya väsendet i andelös bokstav och tomma former; utanför det orena natursjälvet, som är »vredesbarnet av naturen» (Ef 2:3), och som skall korsfästas och göras om intet (Rom 6:6); men också utanför det rena natursjälvet, som är »vetekornssjälvet», och som måste dö »frödöden» (förvandlingsdöden) för att kunna bära frukt (Joh 12:24–25).

— Alltså en Jul i Anden utanför hela den förgängliga och fåfängliga världen.

Detta allsidiga och ofta hårda »Utanför» är vårt gudgjorda och ofrånkomliga »Utanför med Jesus».

Men i detta hårda »Utanför» står ett milt och ljuvt »Innanför», ett saligt »Innanför med Jesus». Och detta härliga »Innanför» är julen i Anden inne i det himmelska “Stamsjälvet", det eviga Ur-jaget, som är »Gud En» och »Gud Ett» (Sak 14:9). Ty just i honom och blott i honom få vi fira vår jul på »Sions berg och i den levande Gudens stad, det himmelska Jerusalem», och tillsammans med »högtidsskaran och församlingen av förstfödda» och bland »fullkomnade rättfärdigas andar». Ja, märk, att just »till» detta evigt sälla »Innanför» ha alla julmänniskor (d.ä. gudsmänniskor) kommit redan i tron; likasom de heliga hebréer »hade kommit» dit, fastän de levde på jorden (Hebr 12:22–23).

I detta den Godes »Innanför» (i det himmelska Jerusalem) står vår ande i själva den eviga julglädjen, som jul-ängeln i Betlehems sköna nejd kallar »en stor glädje» (Luk 2:10).

Denna »stora julglädje» är frälsningsglädjen (v. 11). Och den närer oss med sin himmelska sötma och bär oss i sin eviga kraft igenom och »ur den stora bedrövelsen» (Upp 7:14) och lär oss att leva »de två budens» kärlek i vår kalla och självisk a värld.

Däruppe i Guds stad på berget står julen, den bästa, varje dag. Och just därmed står den även härnere på vår jord i det lillas omätliga storhet, i det ringas höga majestät, i det fattigas gränslösa rikedom, i atomens och smulans oändliga himmelsvidder.

Sådan vi önska oss julen i världsriket, det sjunde och sista, Gogs rike, det blodiga och hemska, som nu sträcker sin röda spira över »blodhavets» (Upp 16:3) stormande skaror i alla land.

Allt, som ej står med Jesus i detta »Utanför» och »Innanför» på berget, skall falla för »Apollyons» svärd.

XVII.

JULÖNSKAN ÅR 1922.

Vi önska oss själva och andra en glad jul. Men icke »glad» i den världsliga frasens mening. Den julen tillhör jordens djurmänniskor.

»Djurmänniskor», sade vi. Sådana äro vi alla genom den lekamliga födelsen. Men genom den andliga födelsen bliva vi gudsmänniskor. Och genom den andelekamliga (Rom 8:23) födelsen bliva vi evighetsmänniskor

Och i vår första evighet beredas vi för vår andra evighet. Och i vår andra evighet beredas vi för vår tredje evighet o.s.v.

Närmare, *närmare* Gud! Ja, allt närmare Gud genom »evigheternas evigheter»! (Jfr. Upp 22:5).

»Där jag på dig blott aktar, ditt anlete betraktar, och *kommer dig alltmera när»* (Sv. Ps. 433: 4).

Det finns alltså två slags julglädje: Djurmänniskans och gudsmänniskans. Den senare är ock av två slag: Den spädda och den ospädda oljans glädje. Den förra är utspädd genom djurmänsklig fladderglädje. Den önska vi icke. Men den senare, den outspädda oljans glädje, den önska vi oss och alla andra. Och den *måste* vi ha. Ty den är *segerglädjen,* som härdar ut i bedrövelsen (2 Kor 6:10), och som tillhör *övervinnandet,* utan vilket *»arvedelen»* är evigt förlorad (Upp 21:5, *7,* 8).

Just denna segerglädje är *julglädjen,* som julängeln i Betlehems sköna nejd kallar *»en stor glädje»* (Luk 2:10).

Blott denna »stora julglädje», som är frälsningsglädjen (v. 11), har högtidsdroppen i sig, en försmaksdroppe av den första evighetens »outsägliga glädje».

Blott denna »stora julglädje», som är övervinnareglädjen, lyfter vår ande upp över jorden, världen och tiden och ställer oss på jul-, påsk- och pingst-Tabor.

Den »stora julglädjen» äges av Solkvinnans (den apostoliska församlingens) *»kvarblivna ätt»* (Upp 12:17, översättning av prof. Myrberg).

Dessa strödda ättlingar i främlingsland äro »den stora bedrövelsens» barn. I den äro de andligen födda, fostrade och tränade; »ur den komma de» till segerståndet inför Guds tron (Upp 7:14–15). — Ja, just så. Den »stora glädjen» och den »stora bedrövelsen» höra ihop alldeles *så* som juldagen och annandagen, Jesus-dagen och Stefanus-dagen. Den förra är storglädjens, den senare är storbedrövelsens dag, *martyrernas* dag.

Må alltså även Stefanus få säga oss sitt julord. Han, den stenade,

dryper av heligt blod. Och blodiga tider stunda, ja, äro redan inne. Gog mobiliserar sina härar i alla land till utrotningskrig mot dem, som icke taga »märket». Här lides redan nu förskräckliga marteringskval även i vårt land (dock ännu mest i det tysta). Och Solkvinnans söner och döttrar lida *med* och kämpa *med* i martyrernas pinade och blodiga skara.

Ja, må även Stefanus få säga oss sitt jul-ord, som är *lidandesordet,* det dagliga *korsets* ord. (Jfr. Luk 9:23). Då tystnar fladdret och storglädjen kommer. Men utan Stefanus ingen jul, ingen julglädje. Ty den »stora glädjen» och den »stora bedrövelsen» höra ihop alldeles som juldagen och annandagen.

XVIII.

OLJEVERKET.

Nyårsönskan år 1924.

Vare bön och förbön i Anden vårt *»ständiga»* verk under det nya året och under alla våra år!

Ty så säger Paulus: *»Ständig* åkallan och bön, så att I *alltjämt* bedjen i Anden» . . . *»Ständig* uthållighet och *ständig* bön för alla de heliga» (Ef 6:18).

Detta *»ständiga»* böneverk i Anden är det heliga och saliga *oljeverket* i Herren Sebaots Ande (Sak 4:1–7). Och det är vårt livs *centralverk,* som gör alla våra verk till *oljeverk,* ja, alla våra verk (både små och stora, både lekamliga och andliga) till välsignade *oljeverk,* och som gör alla våra lidanden till välsignade *lidandesverk* i Andens olja.

Utan detta ständiga centralverk i Anden bliva våra verk: icke en sådd i *»Andens åker»,* utan en sådd i *»köttets åker»;* och skörden blir *»förgängelse»* (Gal 6:8).

Men så förglömt och förfuskat som oljeverket är!

Måtte vi vakna och vaka!

XIX.

PÅRINGNING.

Den oundvikliga »onda dagen» Ef 6:12–13) växlar med den goda. Så för Herren in i det sista (Hebr 5:7). Så för oss.

I vår onda dag ringer det på från centralen däruppe. Det är Anden, som mottager och förmedlar förbön från vänner. Vi svara med förbön för den, som beder för oss. Han bor kanske i samma hus som vi, kanske långt bort i främmande land. Våra andar mötas i Anden och värma varandra. Och de skydda varandra för luftens makter. Och vi bestiga den himmelshöjd som Anden öppnar för oss genom den ömsesidiga förbönen. Så hjälpa vi varandra på den onda dagen.

Och påringning om förbön sker även på den goda dagen. Då den besvaras med förbön, blir den dagens godhet förhöjd och fördjupad.

XX.

»JESU SJUKDOM».

»Jag var sjuk», säger han. Och det säger han om sina små sjuka bröder. Han var sjuk i dem (Matt 25:36, 40). — Alltså gör han *vår* sjukdom till sin. Och det gör han av kärlek till oss små. Så gör han med all vår nöd; han gör den till sin.

Vår sjukdom tager han sig an, så djupt och innerligt, att den blir hans. Han behärskar den, han bär den helt och hållet, där så behövs, och han välsignar den för vårt andliga liv. Han tager bort den, då vi bedja därom; eller han avslår vår bön och kanske ökar vårt sjuk-ve.

Han utnyttjar vår sjukdom till vår frälsning. Han gör den till ett bittert men nödigt kors, som vi *måste* taga på oss var dag vid vite av lärjungaskapets förlust. Eller han gör den till ett hårt men hälsosamt »puppskal», i vilket vi avstängas från mycket och inklämmas till stillhet och insamling i Anden. Att vara sjuk är att ligga i »puppa», i vilken vi skola *förvandlas* till mogna gudsmänniskor Så all vår nöd. Allt vårt ve är vår »puppa». — På försmakens dag få vi, redan i tiden, »sträcka fjärilsvingar» i himmelska rymder högt över allt slags ve.

Alltså — vilken tröst för lidandets barn! I Kristus går Gud in i vårt onda härnere — såsom vore det hans — för att kunna gå in i oss med sitt goda däruppe! — Gud *delar* med oss all vår nöd i tiden, för att kunna *giva* oss *del* av all sin fröjd i evigheten! — I allt vårt ve är Gud oss nära; i vårt *största* ve är han oss *närmast,* fast det ofta känns, som om han hade övergivit oss. — Hur god Gud är, förstå vi bäst, då han varit »grym», som vi tyckt.

Getsemane-lydnaden avkräves oss allt djupare. Nedunder, nedunder den hårda men allgoda handen ! Getsemane-ängeln giver den styrkande drycken. (Jfr. Luk 22:43).

Sin finaste sötma giver Gud åt dem, som druckit hans bittraste galla. Så för Kristus; så för oss efter vårt mått.

XXI.

VÅRA SJUKDOMAR — VÅRA VÄLGÖRARE.

Sjukdom, som vi ej få botad genom bön, bör få vara vår välgörare. Ty en sjuk kropp är en onaturlig boning för vår ande. Han trivs ej i den. I vånda och suckan kräver han sig ut ur sitt sjukhus och in i sitt hälsohem i andarnas Fader.

Om detta ureviga hem, i vilket han bodde som Guds skapelsetanke före all tid, och i vilket han skall evigt bo efter all tid, har han en outplånlig aning. Och hans vånda blir sedd och hans suckan blir hörd av hans himmelske Fader. Dörren till hans hem öppnas, och han får träda in, till en början blott då och då. Sedan får han genom den födda tron (1 Joh 5:4), med vilken han är infödd i Gud och Gud i honom, sin bostad i detta himmelska hem; ja, får sin *bostad,* men ännu blott i tron och ännu behäftad med synd (1 Joh 1:8).

I detta sitt eviga hem i Gud bor den sjukes ande högt över själen och kroppen, men har livs- och lidandessamband med dem.

Från denna höjd bekämpar han natursjälens vemod och trots, knot och knorr och dämpar kroppens känslighet för smärtan.

I denna ofta bristfulla kamp föres han allt djupare in i Gud genom Jesus Kristus, vår Frälsare och Herre.

Några gånger blir hans hem i tron förvandlat till en härlighetsboning med »försmak» av evighetshemmet på jorden, den nya.

Då ler han ett leende, som blott änglarna och helgonen i höjden förstå. Han känner sitt sjukhem på jorden omgivas av himmelska »vittnen» (Hebr 12:1). Han ser allting bli vitt av den »vita skyn» (Upp 14:14). Han får kraft att uthärda och förvissning om fullkomlig seger till sist.

Men sådana evighetsdagar (eller — timmar) äro blott »oaser» på vägen genom lidandets brännande öken. De äro ock någon gång de Taborshöjder, som viga till ännu djupare lidandesdjup (Jfr. Luk 9:31).

Så beredes på plågoläger härnere mången härlighetsboning däruppe.

Så tvingar ohälsa vår ande in i hans hälsohem i Gud.

Så driver oss kroppens ve in i vår andes väl.

Så bliva våra sjukdomar våra välgörare. Härpå ligger vikt. Ty få de ej göra oss väl, så göra de oss illa. Antingen välgörare eller förgörare!

XXII.

»GUDS VAPENRUSTNING».

Ef 6:10–18.

Ett litet sändebrev till dem, som »hava att utkämpa kampen mot ondskans andemakter i himlarymderna» (v. 12).

»Ikläden eder
***hela Guds vapenrustning**».*

1.
Sanningens gördel (v. 14).

Att *vara* sanningen i Herren, som *är* sanningen, det är gördelns ljuva innansida. Och att *vandra* i sanningen som Gajus, det är gördelns starka utansida (3 Joh 3–4). Detta *»vara»* och *»vandra»* äro oskiljaktiga. — Denna »gördel kring länderna» gör livet fast och sunt. Den förutan är det blott ett rotlöst gärningsväsen och ett skadligt känslofladder.

2.
Rättfärdighetens pansar (v. 14).

Att *vara* Guds rättfärdighet i Kristus, det är pansarets ljuva innansida (2 Kor 5:21). Och att *göra* Guds rättfärdighet i Kristus, det är pansarets järnfasta utansida, som kan hålla stånd mot all orättfärdighet och mot »djävulens listiga angrepp», och som kan »stå emot på den onda dagen och fullgöra allt och behålla fältet» (v. 13). Detta *»vara* rättfärdigheten» och detta *»göra* rättfärdigheten» äro oskiljaktiga.

3.
Skorna (v. 15)

.

Att *vara* Guds frid i Kristus, det är skornas ljuva innansida (Fil 4:7). Och att *leva* Guds frid i Kristus eller att vara fridsam och fridstiftande, det är skornas starka utansida, som »söndertrampar ormens huvud» (1 Mos 3:15) och krossar alla törnen, som stänga vägen. Detta *»vara* frid» och detta *»leva* frid» äro oskiljaktiga. — Sådana äro fridsevangeliets skor, som göra vandraren *»beredvillig»* till alla steg på den smala vägen, även de svåraste.

4.

Trons sköld (v. 16).

Att *vara* den födda övervinnaretron, så att man, som Stefanus, är *»full av tro»,* det är sköldens ljuva innansida (1 Joh 5:4; Apg 6:5). Och att, som Stefanus, *stå* övervinnaretro även in i blodig martyrdöd, det är sköldens starka utansida, som »utsläcker den ondes alla brinnande pilar». Detta *»vara* övervinnaretro», och detta *»stå* övervinnaretro» äro oskiljaktiga.

5.

Frälsningens hjälm (v. 17).

Att *vara* frälsningens segerliv, det är hjälmens ljuva innansida (Jes 59:17). Och att *»vinna»* frälsningens »härliga seger genom honom, som har älskat oss», det är hjälmens stålsega utansida, som motstår även de hårdaste hugg (Rom 8:37). Detta *»vara* segerliv» och detta *»vinna* seger» äro oskiljaktiga.

6.

Andens svärd, som är Guds ord (v. 17).

Att *vara* ett gudsord i Herren, som är Ordet, det är andesvärdets ljuva innansida (Joh 1:1). Och att till anfall och försvar för sanningen låta det »utgå från munnen som ett skarpt tveeggat svärd», det är svärdets skarpa utansida (Jfr. Upp 1:16). De två sidorna äro oskiljaktiga.

7.

Stridsropet (v. 18).

»Gören detta under ständig åkallan och bön, så att I alltjämt bedjen i Anden och fördenskull vaken, under ständig uthållighet och ständig bön för alla de heliga».

Denna ständiga bön i Anden är »Stridsropet», som eldar och sammanhåller hela den stridande hären på jorden. Denna bön är ett väldigt ande-vapen mot »ondskans andemakter i himlarymderna». För det vapnet bäva och darra alla dessa makter. Ty innerst är det den Allsmäktiges vapen.

På vår onda dag få vi ofta se mycket ont i vårt hjärta. Och kanske vårt onda någon gång, till vår förskräckelse, alldeles »flödar över». Men då »överflödar nåden mycket mer» (Rom 5:20). Så god och barmhärtig är vår Gud och himmelske Fader.

Frälsningens *grundväsen* är Lammets och dess Faders namn på våra pannor (Upp 14:1). Alltså namnet *»Jag är».* Blott ur detta *»Jag är»* går vårt sanna *»Jag gör».* Blott ur vårt sanna *»vara i Gud»* går vårt sanna *»göra i Gud».* Detta *»vara* är själva gudsbarnet (nymänniskan); detta *»göra»* är gudsbarnets verk. Det förra är oändligt mer än det senare.

För en fader är barnet dyrare än barnets verk. Så ock för Gud Fader. För honom ligger huvudvikten på själva nymänniskan, som är den »nya skapelsen i Kristus». På den beror allt i liv och död, i tid och evighet. Utan den är allt förlorat. Ty fast som Sions berg står detta ord av Paulus:

»Allt beror på, huruvida han är en ny skapelse» (Gal 6:15).

Ja, denna skapelse är frälsningens själva grundväsen. (Läs och läs ofta Ef 2:8–10!)

Ja, just på vårt *»vara i Gud»* hänger det. Därav gudsnamnet* *»Jag är»* på vår panna.

* Läs i »Andens Lag» om namnet sid. 742—760.

XXIII.

FRÄLSNINGEN VID ÄNDEN.

Det finns två slags frälsning: Begynnelsens och ändens. På den senare lägger bibeln den evigt avgörande slutvikten.

Ty se här. Paulus kallar filipperna sin »fröjd och sin krona» (Fil 4:1). De voro alltså verkligt frälsta, d.v.s. de voro *»övervinnare».* Ty någon annan frälsning godkänner icke han, som sitter på tronen. Blott *»den, som vinner seger»,* får *»arvedelen»;* »men de fega och otrogna få sin del i eldsjön» (Upp 21:5, 7–8). Sådan är hans slutdom, den evigt avgörande.

Men filipperna voro icke blott övervinnare, utan de voro ovanligt *mogna* övervinnare; annars hade Paulus icke givit dem den ovanliga berömmelsen: »Min fröjd och min krona».

Men fastän de voro verkligt frälsta och verkligt mogna i sin frälsning, så ålägger han dem dock att *»arbeta på sin frälsning»* (2:12). Alltså var deras frälsning ännu icke *färdig,* utan krävde alltjämt arbete, alltjämt övning och fullkomning i det dagliga (sekundliga) övervinnandet.

Och han ålägger dem icke blott att arbeta på sin frälsning, utan att arbeta på densamma *»med fruktan och bävan».* Varför denna »fruktan och bävan»? Varför detta starka och skakande uttryck? *Jo,* just emedan de ännu stodo inne i den avkrävda segerkampen, som i regel blir svårast och farligast mot slutet, likasom för Kristus. Deras frälsning var ännu icke avslutad och viss, utan alltjämt oavslutad och till utgången oviss.

Ty *färdig* är vår frälsning och till utgången *viss* först efter segerprovet vid livets ände.

Ja, just så står där: *»Den som är ståndaktig intill änden, han skall bliva frälst».* Det är *»ändens frälsning»,* den evigt avgörande (Matt 10:22; 24:13).

Och så står där: *»Genom att vara ståndaktiga skolen I vinna edra själar»* (Luk 21:19). Det är vår natur- eller vetekornssjäls (Joh 12:24–25) förvandling till en härlig himmelssjäl, såsom puppans förvandling till fjäril. Det är själavinsten, slutvinsten, den oändliga. Den gives först i frälsningen vid änden.

Och så står där: *»Äro vi ståndaktiga, så skola vi ock få regera med honom»* (2 Tim 2:12). Det är segerväldet över allt slags ont på jorden, i dödsriket, i himlarna och i helvetet (Ef 6:12). Det gives först i frälsningen vid änden.

Och så står där: *»Om vi icke uppgivas, så skola vi, när tiden är inne, få inbärga vår skörd»* (Gal 6:9). Skörden är alltså *»evigt liv av Anden»* i *»arvedelen»,* som är detta: ny himmel, ny jord och nytt Jerusalem (Upp 21:1–2, 7). Skörderätten, den outsägliga, gives först i frälsningen vid änden.

Alltså: Vilket allvar och ansvar! Och så. förglömt och förfuskat! Allt hänger på ståndaktighet intill änden. Och här menas ståndaktighet intill änden i *övervinnandet,* alltså ett oavbrutet och allsidigt övervinnande. Men ett synd- och bristfritt övervinnande finns icke på vår jord. Och ett sådant kräver Gud icke. »Vi hava synd» (1 Joh 1:8).

Ståndaktighet innefattar alltså mycket mer än tålamod. Ty den gäller både ljuvt och lett, men tålamodet mest det senare.

XXIV.

HERRENS GETSEMANE OCH VÅRT.

Herrens död på korset var en segerdöd över synden (Rom 6:10). Denna segerdöd hade sin grund i hans segerliv i Getsemane. Där gällde det att övervinna frestelsen till trotsig egenvilja, som lik en blixt flammade till ett ögonblick i de orden: »Gånge denna kalk ifrån mig» (Matt 26:39). Hade han ej segrat där, då hade han icke varit *»övervinnare»,* och då hade hans död blivit ingången i »den andra döden, den brinnande sjön». Ty blott *»övervinnare»* undgå den döden. (Läs och betänk *hans* ord, som sitter på tronen! Upp 21:7–8.)

Så ödesdiger var hans Getsemanekamp. Det såg och kände han. Därav hans »svåra ångest och allt ivrigare bön och hans svett som blodsdroppar» (Luk 22:44), vilket allt tyder, på ett andekval och en själavånda av ett fasansfullt djup.

Herrens kamp i Getsemane var, såsom allt i hans liv, organisk och följde det andliga växandets lagar (Hebr 5:8–10). Den hade sina skeden även i hans föregående liv, det »starka ropets och tårarnas» skeden under hans »kötts dagar».

Alla dessa skeden tog han som skeden i hans *egen* frälsning. I vart och ett av dem åkallade han *»den, som kunde frälsa honom från döden».* Och märk nu dessa ord: *»Han blev bönhörd och tagen ur sin ångest»* (Hebr 5:7, nya övers.). Den bönhörelsen gällde alltså *icke* den lekamliga döden, från vilken han i ett ögonblick av fasa bad om försköning. Ty från den döden blev han *icke* frälst. Utan bönhörelsen gällde hans frälsning från egenviljans och trotsviljans andliga och eviga död, »den brinnande sjön». Ty denna fasansfulla andedöd går alltid i ångesten den frestade och lidande inpå livet som en översvämmande, kvävande och dränkande *»eldsjö»* av satanisk och djävulsk motståndsande mot Gud. Det var den döden, som Herren fick »smaka», då han sade: *»Min själ är djupt bedrövad, ända till döds»* (Matt 26:38). Därav hans bön och åkallan, under starkt rop och tårar, till den, som kunde frälsa honom från just denna död. Och han blev bönhörd och tagen ur sin svåra ångest.

Och alla hans frestelse- och frälsningsskeden nådde sin organiska höjdpunkt i Getsemane, där han, nere i dödsångestens dränkande *»eldsjödjup»,* lydde sig evigt lös ur trotsviljans dödsgrepp och lydde sig in i *Gudsviljan,* som omutligen krävde hans död på korset.

Så »lärde han sig lydnad genom sitt lidande». Och blott så blev han *»fullkomnad»* till sin egen människa. Och därmed blev han »upphovet till evig frälsning för alla dem, som äro honom lydiga», och som alltså, efter sitt mått och efter sin uppgift i riket, gå just samma Getsemane-väg som han. Ty blott i livsgemenskap med honom som vår *Väg* få vi livsgemenskap med honom som vår *Frälsare.* (Läs än en gång Hebr

5:7–9.)

Även vårt Getsemane är organiskt och har många skeden, det »starka ropets och tårarnas» skeden under vårt »kötts dagar»; den »onda dagens» oundvikliga skeden (Ef 6:13). Och vart och ett skall tagas som ett frälsningsskede, i vilket det gäller vår frälsning från egen viljans och trotsviljans andliga och eviga död, »den brinnande sjön». I detta hemska dödsdjup bottnar all vår Getsemanekamp, likasom Herrens. Det känna vi tydligt, då vår *»själ är djupt bedrövad, ända till döds»* (Matt 26:38) och då Gud kräver ett förkrossande *nedunder* hans hårda, men allgoda hand.

Och i varje, om än så bristfullt segerskede, bliva vi med Guds och Kristi hjälp frälsta från denna död och tagna ur vår dödligt kvävande ångest; nämligen så framt vi icke taga dödssprånget in i trotsviljan och därmed begå det eviga självmordet. Ty då utplånas vårt namn ur livets bok (Upp 3:5), emedan vi sakna övervinnarskapet och måste få vår »del» i eldsjön. (Läs än en gång det evigt avgörande slutordet av honom, som sitter på tronen! Upp 21:7–8.)

I denna ödesdigra Getsemane-kamp behandlar oss Gud visserligen med helig och förkrossande stränghet, där så behövs, men ock med ett så hjärtegripande tålamod och med en så varm och vaksam barmhärtighet, att vi snart slå ned ögonen och skämmas för vår motsträvighet och för vår småskurenhet gentemot både Gud och oss själva och tvärt taga livssprånget in i lydnadens tydliga *Gudsvilja,* som omutligt kräver vårt fulla *nedunder* den hårda men allgoda styrelse- och tillstädjelsehanden.

Så fortgår vår frälsning genom onda och goda dagar i organisk Utveckling enligt Guds rikes växtlagar (Mark 4:26–29) och når sin fullkomning (helgelsens fullbordan) i Getsemane slutskede.

På denna invärtes frälsning under livets dag och afton lägger Gud huvudvikten (Rom 2:28–29). Ty utan krossad och utrensad *egenvilja* och *vetekornsvilja* sätter ingen genom döden sin fot i den värld, där synd icke finns. (Se sändebrevet »Vetekornet».)

Och i samma mån som vår förvandling från djurmänniska till gudsmänniska fortskrider — i likhet med puppans förvandling till fjäril —, i samma mån få vi bestiga de höga, rena och sälla rymder som äro »den stora glädjen» (Luk 2:10) eller »fröjden i Herren».

XXV.

VÅRT GETSEMANE.

Ofta under livets dag, och särskilt i dess afton, måste vi, efter Herrens förebild och i hans Ande, ensamma kämpa vår lidandeskamp och frestelsekamp i vårt oundvikliga Getsemane; ja, *ensamma:* »ett stenkast» från även våra närmaste vänner (Mark 14:32–35; Luk 22:41–44).

I detta tumannaskap med Gud, avsides från alla människor, måste vi tillkämpa oss lydnadens *fulla »nedunder»* den allsmäktiga handen, utan vilket *nedunder* det aldrig gives ett *fullt* och *evigt* uppåt för oss. — Alltså: nedunder den hårda men allgoda handen, huru svårt och bittert det än må vara! Detta var Herrens Getsemane-väg till hans *»död i Gud»;* det är ock vår Getsemane-väg till vår *»död i Herren».* Någon annan väg till en salig död finns icke.

Vi måste *i* och *med* honom tillkämpa oss den *fulla uppgivelsen* av vårt mångsidigt självviska jag, som är den själakräfta, vilken fräter upp även vårt finaste och dyrbaraste själs- och andeväsen, och som egenkärt lever även på kristliga verk och frodas i kristliga känslor.

Vi måste ock *i* och *med* Lammet tillkämpa oss den *fulla segern* över förargelsen (d.ä. förbittringen), vars flammande lidandeslåga i anden ingen undgår, och som i och för sig icke är något ont; ty även Herren *»förbittrades i sin ande»* (Joh 11:33, 38). Men om den lågan släppes lös i otro, då blir den en vådeld, som ödelägger tron även i dess innersta skapelsegrund, och som då lätt springer över i satanisk bitterhet och djävulskt trots emot Gud. Och om trotsaren fortfar i denna *»den andra synden»,* då mognar han fort för *»den andra döden»,* varav han ock får en så skarp och varnande försmak, att han fullt vet, att den andra döden, *»den brinnande sjön»* (Upp 20:14–15), finnes till.

Ja, vi måste *i* och *med* Segervinnaren i Getsemane tillkämpa oss den *fulla undergivenheten* under den all egenvilja dödande *Gudsviljan,* som är Getsemane omutliga frälsningsvilja och vår ofrånkomliga frälsningsväg fram till en salig död, vilken *Gudsvilja* i sitt suveräna majestät går oss alltmer in på livet, ju närmare det lider mot slutet; just så som det gick för Kristus.

Slutkampen i livets afton fördelas ofta i flera skeden med mellanliggande tider av gudgiven vila. — I denna allvarskamp »mala Guds kvarnar» mycket fint; och de mala om och om igen med stort tålamod. Ty här slutmales till himmelsliv för alla evigheter.

I »stenkastets» avsides från alla står lidandeskampen. I spänning står vittnenas »stora sky» (Hebr 12:1). Och då vi *fullt* kasta bort vårt förbjudna själv och *fullt* sluta upp med all gråtmild och vresig småskurenhet mot Gud och mot oss själva och fullt släppa ned oss i »Guds, vår frälsares», bottenlösa ***idelnåd,*** då är Getsemanesegern vunnen, och evighetens klara och sälla dag går upp i en salig död, »döden i Herren».

XXVI.

I LIVETS AFTONTIMMA.

Jag har stått och står i andegemenskap med några lidande vänner i hög ålder. Några av dem ha nyligen dött.

Vi andra föras nu fort mot gränsen. Därframom skymta vi *»de levandes land»* vid livets älv (Dav. Ps 116:9). Först där vår törst för evigt släckes (Upp 7:16–17).

Ja, i Anden se vi paradislandet. Redan nu oss svalkar i evighetsstunder fläkten från ängder, evigt gröna! Redan nu oss fröjdar doften av blommor, som aldrig dö! Så få vi en försmak av fäderneslandet, det evigt sälla! Och nu längta vi dit, bort från törnigt och kvalmigt främlingsland, bort från allt nedanefter!

Gud förer oss ned i lidandesdjupen. Så *måste* ske. Ty de äro porten till vårt himmelshem i paradisvärlden därovan.

Den allsmäktiga *Kärlekens* grepp i oss bliva allt hårdare och bittrare — för att kunna bliva allt mildare och ljuvare och för att till sist kunna upplyfta oss i en outsäglig mildhet och ljuvhet för evigt. Så var det för Kristus; så vanligen för oss i vår aftontimma.

Insamling i Anden och förblivande i Anden är av största vikt, då vår utvärtes människa upplöses och »förgås». I annat fall drages den invärtes människan ned i upplösningen och tager skada. — Vi åldringar stå i fara att föråldras även till vår ande, men borde i stället föryngras till evig ungdom. Ålderdomens evighetsungdom är det finaste vi se på vår jord. *Den måste vi söka och finna.*

I vår svåraste aftonstund bliva vi kanske, som Kristus, »övergivna» av Gud. Men det är blott i känslan. I vår väsensgrund bor han kvar. Där sitter han, djupt fördold, på sin tron och slutförer vår frälsning till seger, tvärtemot vår känsla.

[Kristus var »övergiven» men icke *»allena».* Fadren var *»med»* honom (Joh 16:32). Vi äro »övergivna», men icke *»allena».* Gud är *»med»* oss, även i vårt djupaste lidandesdjup.]

Kan ock hända, att vi i smärtedjupet bliva »övermåttan och utöver vår förmåga betungade, så att vi ock misströsta» (2 Kor 1:8). Men då griper oss samma barmhärtiga hand, som grep den misströstande Paulus (v. 9).

Allt hänger på Guds frälsande *idelnåd,* som är *livsgåvan* i Kristus Jesus, vår Herre (Rom 6:23). Blott i denna *livsnåd* kunna vi leva; blott i denna *livsnåd* kunna vi dö.

XXVII.

VARSEL I AFTONTIMMAN.

Med mig är det som förut, nämligen skarp växling mellan »den onda dagen» och den goda (Ef 6:12–13).

Allt tvingar mig hårt att leva *blott i Anden* och utanför den utvärtes människan, som nu i grund brytes ned och »förgås».

Men det finns något, som jag vill kalla »heliga varsel i aftontimman».

Ur årtiondens lidandesmoln frambryter *»Evigheternas Sol»,* som är *»Herren Gud».* (Upp 22:5), i en allt belysande, allt genomträngande och bärande kraft, som aldrig tillförne. Ja, »Solen-Herren Gud» tager ensam-väldet i allt och säger: *»Se, jag gör allting nytt»* (Upp 21:5). Där ha vi det. Han gör hela mänskligheten *ny,* han gör *»alla folk»* nya, så att de *»tillbedja inför honom»* (Upp 15:4), och så att de kunna vandra i det *nya* Jerusalems ljus under *nya* himlar och på en *ny* jord (Upp 21:24). Ja, *allt,* även minsta sandkorn, gör han nytt. Tystna här alla och allt! Fall ned och tillbed, tacka och jubla! Och vidga din syn och ditt hjärta! — Och i rika flöden, särskilt på vår goda dag, fyller denna himmelska Sol allt vårt nödiga Sol-behov, och det långt utöver vår tanke. — Icke vi, utan *»Solen-Herren Gud»* gör oss verkligt nya. Men, men — vi måste släppa till oss, så att han kan göra oss nya; annars falla vi utanför, såsom Judas! — Den himmelska Solens starka strålkast i vår aftontimma är ett dyrbart varsel om en morgondag utan afton i »de levandes land», som är »Guds paradis» (Ps 116:9; Upp 2:7).

Den i tiden osläckliga hungern och törsten efter syndfri fullkomlighet får, särskilt på gravens brädd, en outsäglig *försmak* av det bröd som en gång *så* mättar, att man *»icke mer hungrar»,* och av den dryck, som *så* stillar, att man *»icke mer törstar»* (Upp 7:16). Denna försmak är ett dyrbart varsel om ett evigt liv vid livets källor i Guds tempel (Upp 7:15, 17).

Efter ett långt livs synd och brist (1 Joh 1:8) stiger detta oändliga *Nådesord* upp i en förr ej erfaren kraft: *»Dina synder och dina orättfärdiga gärningar skall jag aldrig mer komma ihåg».* (Hebr 10:17). Det är Guds oändliga *idel-nåd.* Och den nåden är ett dyrbart varsel om ett evigt liv i »det goda land på den andra strand», ja, ett evigt liv i Guds härlighet på *jorden, den nya.*

XXVIII.

INFÖR DÖDEN.

Vi måste *före* döden låta Guds Ande lyfta upp oss på Sions berg, *Segerberget* (Upp 14:1). Ty blott *»med Lammet»* på detta berg kunna vi *»dö i Herren»* (v. 13), det är, falla för lien som *»fullt mogen skörd»* (v. 15).

Nyskapelsens *bergväsen* behöva vi i livets stormar; men vi behöva det särskilt i dödens störtsjöar, som beröva oss allt utom det *gudgjorda.*

Detta livs- och bergväsen fullkomnar Gud ofta genom sjukdomarnas dyrbara *dödsverk,* i vilket natursjälen lösgöres ur kroppen och förvandlas till en härlig himmelssjäl såsom puppan förvandlas till fjäril.

Blott i sjukhemmet på Sions berg få vi den högre vård, som vi behöva. Ty där är Herren både läkare och patient (Matt 25:35–36).

Från detta *nådens* berg se vi två syner. Bakom oss se vi hela vårt liv som, ett överkorsat skuldebrev. Framför oss och över oss se vi bland lidandesmolnen en sol. Hon är Solen-Herren Gud, evigheternas Sol (Upp 22:5). Hon är en gammal kär bekant, sedd väl tusen gånger under vårt flydda liv. Och nu strålar hon klarare och mer försmaksgivande än förr.

Nu intet företräde framför andra; icke ens en jämlikhet med dem! Vi se alla stå högre än vi, eller, enligt Paulus, vara *»förmer»* än vi (Fil 2:3, *nya övers.)* *

I detta gudgjorda avklädningsdjup må vi bäst; ty här värmer Solen bäst; och här ha vi bästa greppet om »skatten och pärlan».

Blott i detta »barnadjup» nås en människa av *den* Sol-stråle, som av evighet är *blott* henne beskärd, strålen den enda, den individuella.

I döden håller blott det *gudgjorda,* som är *Gud själv, född* och *kommen till gestalt* i en människa genom Jesus Kristus.

Ja, det gudgjorda är den nya människan eller *»den nya skapelsen i Kristus».* På den hänger det. Ty fast står detta ord av Paulus: *»Allt beror på, huruvida han är en ny skapelse»* (Gal 6:15).

Vår enda och beständiga uppgift i livet är att så släppa till oss åt Gud, att han kan göra av oss den *nyskapelse* i Kristus, varpå *»Allt beror»* i döden.

---

* Om detta individuella »förmer» se »Uppsatser och Tankar», sid 3.

XXIX.

MITT SISTA ORD TILL VÄNNER.

Då I läsen dessa tankar,
är jag i en högre värld.

Dit er bön mig ofta lyfte,
då mitt främlingskap var tungt.

Min väg dit upp var Törnestigen,
eder väg har samma namn.

Blott »Andens lag» fullkomligt frälsar
betygar Paulus fast och visst.*

———

Harmageddons valda skara,
märk, att östern flammar röd!

Magogs ande, avgrundshydran,
tränger fram i alla land.

Upp, martyrer! Kronor bjudas;
tagen dem i Lammets spår.

Frukten ej »den sjundes» välde:
segerfödd är eder tro.†

———

Gud förer er, I mänskoborna,
genom, faror, strid och kval.

Gud hjälper er, i gudaborna:
hans namn på pannan bären I.‡

Med er är Herren alla dagar,
den »stora skyn» är ock med er. §

———

Tack, Guds vänner! Han er löne
för allt gott, I visat mig.

Farväl, pilgrimer! Snart vi samlas
vid livets älv i livets land.
Amen.

---

* Rom 8:1–2.
† 1 Joh 5:4.
‡ Upp 14:1.
§ Hebr 12:1.